

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

2.60
140
400

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1900)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του έσωτερικού και του
έξωτερικού καθώς και τους φίλους του Μικρού Χωριού Εύρυτανίας.

(Σημ.: Τα ένυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)

Περίοδος Β' — Χρόνος 14ος
Τόμος 2ος 'Αρ. φύλλων 17-18
'Οκτώβρης 1982—Μάρτης 1983

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Δρχ. 500
Εξωτερικού Δολ. 20
Εταιριών, ΝΠΔΔ, κλπ. Δρχ. 1000

Υπεύθυνοι σύμφωνα με το νόμο:

Σύνταξης: Μεν. Κουτσούκης, 'Αγλαΐ
ρου 19—21, 'Αθήνα (404), τηλ.έφ
92.38.197.

Τυπογραφείου: Γερ. Μαυρογεώργης,
Σεργίου Πατριάρχου 6, 'Αθήνα,
τηλ. 36.07.938.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

—Μιά θλιβερή επέτειος (1963 - 1983)	1
—Τò χρονικό τής κατολισθήσεως, του Δ. Κοκκάλα	4
—Μικρό Χωριό: Προσκύνημα θλιβερό, Ι. Σ. Ζαχαρόπουλου	8
—Τò Πρώτο 'Ημερολόγιο του Χωριού μας, 'Επιστολή του Γ. Παπαδη	9
—Περί Ειρήνης, του Β. Κομματᾶ	13
—Μικρό Χωριό, του Χαρ. Τριανταφύλλη	14
—'Η έκστρατεία τῶν Γαλατῶν, του † Δ. Πολύζου	15
—'Ενθυμήσεις, 'Επιστολή Δημ. Πασπάλη	19
—Χρονογράφημα: 'Ο παράφρονας, Γ. Μικροχωρίτη	22
—Νεώτερες εισφορές για τὴν Μεταμόρφωση	24
—'Οχι ἄλλο ἔγκλημα, του Θ. Κεράνη	25
—'Ο Μάρτυρας Πλάτανος, του Ι. Σ. Ζαχαρόπουλου	26
—'Από τὴ Σκοπιά τής 'Αδελφότητος: Προβλήματα, Δράση, Σχόλια	27
—'Από τὸ χῶρο τής Εύρυτανίας καὶ τής Ρούμελης	33
—'Εντυπα πὸν λάβαμε	36
—Μικροχωρίτικα Γράμματα	39
—'Λίγα λόγια γιὰ κείνους πὸν ἔφυγαν	45

Εἰκόνας ἐξωφύλλοι: 'Ελικόπτερο στὸν τόπο τής καταστροφῆς. Κάτω, ἡ γριά Μουχρισσοσύρραινα, μετὸ φευγιό τής 13)1)1963, κουβαλώντας ὅ,τι μπορεῖ στοὺς γεροντικούς της ὤμους τῶν 85 χρόνων της! Φιλοτέχνηση κλισέ: Εὐγενῆς προσφορά Β. Βίγλα, Γραφικὲς Τέχνες 'Αθήνα.

“Ολη ἡ Ρούμελη θρηνεῖ τό γραφικό Μικρό χωριό πού ἐτάφη κάτω ἀπό τήν Λάσπη

**ΔΕΚΑΤΡΕΙΣ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΗΝΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΕΚΑΛΥ-
ΦΘΗΣΑΝ ΑΠΟ ΠΕΛΩΡΙΟΥΣ ΟΓΚΟΥΣ ΧΩΜΑΤΩΝ
ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΔΟΚΗΤΟΝ ΣΥΜΦΟΡΑΝ**

(Οἱ Ἐφημερίδες 13/1/63)

1963-1983: Μιά θλιβερή ἐπέτειος

Εἶναι τόσο ἔντονα χαραγμένη ἡ ἡμερομηνία αὐτή στίς καρδιές τῶν Μικροχωριτῶν πού δέν χρειάζεται νά τῆς κάνει κανεῖς εἰδική μνεῖα ἢ ἀφιέρωση! Εἶναι ἡμέρα ἀπαίσιας μνήμης, πού ἄφησε τόσα ἀνεξίτηλα σημάδια γύρω τῆς. Μόνα τους αὐτά εἶναι ἄρκετά νά θυμίζουσαν πολλά κατὰ τρόπο τραγικό.

Μνηῆμες πού προκαλοῦσαν πόνο γιά τὸ χωριό πού χάθηκε, γιά τὰ πέτρινα σπίτια του πού διαλύθηκαν, τίς ἀνθοστόλιστες αὐλές τους πού ἀφανίσθηκαν. Ἀκόμη γιά τὸ βιός, καὶ τὸ ὑπέροχο τοπίο, γιά τίς ὀμορφιές, πού δέν ὑπάρχουσαν πιά μὰ πάνω ἀπ’ ὄλα γιά τ’ ἀγαπημένα πρόσωπα, τίς ἀνθρώπινες ὑπάρξεις πού θάφθηκαν ζωντανές μέσα στήν κόλαση τῆς ὀργισμένης γῆς πού κόχλαζε κι ἔπνιγε μέσα τῆς ὅ,τι ὑπῆρχε.

Ἡ θλίψη κι ἡ νοσταλγία γιά τὸν πατέρα καὶ τὴ μάνα, γιά τὸν ἀντρα ἢ τὴ γυναῖκα, γιά τ’ ἄμοιρα ἀδελφια, γιά τὸν κατάκοιτο γέρο, γιά τοὺς συγχωριανούς μας πού χάθηκαν τὴν ἡμέρα αὐτὴ τῆς φρίκης εἶναι ἀνεξίτηλα. “Ἄς πέρασαν εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τότε. “Ἄς χτίστηκαν ἄλλα ὀμορφα σπίτια κι ἄς ἔγιναν καινούργιες λιθόστρωτες αὐλές. “Ἄς ἄρχισε μιὰ καινούργια ζωή. Ὁ πόνος ἀκόμα ὑπάρχει, εἶναι νωπός...

“Ἄς εἶναι οἱ γραμμές αὐτές κι ὄσες ἀκολουθοῦσαν ἕνα εὐλαβικό μνημόσυνο γιά τ’ ἀγαπημένα αὐτὰ πρόσωπα καὶ ὅ,τι χάθηκε μαζί τους.

(Κατ’ ἀλφαθητική σειρά ἦσαν):

Ἄθανασόπουλος Γιάννης
Ζαχαράκης Λάμπρος

ἐτῶν 35
» 35

Ζησίμου Αἰκατερίνη
Κομματᾶ Φωτεινὴ

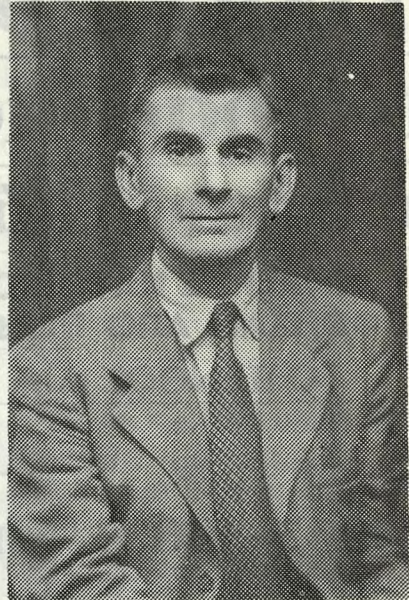
» 47
» 50

ΤΑ ΔΕΚΑ ΤΡΙΑ ΘΥΜΑΤΑ

Ό Γεώργιος Τάσιος

Ό Γιάννης Πλάκας

Ό Γιάννης Άθανασόπουλος

Ό Λάμπρος Ζαχαράκης

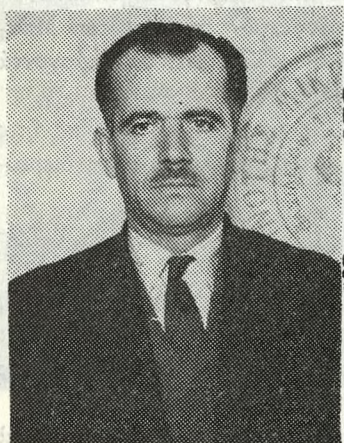
ΤΗΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΗΣ

Τὸ ζευγὸς Χρῖστος καὶ Κωνσταντῖνα
Μαστρογεωργοπούλου

Ἡ Καλλιόπη Β. Κουτσοπούλου

Ὁ Νίκος καὶ ἡ γυναίκα του
Γιαννούλα Κοντογιάννη

Ἡ Φωτεινὴ Κομματᾶ
καὶ ἡ Μαίρη Κοντογιάννη

Μὲ τὰ ἄσπρα, ὅπου τὸ τόξο,
ἡ Αἰκατερίνη Ζησίμου

Ὁ Γιάννης Παπαδημητρίου

Τὸ χρονικὸ τῆς κατολισθήσεως

τοῦ κ. Δ. Κοκκάλα

1) Ἡ Προειδοποίησις τῆς κατολισθήσεως

Κάποια ἡμέρα, μερικὰ χρόνια πρὸ τῆς κατολισθήσεως, ἀνεφέρθη παρὰ τινος, ὅτι εἰς τὸ μέσον περίπου καὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος, τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ δάσους «Κρι» εἶχε σχηματισθῆ μία ὀριζόντιος ρωγμὴ πού στὸ μεγαλύτερο ἀνοιγμὰ τῆς ἦταν δύσκολο νὰ ὑπερπηδηθῆ.

Πολλοὶ χωριανοὶ εἶχαν τὴν περιέργειαν καὶ τὴν ἐπισκέφθησαν σὰν ἀξιόθεατον φαινόμενον, ἄλλοι δὲν ἔκαμαν τὸν κόπον νὰ ἀνεβοῦν ὡς ἐκεῖ, κανεὶς ὅμως δὲν ἀνησύχησεν, τὰ παιδιὰ πῆγαιναν καὶ δοκίμαζαν τὰς ἰκανότητάς τους στὸ πῆδημα.

Ὅταν 2 - 3 ἡμέρας πρὸ τῆς κατολισθήσεως, ἤρχισαν σημειούμενα ὀλονὲν ἐντονώτερα γεωλογικὰ φαινόμενα στὴν συνοικίαν «γυφτοκάλυβα» καὶ ἰδίως εἰς τὰ «κτίσματα τῶν Δημοσθένη Γιούσμπαση, Γεωργίου Καναβοῦ καὶ Κων/νου Δημοπούλου—τὴν προηγουμένη χρονιά εἶχαν συμβῆ καὶ εἰς τὰ κάτωθι αὐτῶν κτίσματα τῶν Μπατσαίων— οἱ ἔνοικοὶ των ἄρχισαν νὰ μεταφέρουν ἄλλοῦ τὰ ζῶα καὶ τὰ ὑπάρχοντά των ἐσπευσμένως.

Ταυτοχρόνως τὰ φαινόμενα ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν Νομαρχίαν Εὐρυτανίας ἦτις ὑπεσχέθη νὰ ζητήσῃ ἐπειγόντως τὴν ἀποστολὴν ἐπὶ τόπου, γεωλόγου πρὸς διερεύνησιν τοῦ θέματος.

Δὲν ἐγνώσθη ἂν θυμῆθηκε κανεὶς τότε τὴν ρωγμὴν εἰς τὸ δάσος καὶ ἂν συσχέτισε τὰ φαινόμενα μὲ αὐτήν.

Ἐκ τῶν ὑστέρων διεπιστώθη ὅτι ὀλόκληρος ἡ κάτωθεν τῆς ρωγμῆς περιοχὴ κατολισθήσεν καὶ μάλιστα εἰς μέγα βάθος, πρᾶγμα πού ἀποδεικνύει σαφέστατα ὅτι ἡ ρωγμὴ ἐκείνη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς κατολισθήσεως, ἀλλὰ συνεκρατήθη λόγω τῆς ἀντιστάσεως τῶν κατωτέρων ἐκ γρανιτολίθου στρωμάτων τοῦ ἐδάφους.

Ὅταν ὅμως συνεπέα τῶν πολυήμερων βροχῶν, ἡ ρωγμὴ διεποτίσθη πολὺ καὶ μὲ τὸ βάρος τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ δάσους ἐπολαπλασιάσθη, ἄρχισαν αἱ τοπικαὶ διαταραχαὶ καὶ τελικὰ τὸ γρανίτινον στρώμα ὑπέκυψεν εἰς τὴν τεραστίαν πίεσιν, διεράγη καὶ ἡ κατάρρευσις ἐπῆλθε ραγδαία.

«Ἐδῶκα αὐτοῖς σημεῖα, ἀλλ' οὐκ ἔγνωσαν».

2) Ἡ κατολισθήσις τῆς 13/1/1963

Ἡ φοβερὰ κατολισθήσις —ἡ μεγαλύτερα τῆς Εὐρώπης— ἡ πλήξασα τὸ Μι-

Κοντογιάννη Ν. Γιαννούλα	» 37	Μαστρογεωργοπούλου Χ. Κων.	» 60
Κοντογιάννη Ν. Μαίρη	» 17	Παπαδημητρίου Ἰωάννης	» 90
Κοντογιάννης Νίκος	» 45	Πλάκας Ἰωάννης	» 70
Κουτσοπούλου Καλλιόπη	» 53	Τάσιος Γεώργιος	» 49
Μαστρογεωργόπουλος Χρῖστος	» 65		

κρὸ χωριὸ τὴν 13 Ἰανουαρίου 1963, παρέσυρεν δλόκληρον τὸ δυτικὸν τμήμα αὐτοῦ, ἦτοι τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ ὅλου οικισμού εἰς ἀπόστασιν μέχρι καὶ διακοσίων μέτρων.

Τὰ περισσότερα τῶν κτισμάτων ἐξηφανίσθησαν καὶ μόνον μερικῶν αἱ στέγαι ἐφαίνοντο εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὡς καὶ πολλὰ ξεριζωμένα αἰωνόβια ἔλατα.

Ὁ μετακινηθεὶς τεράστιος ὄγκος γῆς κατεκάλυψεν καὶ ἐξηφάνισε τὴν ἐπὶ τοῦ

Οἱ Μικροχωρίτες μὲ τὸ χαμόγελο κουβαλοῦν στοὺς Γαῦρο ὅ,τι περιμάζεψαν ἀπ' τὴν καταστροφή.

ρέματος μεγάλην καὶ νεόδμητον ὀδικὴν γέφυραν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ πυκνότεον δάσος ἐκ πανυψηλῶν πλατάνων. Τὸ θέαμα ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτον, ὡς κόλασιν τὸ ἐχαρακτήρισεν ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ξένος τύπος. Οἱ κάτοικοι ἀλλόφρονες ἔτρεχον πρὸς ὄλας τὰς κατευθύνσεις, μερικοὶ δὲ πρὸς κατολισθαίνουσας κατοικίας των καὶ ἐτάφησαν μετ' αὐτῶν, μὲ σπαρακτικὰς κραυγὰς ἐκάλουν καὶ ἀνεζήτουν τοὺς οικεῖους των, παγιδευθεῖσαι γυναῖκες ἐζήτουν ἀπεγνωσμένως βοήθειαν.

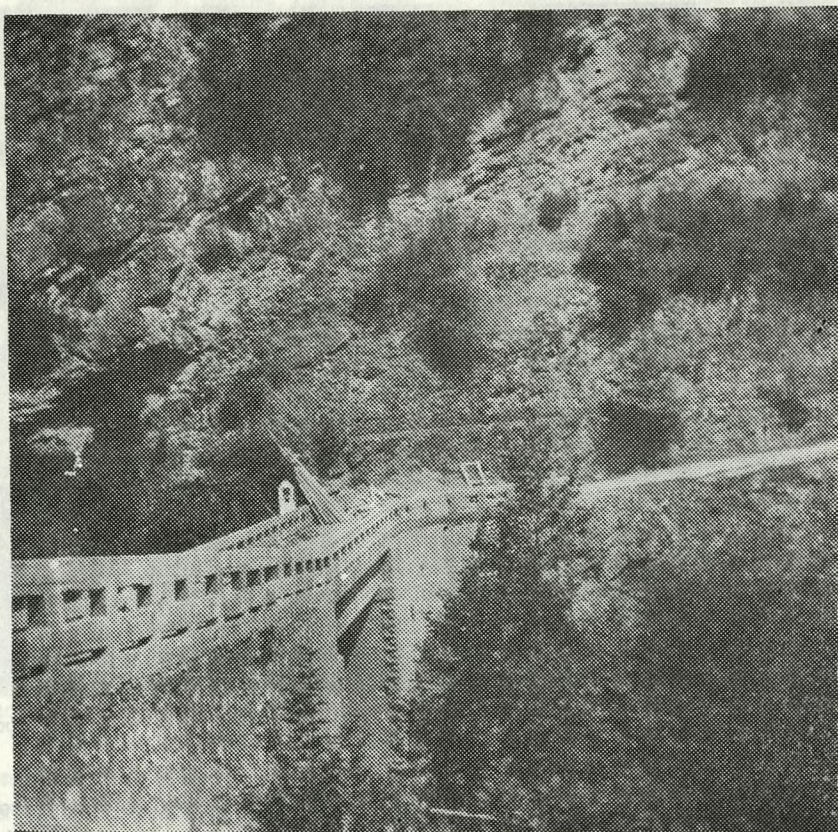
Ἀπολογισμός: 13 ἄνθρωποι ἔχασαν τὴν ζωὴν των, περὶ τὰς 150 οἰκίας καὶ σταυλαχυρῶνες, μεθ' ἀπάντων τῶν ἐν αὐτοῖς κατεστράφησαν, οἰκόσιτα ζῶα — ὑποζύγια, ἀγελάδες, αἰγοπρόβατα — ἀπωλέσθησαν, κῆποι, ἀγροὶ καὶ πλῆθος ὀπωροφόρων δένδρων ἐξηφανίσθησαν.

Ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς θεομηνίας, αἱ εἰς ἀνθρώπους καὶ ζῶα ἀπώλειαι ὑπῆρξαν ὀλίγαι διότι θεία οικονομία, ἦτο Κυριακὴ καὶ ὦρα ὡς ἡ ἐνάτη πρωϊνὴ,

καθ' ἣν ἡ ὀλότης τῶν κατοίκων παρεγκλούθη τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὰ ποίμνια εἶχαν ἤδη ὀδηγηθῆ ἔξω τοῦ χωρίου πρὸς βοσκὴν. Φρίττει κανεὶς ἀναλογιζόμενος ποῖαι καὶ πόσαι θὰ ἦσαν αἱ ἀπώλειαι ἂν τὸ κακὸν συνέβαινεν ἄλλην ἡμέραν καὶ ὥραν, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὴν νύκτα.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὅλοι οἱ κάτοικοι, εἶχαν συγκεντρωθῆ εἰς τὸν οἰκισμὸν Γαύρου, ὅπου εἶχαν ἤδη καταφθάσῃ ὅλαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Νομοῦ· τὰς ἀπογευματινὰς

Ἡ ὀμορφὴ γέφυρα ποῦ καταπλακώθηκε.

ὥρας μερικοὶ ἐζήτησαν νὰ μεταδοῦν στοῦ χωριοῦ μέσω Τσαπουρνιάς, ἀλλὰ αἱ ἀρχαὶ δὲν τὸ ἐπέτρεψαν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν κατόπιν γνωματεύσεως τοῦ ἀρμοδίου εἰσαγγελέως, ἐπετράπη ἢ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας μετάδοσις καὶ παραμονὴ στοῦ χωριοῦ, ὅποτε ὅλοι οἱ δυνάμενοι πληγέντες καὶ μὴ, πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἀγνοουμένων καὶ τυχὸν παγιδευθέντων ἀλλὰ καὶ νὰ περισώσουν ὅτι εἶναι δυνατόν ἀπὸ τὰ ἔμφυχα καὶ ἄφυχα ὑπάρχοντα τῶν πληγέντων.

Εἰς δευτέραν φάσιν ἄρχισαν νὰ μεταφέρουν στοῦ Γαῦρον, πράγματὰ καὶ οἱ μὴ

πληγγέντες, φοβούμενοι ὅτι τὸ κακὸν θὰ ἐπεκτείνεται, μετὰ 3 - 4 ἡμέρες ὅμως, περιελθούσης τῆς φοβίας τῶν πρώτων ἡμερῶν καὶ ἐνθαρυνθέντες ἀπὸ μερικοῦς τολμηροῦς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας διενυκτέρευαν στὰ σπίτια τους, ἄρχισαν ἐπαναφέροντες τὰ ἀποκομισθέντα καὶ ἐγκαθιστάμενοι στὰ σπίτια τους, ὅπου μάλιστα ἐφιλοξένουν καὶ συγγενεῖς των.

Αὐτὸ δὲ συνετέλεσεν εἰς τὴν καλλιτέραν τροφοδότησιν τῶν πληγγέντων καὶ τὴν ἀνετωτέραν ἐγκατάστασιν τῶν ἀστέγων εἰς τὸ Γαῦρον, Μεγάλου χωριὸ κυρίως, ἀλλὰ καὶ ἄλλαχοῦ.

Ἀποτέλεσμα τῆς πρώτης προσπάθειας, ὑπῆρξεν ἡ διάσωσης μερικῶν οἰκοστίων ζώων, ἀρκετῶν πραγμάτων, ἀκόμη δὲ τιμαλφῶν καὶ χρημάτων, ἀπὸ ὅσα οἰκήματα δὲν εἶχαν καταπλακωθῆ, δυστυχῶς ὅμως αὐτὰ εἶσαν τὰ ὀλιγώτερα, διότι ὅταν ὁ μετακινούμενος ὄγκος ἔφθασε στὸ ρέμα προσέκρουσε ἐπὶ ἀνυπερβλήτου ἐμποδίου καὶ συνεκρατήθη εἰς τὸν κάτω θράχον, ὁπότε αἱ ἐπανερχόμεναι μάζαι εὔρον διέξοδον δεξιὰ πρὸς τὴν κοίτην τοῦ ρέματος καὶ ἐξεχύθησαν μέχρι τῆς τοποθεσίας «Σακοῦλι».

Ἐν συνεχείᾳ εἰς ὅσας οἰκίας δὲν εἶχαν πλακωθῆ ἐντελῶς, ἤρχισεν ἡ διὰ διανοίξεως ὀπῶν εἰς τὰς στέγας των, διείσδυσαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν, ἀλλὰ ἡ προσπάθεια αὕτη δὲν ὑπῆρξεν ἀποδοτικὴ, ὅχι τόσο λόγω τῶν δυσχερειῶν τῆς, ὅσον λόγω τοῦ ὅτι ὅσα πράγματα δὲν εἶχαν καταστραφῆ, κατέστησαν ἤδη ἄχρηστα ἐκ τῆς ὑγρασίας.

Ἀπὸ τοῦ ἀπογεύματος τῆς τραγωδίας ἤρχισαν καταφθάνοντες εἰς Γαῦρον οἱ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα Μικροχωριῖται, οἱ μὲν πρὸς παραλαβὴν οἰκείων των, οἱ δὲ πρὸς περίθαλψιν καὶ προστασίαν συγγενῶν καὶ φίλων ἀκόμη δὲ καὶ πρὸς ἐγκαρδίωσιν τῶν τόσο δεινῶς πληγγέντων συγχωριανῶν των.

Μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ ἡ Ἀδελφότης τῶν Μικροχωριτῶν διὰ μελῶν τοῦ διοικητικοῦ τῆς συμβουλίου, τὰ ὁποῖα παραμείναντα ἐπὶ ἡμέρας συνηργάσθησαν μὲ τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς διὰ τὴν ἀνετωτέραν στέγασιν καὶ πληρεστέραν περίθαλψιν τῶν πληγγέντων, διαθέσαντα πρὸς τὸ σκοπὸν αὐτόν, ὅχι μόνον τὸ ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίων.

Τέλος ἄς ἀναφερθῆ ὅτι μετὰ τρίμηνον, οἱ ἐν Θεσ/νίκη Μικροχωριῖται, ἐπωφεληθέντες τῆς τριημέρου ἀργίας τοῦ Πάσχα, ὀργάνωσαν ἐκδρομὴν καὶ διὰ ναυλωθέντος πούλμαν, ἐπεσκέφθησαν τὸ χωριὸ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις αὐτῶν, εἰς ἐκδήλωσιν συμπαθείας καὶ ἐνθαρύνσεως πρὸς τοὺς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πληγγέντας κατοίκους του.

«Τόσο πολὺ σ' ἀγάπησα χωριό μου, σὲ καλὸ μου
μὴ σ' ἀγαπήσω πειδὸ πολὺ καὶ χάσω τὸ μυαλό μου».

ΔΗΜ. Κ. ΚΟΚΚΑΛΑΣ

Μικρὸ Χωριό: Προσκύνημα θλιβερό

“Ένα πρωί ξεκίνησα νὰ πάω στὸ χωριό μου
νὰ δῶ ἂν κάτι ἀπόμεινε στὸ πατρικὸ τὸ θιό μου
Σὰν ἔφθασα μοῦ φάνηκε σεληνιακὸ τοπίο
ρωτήθηκα ἂν ἔβλεπα ἀληθινὸ ἢ ἄστειο.
Κυττάω δεξιὰ κυττάω ζερβὰ νὰ θρῶ κἀνα σημάδι
μὰ τίποτα δὲ χῶριζε στὸ πατρικὸ ρημάδι
Καὶ μοῦρθε τὸ παράπονο καὶ τὸ μεγάλο κλάμα
γιὰ τὸ ἀπίστευτο κακὸ καὶ τὸ μεγάλο δράμα!

... ..
Μικρὸ χωριό μου ὄμορφο, χωριό μου παινεμένο
σ’ ὄλο τὸν κόσμο ξακουστὸ καὶ χιλιοζηλεμένο
Σὺ ἀπ’ τὴ μαύρη ξενητεῖα μάζευες τὰ παιδιὰ σου
τὰ σύναζες καὶ τᾶφερνες ξανὰ στὴν ἀγκαλιά σου.
Σὺ ἦσουν π’ ἀντιβουίζες στὰ γέλια, τὰ τραγούδια
ὅταν ἀπ’ τὸ σκολεῖο ξεχύνονταν τ’ ἄθῶα μαθητούδια.

... ..
Σὺ ἦσουν πούχες πάντοτε χαρὲς καὶ πανηγύρια
κι οἱ χορευτάδες τσουγκρίζαν χορεύοντας ποτήρια
Βάσκανο μάτι σ’ ἔπιασε, κάποιου θεοῦ κατάρρα
καὶ γίνηκες ἀγνώριστο καὶ γίνηκες ἀντάρρα.
Οὔτε ὄμορφιὰ λυπήθηκες, σπίτια, οὔτε θρυσούλες
τὰ δεκατρία τὰ καρμιὰ, τὶς δεκατρεῖς ψυχούλες
ἀχόρταγα τὰ ρούφηξες καὶ τὰ κρατᾶς ἀκόμα
μέσα στὰ κρύα σπλάχνα σου, στὸ μαῦρο σου τὸ χῶμα.

... ..
Σὰ ν’ ἄκουσα μοῦ φαίνεται κάπου φωνὴ νὰ θγαίνει
καὶ μοῦλεγε πὼς θέλημα ἦταν θεοῦ νὰ γένει.
Σὲ σᾶς ἄμοιρα θύματα, ἀπὸ καρδιάς καὶ στόμα
Αἰώνια νᾶναι ἢ μνήμη Σας καὶ ἔλαφρὸ τὸ χῶμα!

Ι. Σ. Ζαχαρόπουλος

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

του κ. Γ. Παπαδή

Πρὸς τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον Ἀδελφότητος Μικροῦ Χωριοῦ
Ἐνταῦθα

Ἀγαπημένοι μου Σύμβουλοι,

Στὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1982 εἶχε τὴν εὐγενικὴν καλοσύνην ὁ κ. Μένιος Κουτσούκης, ἀγαπητὸς μου μαθητὴς καὶ τώρα δικηγόρος καὶ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητάς μας νὰ με ἐπισκεφθῆ στο διαμέρισμά μου (τσιμεντένιο κουτί).

Γελαστὸς καὶ εὐχαρις, ὅπως πάντοτε μοῦ προσφέρει ὡς πρωτοχρονιάτικο δῶρο, τιμῆς ἕνεκεν, τὸ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1983 ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ—Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ.

Μόλις πῆρα στὰ γεροντικά μου χέρια (μπαίνω σὲ λίγες μέρες στὰ 90 παρὰ ἕνα χρόνια) τὸ κομψότατο αὐτὸ ἡμερολόγιο καὶ ἄρχισα νὰ φυλλομετρώω τὰ 12 μηνιαία τεύχη του καὶ τὸ καλλιτεχνικώτατο ἐξώφυλλό του, συγκίνηση πλημύρισε τὴν καρδιά μου καὶ με τὰ μάτια τῆς φαντασίας μου γύρισα πίσω δόκλιθρα πενήντα χρόνια καὶ ἀναπόλησα τὶς παλιές μου ἀναμνήσεις πού ἔζησα ἐκεῖ πάνω στὰ καλύτερα νεανικά μου χρόνια.

Συγχαρητήρια σ' ὅλους γενικά πού φρόντισαν γιὰ τὴ σύνταξη αὐτοῦ τοῦ ἡμερολογίου, πού ἦταν τὸ πιὸ ἁμορφο πρωτοχρονιάτικο δῶρο γιὰ ὅλους μας; Τί νὰ πρώτοθαυμάση ἕνας παλιὸς Μικροχωρίτης. Ὅλες οἱ φωτογραφίες με τὶς ἀφάνταστες φυσικὲς καλλονὲς εἶναι ἀριστουργήματα Ἀπαράμιλλα τὰ παραιοδοσιακὰ κτίρια. Χάρμα ματιῶν οἱ ὄρεινὲς τοποθεσίες!

1ον. Ἐκεῖ ὅμως πού τὰ μάτια μου δάκρυσαν καὶ δὲν ἤθελα νὰ πάθουν νὰ θλάσουν, ἦταν τὸ τεῦχος Ἰουλίου με τὴν ἐκκλησία—Σχολεῖο κ.λ.π. Σύμβολο παντοτινὸ - αἰώνια καὶ τὸ τεῦχος τοῦ Νοέμβρη με τὸ Μικρὸ Χωριὸ πρὶν εἴκοσι χρόνια. Στὸ πρῶτο ἀντικρύζω καὶ δακρύζω τὴν ἐκκλησία μας ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ καὶ τὸ νέο σχολεῖο πού πρωτοκτίσθηκε στὶς ἡμέρες πού ἤμουνα ἐγὼ δάσκαλος ἐκεῖ με πολλὰ προσπάθειες (ἀπαλλοτριώσεις—προαιρετικὸς ἐράνου— ἀφάνταστη προσωπικὴ ἐργασία ὄλων τῶν κατοίκων ἀπὸ τὸ 1930 ἄρχισε καὶ κάναμε τὰ ἐγκαίνια στὶς 30 Γενάρη, ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἰεραρχῶν τοῦ 1939—Εἰκόνα τὴν ὁποία μεταφέραμε ἀπὸ τὸ παλαιὸ Σχολεῖο—τὴν εἰκόνα αὐτὴ καὶ τὰ καινούργια θρανία νέου τύπου πού εἶχαμε φικιάση πάλι με ἔρανο ἦταν τὰ μόνα κειμήλια πού εἶχαμε στὸ Νέο σχολεῖο, ὡς κειμήλια τοῦ παλαιοῦ—τί ἀξέχαστες ἡμέρες— ὁμόνοια ἀγάπη - συνεργασία. Κακὴ μοῖρα δὲν μ' ἄφησε νὰ τὰ χαρῶ! Τὸ σχολεῖο πυρπολήθηκε ὅπως καὶ τὸ ὑπόλοιπο χωριό, ὅσο εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τῶν Ἰταλῶν στὶς 24-12-42 στὶς 11 Αὐγούστου 1944.

2ον. Ἀπὸ τὸ τεῦχος τοῦ Νοέμβρη.—Δὲν θέλουν νὰ ἀπομακρυνθοῦν τὰ μάτια μου.— Δακρυσμένα εἶναι κολλημένα ἐπάνω του καὶ ψάχνουν νὰ θροῦν τὸ παλιὸ Σχολεῖο, γειτονικά σπίτια καὶ τὸ πατρικὸ μου. Κάπου τὸ ἀνακαλύπτουν καὶ προσηλώνονται ἐκεῖ. Τί δὲν μοῦ θυμίζει! Αὐτὸ τὸ πατρικὸ μου σπίτι (τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Μπαρμπαλευτέρη, ὅπως τὸ ἔλεγαν, τόσο τὸ ἀγάπησα πού ἐπειδὴ δὲν ἤθελα νὰ τὸ χωρισθῶ προτίμησα νὰ γίνω δάσκαλος στὸ χωριὸ (δὲν μετάνιωσα γι' αὐτὸ) ἀπὸ ἄλλα ἐντυπωσιακὰ ἐπαγγέλματα τῆς ἐποχῆς μου εὐ-

κολα και προσιτά τότε (1914). Τί ειρωνεία της τύχης! "Εζησα τὰ νεανικά μου χρόνια στὸν τόπο πού ἀγάπησα και ἐπλαθα τὰ ὄνειρά μου στὶς δροσιές και φυσική ζωὴ και τώρα στὰ γεράματά μου ζῶ κλεισμένος στὰ τιμεντένια κλουβιά.

Πάντως τὸ ἡμερολόγιο δὲν θὰ τὸ ξεφυλλίσω. Θὰ τὸ κρατήσω ὅπως εἶναι. Θὰ τὸ κρεμάσω στὴ κρεββατοκάμαρά μου, και θὰ γυρίζω τὰ βλέμματά μου τὸ θράδυ πρὸς αὐτὸ ὅταν θὰ κοιμᾶμαι και τὸ πρωτὶ ὅταν θὰ ξυπνῶ νὰ ζῶ φανταστικά με τὸν ἀέρα τῶν ἐλατιῶν τοῦ χωριοῦ μου. Θὰ ἀδιαφορῶ γιὰ ποιὸ χρόνο εἶναι γραμμένο. Γιὰ μένα θὰ εἶναι παντοτεινὸ ἡμερολόγιο τῆς ζωῆς μου, ἐφ' ὅσον ζῶ.

Δεύτερη ἔκπληξη. Ὁ ἀγαπητός μου Μένιος, ἀνοίγει τὸν χαρτοφύλακά του και μοῦ ἐγχειρίζει ἀπόσπασμα μητρῶου ἀρρένων Μικροῦ Χωριοῦ ἀπὸ τὸ ἔτος 1812 - 1881. Και ὦ τοῦ θαύματος, ξεφυλλίζοντας φθάνω στὸ ἔτος 1848 και θρίσκω γραμμένο Παπαδῆς Ἐλευθέριος τοῦ Ἰωάννου, τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα μου πού δὲν ἦταν πρῶτα γραμμένο στὴν σελίδα 61 τῆς ἱστορίας Μικροῦ Χωριοῦ Εὐρυτανίας, ἔκδοση 1969 τοῦ Κλεομένου Κουτσούκη. Γιὰ τὴν ἔκδοση αὐτὴ, ὅπως και ἄλλη φορὰ ἔχω εἰπῆ και εἰδικώτερα γιὰ τὸ μητρῶο αὐτὸ ἀρρένων ἐκφράζω σὰν μεγαλύτερος τὴν ἡλικίαν ἀπ' ὄλους τοὺς σημερινούς Μικροχωρίτες, τὴν εὐγνωμοσύνη ὄλων, διότι εἶναι ἡ μοναδικὴ ἔκδοση ἱστορίας Μικροῦ Χωριοῦ, πού ἔχει ἐκδοθῆ μέχρι σήμερα. Ἀναπληρώνει μιὰ ἔλλειψη, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ γίνεῖ πρὸ πολλοῦ. Τὴν ὁποία ἐνῶ τὴν εἶχα προγραμμάτισε ἐγὼ πρὸ τοῦ 1940 δὲν κατόρθωσα λόγω σοβαρῶν προσωπικῶν μου ἀτυχημάτων νὰ ἐκπληρώσω. Τὴν παράλειψη αὐτὴ, ἡ ὁποία με θαρῦνει τὴν ἐλαφρύνει ὅτι τὴν ἐκπλήρωσε με τὸ λογοτεχνικὸ ταλέντο του, ὁ ἀγαπητός μου μαθητὴς Μένιος και αὐτὸ γιὰ μένα εἶναι ἠθικὴ ἱκανοποίηση διότι με τὴν ἐπιμονὴ του και ἀφάνταστη ἐπιμονὴ του παρά τὴν νεανικότητά του ἀποδείχθηκε ἰκανώτερος ἀπὸ τὸν δάσκαλό του.

Τὸ μητρῶο αὐτὸ μοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ γράψω τὴν γενεαλογία μου.

Ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου ὡς ἀναγράφεται στὴν σελίδα 47 τῆς Ἰστ. Μ.Χ. ὑπῆρξε κατὰ διαλείμματα ἀπὸ τὸ 1888 - 1912 πού ἔγιναν οἱ Κοινότητες πάρεδρος, πού διοριζόνταν ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε Δήμαρχο Καρπενησίου. Ὅταν ἐκλέγετο Δήμαρχος Καρπενησίου ὁ Τσιτσάρος, ὁ πατέρας μου ὡς κομματάρχης τοῦ διοριζόταν πάρεδρος Μ.Χ. και ὅταν ἦταν δήμαρχος ὁ Γιατρίδης διοριζόταν οἱ κομματάρχες τοῦ Σ. Ζορμπαλᾶς και Ν. Κυρίτης (Τσοτίνης).

Ὁ πατέρας μου ἦταν παιδί τοῦ Γιάννη Παπαδῆ, πού κατάγονταν ἀπὸ τὴ Βίνιανη. Ἦταν 11 ἀδέρφια (7 παιδιά και 4 κορίτσια). 1. Δημήτρης πού ἔζησε διαρκῶς στὴν πόλη και δὲν ἦλθε καθόλου στὸ Χωριό. 2. Ὁ Γεῶργος (Κούτσικος). 3. Ὁ Σταῦρος. 4. Ὁ Χαράλαμπος. 5. Ὁ Κώστας (ὁ Κούσιτᾶς). 6. Ὁ Λευθέρης και 7. ὁ Ἀνδρέας. Ἀδελφές. 1. Ἡ Καλαντζίνα. 2. Ἡ Γιουσμπάζοχαραλαμπίνα. 3. Ἡ Μπατσογιάννα και 4. Ἡ Καναθίνα πού παντρεύτηκε στὸ Καλεσμένο.

Σὰν φτωχοπαιδί πολύτεκνου πατέρα ἔφυγε ἀπὸ τὸ χωριό, ὅπως και ἄλλοι χωριανοὶ στὰ 12 χρόνια ὅπως μᾶς ἔλεγε. Πῆγε στὴν Πόλη και ἔμεινε ἐκεῖ 35 χρόνια συνέχεια ἐξασκώντας τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Μπακάλη. Γύρισε στὸ χωριὸ καζατομένος με ἀρκετὲς χρυσὲς τουρκικὲς λίρες. Ἐκτίσε μεγάλο τριώροφο ἀρχοντικὸ σπιτί και κτήματα. Τὸ 1888 παντρεύτηκε τὴ μητέρα μου Ἐλένη Κ. Κεράνη. Μάλιστα ὁ ἀδελφός μου Παναγιώτης ἔχει τὸ πρωτότυπο προικοσύμφωνο τοῦ 1888, πού ἀναφέρει τὴν προίκα πού εἶχε δώσει ὁ Ἀθανάσιος Κ. Κεράνης ἀδελφός τῆς μητέρας μου. Στὸ χωριὸ ἔκανε τὸ μπακάλη και χασάπη μέχρι τὸ 1921.

Ἀπέκτησε 4 παιδιά: 1) Εὐανθία - Γεώργιο - Παναγιώτη - Ἀγαπούλα). Καθὼς ὑπανδρεύθηκε ἔζησε διαρκῶς στὸ χωριό. Δὲν ἤθελε καθὼς μᾶς ἔλεγε νὰ ζήση μακριὰ ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του, ὅπως συνήθιζαν τὰ χρόνια ἐκεῖνα οἱ μετανάστες. Ταξίδευαν μόνοι των 5 ἕως 6 ἢ καὶ περισσότερα χρόνια. Ἦσαν στὸ χωριό μόνες τὴν τις γυναῖκες. Αὐτὲς διατηροῦσαν τὴ σπίτια των, ἐργάζονταν σ' ὅλες τὶς ἀγροτικὲς δουλειές καὶ ἐφρόντιζαν γιὰ τὰ παιδιά των. Σκληρὴ δουλειά. Ἦρχοντο οἱ ἄνδρες ἔμεναν 5 ἕως 6 μῆνες καὶ μετενάστευαν πάλι στὴν Πόλη καὶ κατόπιν στὴν Ἀμερική. Πόσο ἄλλαξαν ἐπὶ τὸ καλύτερο σήμερα τὰ πράγματα! Ὑπῆρχαν ἀνδρόγυνα με ἕγγαμη ζωὴ 30 χρονῶν καὶ πραγματικὴ συζυγικὴ ζωὴ 3 χρόνων κατὰ διάφορα διαλείμματα!

Ὅπως εἶπαμε, ὅταν ἦταν δήμαρχος Καρπενησίου ὁ Τσιτσάρας διορίζετο πάρεδρος ὁ πατέρας μου ὁ μπαρμπαλευτέρης, ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσαν οἱ χω-

Οἱ γονεῖς τοῦ Δάσκαλου Γ. Παπαδῆ

ριανοί, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εὐχαριστημένοι, διότι τοὺς ἐξυπηρετοῦσε. Φρόντιζε νὰ τὰ ἔχη καλὰ μὲ τοὺς εἰσπράκτορες, τοὺς ἀστυνομικοὺς καὶ δασοφύλακες. Τοὺς ἔπαιρνε στὸ σπίτι, διότι τότε δὲν ὑπῆρχε ξενοδοχεῖο κατάλληλο. Ἦτανε φιλόξενος. Διατηροῦσε μπακάλικο καὶ χασάπικο. Στὸ χασάπικο εἶχε συντρόφους γιὰ ἐξωτερικὲς ἀγορὲς ζῶων τοὺς μακαρίτες Νικόλαο Πανταζῆ (Καραμέτσο) τὸν μερακλῆ γέρο Νικήτα καὶ τελευταῖα τὸν Νικόλαο Νταλάκα (Ἀθανασόπουλο) τοὺς γραφικοὺς τύπους σελ. 179 καὶ 181 Ἱστορ. Μ.Χ.). Θυμοῦμαι ἐγὼ ὅταν ἔσφαζε ὁ γέρο Νικήτας κάτω ἀπὸ τὶς καρυδιές μας καὶ κτυποῦσε τὸ σφάγιο, ἄκουε τὸν κρότο ὁ σκύλος του ὁ Νταβέλης καὶ ἔτρεχε νὰ ἔλθῃ νὰ πιῆ τὸ αἷμα. Τί λαγωνικὸ σκυλί! Ἐπίσης συμπληρώνοντας τὰ ὄσα γράφονται γιὰ τὸν πνευματώδη, ἐτοιμολόγο τὸν μακαρίτη Νταλάκα, σὰς πληροφορῶ τὰ ἐξῆς: Ὁ τουρίστας ἦτανε ὁ καθηγητὴς μου πού εἶχα στὸ Διδασκαλεῖο Μαρσάλειο Ἀθηνῶν, ἀείμνηστος Ἐμμ. Παντελάκης, ἀπὸ τὴν Κρήτη πού εἶχε ἔλθει στὸ σπίτι μας τὸν Αὐγουστο τοῦ 1914. Κάθονταν ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὸ μαγαζὶ μας καὶ κουβέντιαζε ὄρες ὀλόκληρες θαυμάζοντας τὴν φυσικὴ εὐστροφία

καὶ εὐχέρεια πού εἶχε στὶς ἀπαντήσεις. Γιὰ τὴν ἐφημερίδα κατέληξε ὡς ἐξῆς:

—Θὰ τὴν πάρω νὰ διαβάσῃ ἢ γριάμ' ἢ Παναγιώτα. Ἄλλ' αὐτὴ ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ κοιμηθῇ ἂν δὲν διαβάσῃ ξένες ἐφημερίδες!! καὶ μάλιστα γαλλικές!! (τελειῶς ἀγράμματη). Μόλις γύρισε στὴν Ἀθήνα ὁ καθηγητὴς στέλνει ἕνα δέμα μὲ κάμποσες γαλλικὲς ἐφημερίδες. "Ὅταν ὁ ταχυδρόμος διάβαζε τὰ γράμματα στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπὸ τὸν πλάτανο πού μαζεύονταν οἱ χωριανοί, πού ἄκουαν τὴ σάλπιγγα τοῦ ταχυδρόμου καὶ ἄκουσαν τὸ ὄνομα Παναγιώτα Ἀθανασοπούλου, ἔμειναν ἐκθαμβοί· δὲν ἤξεραν ποιά εἶναι — πρώτη φορὰ ἀκούονταν αὐτὸ τὸ ὄνομα, στὸ χωριὸ τὴν ἤξεραν Νταλακοπαναγιώτα. Τότε φώναξε ὁ Νταλάκας καὶ εἶπε: Αὐτὸ τὸ δέμα εἶναι τῆς γυναίκας μου τῆς Παναγιώτας. Ἀπόψε θὰ κοιμηθῇ ἡσυχά! "Ἔτσι θὰ μάθῃ τὰ νέα πού ἀνησυχούσε!! Καὶ θὰ ἡσυχάσῃ. Δὲν ἄφηνε καὶ μένα νὰ κοιμηθῶ!, προκαλώντας ἀκράτητα γέλια σ' ὅλους.

Ἐπανερχομα γιὰ τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα μου.

"Ἦτανε στοργικὸς πατέρας γιὰ ὅλη τὴν οἰκογένειά του. Προσδευτικὸς στὴν ἐποχὴ τῆς πατριαρχικῆς ἐποχῆς. Ἐμένα δὲν μὲ ἐπίεσε ποτέ. Μοῦ εἶπε: «Παιδί μου ὅ,τι θέλεις νὰ σπουδάσεις, ἀφ' οὗ εἶσαι καλὸς μαθητῆς». Εἶχε τὴν οἰκονομικὴ εὐχέρεια τὴν ἐποχὴ τότε. "Ὅταν τοῦ εἶπα μόνος μου τὴ θέλησή μου νὰ γίνω δάσκαλος, μ' ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε καὶ μοῦ εἶπε: Κι γὰ παιδίμ' αὐτὸ ἤθελα, νὰ σ' ἔχω μαζί μου. Κι ἔτσι καὶ ἔγινε. Πέθανε τὸ 1932 εὐχαριστημένος καὶ γὰ εἶμαι ἠθικὰ ἱκανοποιημένος. Ποτέ δὲν μοῦ ἔφερνε ἀντίρρηση. Στὸ μόνο πού μὲ παρακαλοῦσε νὰ μὴ ἐπιμείνω ἦτανε πού δὲν ἤθελε νὰ θγάλλῃ φωτογραφία, παρὰ τίς παρακλήσεις μου, γιὰ νὰ τὸν ἔχω ἐνθύμιο. Μοῦ ἔλεγε: Μὴν ἐπιμένεις παιδί μου. Αὐτὸ τὸ χατήρι δὲν θὰ σοῦ τὸ κάνω. Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, τὸ μοναδικὸ καθὼς θυμᾶμαι, δὲν τὸν ἄκουσα καὶ νὰ πῶς τοῦ πήρα τὴ φωτογραφία του χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ. Μιὰ χρονιά, νομίζω τὸ 1928, ἔκανα τὸ καλοκαίρι μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου γυμναστικὲς ἐπιδείξεις στὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ. Ἔβαλα ἕνα τραπέζι σὲ κατάλληλη θέση νὰ καθίσῃ μόνος του σὰν πατέρας του δασκάλου. Δὲν ὑποπτεύθηκε τίποτε. Παρεκάλεσα τὸν φωτογράφο, πού δὲν τὸν ὑποψιάσθηκε καθόλου, διότι θὰ ἔβγαζε φωτογραφίες τῶν παιδιῶν, μόλις τὸν θρῆ σὲ κατάλληλη πόζα νὰ τοῦ τραβήξῃ φωτογραφία. Αὐτὸ καὶ ἔγινε χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ πάρῃ εἶδηση. "Ὅταν τοῦ ἔδειξα τὴ φωτογραφία του μοῦ εἶπε παραπογελώντας. "Αἱ παιδίμ', ἔγινε αὐτὸ πού ἤθελες. "Ἄς εἶναι, σὲ συγχωρῶ ἀφοῦ τόσο πολὺ ἐπέμεινες. "Ἔτσι ἔχω τὴ μοναδικὴ φωτογραφία τοῦ πατέρα μου καὶ τὴν ἔβαλα μαζί μὲ τὴν μητέρα μου, τῆς ὁποίας ἀρέσαν οἱ φωτογραφίες, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὸν πατέρα μου, ἐνῶ στὰ ἄλλα ταίριαζαν.

Τελειώνοντας καὶ κρατώντας μὲ τὰ δυὸ μου χέρια τὸ μνημονιῶδες ἡμερολόγιο

Εὐχομαι δλόψυχα

στὸ Διοικ. Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου μας, σ' ὅλους τοὺς ἀγαπητοὺς χωριανούς μου καὶ φίλους Μικροῦ χωριοῦ τὴν καινούργια χρονιά μὲ ἡσυχία, ὑγεία καὶ χαρὰ καὶ ἐργα ἐκπολιτιστικά! Ἄχ νὰ εἶχα φτερά νὰ πέταγα στὸν τόπο μου τὸν πρῶτο, τὸ ἀλησμόνητο Μικρὸ χωριὸ μου.

Μὲ πολλὴ - πολλὴ ἀγάπη

ΓΕΩΡΓ. ΕΛ. ΠΑΠΑΔΗΣ

Συν)χος δ)λος — Μικροχωριτης

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ

Τοῦ κ. Βασ. Κομματᾶ

Πάντοτε ὑπῆρξεν εἰρήνη, εἰρήνη ἦτις φρουρεῖ τὴν καρδίαν τοῦ Ἀνθρώπου.

Ἄλλὰ εἰρήνη οὐδέποτε παρέμεινεν ἐπὶ μακρὸν, εἰρήνη οὐδέποτε ὑπῆρξεν πράξις, ἢ ἔγγραφον, τέρμα, κατόρθωμα συμφωνίας.

Εἰρήνη εἶναι καὶ πάντοτε ὑπῆρξεν ἀντικείμενον τῶν ἀτόμων καὶ μπορεῖ νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὰ ἔθνη, μόνον ὅμως τότε, ὅταν καταστῇ πραγματικότης εἰς τὰ άτομα.

Πῶς ὅμως μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη μεταξύ ἐθνῶν, ὅταν, δὲν ὑπάρχει εἰρήνη μέσα σὲ μία χώρα, σὲ μία πόλιν, σὲ μία κοινότητα, σὲ μίαν ἐκκλησίαν; Καὶ πῶς διὰ τῆς προσευχῆς μποροῦμε νὰ φέρομε τὴν εἰρήνην, προτοῦ ἀποκαταστήσωμεν τὴν εἰρήνην μέσα μας, προτοῦ πᾶμε νὰ θροῦμε τὴν πηγὴν τῆς εἰρήνης; Ἡ εἰρήνη οὐδέποτε πρέπει νὰ εἶναι ἐξωτερικὴ, πρέπει νὰ εἶναι ἐσωτερικὴ. Ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ἐπὶ μακρὸν μεμονωμένος, ἀπὸ τοὺς γείτονας, ἀπὸ τὸν πλησίον του, ὅπως τέτοιαι ἐνέργειαι ἐστράφησαν πρὸς ἄλλας φυλάς, πρὸς ἄλλα θρησκευτάματα καὶ ἔθνη.

Ἡ εἰρήνη εἶναι ἐσωτερικὴ, καὶ οὐχὶ ἐξωτερικὴ· μία προσπάθεια, καὶ ὄχι πράξις.

Ἐνας ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ κάμῃ εἰρήνην ἐφ' ὅσον μέσα του ἔχει πονηρίαν, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ μετέλθῃ πονηρίαν, ἐφ' ὅσον μέσα του ἐπικρατεῖ εἰρήνη.

Ὁ πρόεδρος τῶν Η.Π.Α. Γουίλσον, ἔγραφε τὰ 14 ἄρθρα τῆς εἰρήνης, θάσει τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, καὶ τῆς εὐαγγελικῆς δικαιοσύνης, καὶ εἰσήλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων κρατῶν μίαν ἀγίαν γραφὴν, δῶρον τῶν χριστιανικῶν ὀργανώσεων τῆς Ἀμερικῆς, πρὸς τὸν πρόεδρον Κλεμανσώ.

Ἄλλὰ ὁ Κλεμανσώ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Γουίλσον εἶπεν: Μὰ τί Κε πρόεδρε, θὰ κλείσωμεν εἰρήνην μὲ τὸ Εὐαγγέλιον;

Ἔτσι δὲν ἔκλεισαν εἰρήνην μὲ τὸ Εὐαγγέλιον ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν διπλωματικὴν σκοπιμότητα καὶ τὴν πολιτικὴν συμφεροντολογίαν τῶν μεγάλων εἰς θάρας τῶν μικρῶν τὰ ἀποτελέσματα εἶναι γνωστά, ἐπηκολούθησεν ὁ 2ος παγκόσμιος πόλεμος.

Ἡ πράξις τῆς Ἰαπωνίας ἦταν, νὰ κρατήσουν τοὺς ἀπεσταλμένους των, νὰ διαπραγματευθῶν εἰρήνην μὲ τὰς Η.Π.Α. Ἄλλὰ δὲν ὑπῆρχε εἰρήνη, ἀσχέτως τῆς ἐνέργειας των περὶ εἰρήνης, διότι ἐκ τῶν ὑστέρων οἱ σκοποὶ των κατέστησαν γνωστοί.

Ἔχομε καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια περιστατικά.

Ἡ εἰρήνη εἶναι κληρονομικὸν δῶρον, καὶ οὐχὶ κατόρθωμα, ἢ τέρμα, εἶναι κληρονομία τῆς βασιλείας πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Εἰρήνη εἶναι πνευματικὴ λειτουργία καὶ οὐχὶ κατάστασις, εἶναι πίστις.

Εἰρήνη εἶναι πρώτη ἀτομικὴ ἐσωτερικὴ προσπάθεια κληρονομίας, εἶναι κάτι ποὺ συμβαίνει σὲ μᾶς ὡς ἀποτέλεσμα ὅταν ἀναζητοῦμεν τὴν πηγὴν.

Εἶναι τόσο ὑπέροχον, καὶ εἶναι ἀκατανόητον σὲ κείνους, ποὺ δὲν τὸ ἔχουν νὰ

τὸ ἀποκτήσουν. Ὁ χριστιανισμός, σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, οὐδέποτε μᾶς ὑπεσχέθη εἰρήνην ἐκτὸς ἂν ἀποκαταστήσωμεν εἰρήνην μέσα στὴν καρδιά μας, ἐκτὸς ἂν ἡ εἰρήνη φυτρώσῃ μέσα στὴν καρδιά μας, ὅπως βγαίνει τὸ χορτὰρι ἀπὸ τὴ ρίζα.

Ὁ ἄνθρωπος τότε μόνον δικαίωνει τὸν ἑαυτόν του, ὅταν ὡς δικαίωσιν του ἀρχίζει μόνον ὅταν εἶναι ἄνθρωπος εἰρήνης.

Ὁ Χριστὸς ἐρευνᾷ τὰ μύχια τοῦ κάθε ἀνθρώπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλει νὰ κρατήσῃ τὴν ἀρχηγίαν του, τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸν κυρίαρχον τοῦ διαβόλου, φόβον θανάτου, φόβον ζωῆς, λάθη, ἁμαρτίαν, καὶ ἀπὸ κενὰς διαστροφάς.

Καὶ ἡ ἄφθαστος διδασκαλία τοῦ Θεοῦ εἶχε πάντοτε τὴν ἀρχὴν τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τῶν ὁποίων αἱ καρδίαι ἦσαν δίκαιαι τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἄλλον.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοιπορίας, δὲν μπορούμε νὰ ἀναμένωμεν βελτίωσιν εἰμῆ ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀποφασίσουν νὰ εἶναι δίκαιοι ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐνωρίτερον.

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ

Τ' αἰκοῦτε Εὐρυτάνισες καὶ σεῖς οἱ Εὐρυτάνοι
τί γράφει ἓνα θλαχόπουλο στὴν πόρτα ἀπὸ τὴ στάνη:
Παληὰ Ἐλλάς κλονίζεται ὡς τὴν Μακεδονία,
δέκα χωριά χαθῆκανε εἰς τὴν Εὐρυτανία.
Χαντάκια ἀνοίγουν στὶς πλαγιές καὶ τὰ θουνὰ ραγίζουν
πέφτουν ἀπάνω στὰ χωριά καὶ τὰ καταποντίζουν
Καμπάνες καὶ καμπαναριά καὶ σήμαντρα θροντοῦνε
οἱ χωρικοὶ στὶς ἐκκλησιές τὸ ἔλεος ζητοῦνε.
Στὸν δῆμο τοῦ Καρπενησιοῦ γίναν πολλὰ λαγγάδια
ἐκεῖ σχίστηκε ἓνα χωριὸ μὲ τὰ πολλὰ λιβάδια.
Μικρὴ Ἑλθετία τῶλεγαν, Μικρὸ Χωριὸ τὸ λένε
Τώρα ἀπ' ἀγνάντια τὸ κοιτοῦν καὶ στὴ Βουλιαγμένη λέν.
"Ὅσ' Ἑλληνες ταῖκούσανε κι αὐτοὶ ποῦ τὸ γνωρίζουν
τώρα βοήθεια ζητοῦν καὶ πάλι θὰ τὸ χτίσουν...

Χαρ. Τριανταφύλλης
(χωρὶς χωριὸ)

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΓΑΛΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(3ος ΑΙΩΝ Π.Χ.)

Υπό Δημ. Πελούζο

(συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

Ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ Πausανίου φαίνεται ὅτι οἱ Γαλάται εἰσέβαλον ὡς εἰκὸς εἰς τὴν πλησιεστέραν χώραν τῆς Αἰτωλίας ἢ ὅποια εὑρίσκετο εἰς τὴν σημερινὴν Φωκίδα.

Πειστήρια δ' ἔχομεν τὸ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενον (II., σελ. 588) «Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσαγορευόμενον Αἰτωλικὸν ὄρος (οἰκοῦσι) ἀναμείσον τῆς Δωρικῆς τετραπόλεως (Ἐρινεός, Βοῖον, Πίνδιος, Κυτίνιον) καὶ τῶν Φωκέων».

Τὸ ἀναφερόμενον δὲ Κάλλιον ἀκριβῶς εἰς τὸν χώρον τοῦτον τοποθετεῖται.

Ἄτερον πειστήριον εἶναι τὸ χωρίον τοῦ Θουκυδίδου (III, 98) ὅπου κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν Δημοσθένην εἰς τὴν Αἰτωλίαν ἀναφέρεται ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ «πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες ὥστε οἱ ἔσχατοι Ὀφιονεῶν οἱ πρὸς τὸν Μαλιακὸν κόλπον καθήκοντες Βωμιῆς καὶ Καλλιῆς ἐβοήθησαν».

Ἠραδὴ οἱ Καλιεῖς ἦσαν ἐκ τῶν ἀνατολικώτερον οἰκοῦντες Αἰτωλοί, πρᾶγμα ποῦ συνηγορεῖ ἀπολύτως μὲ τὴν ἀναφερθεῖσαν ἐκδοχὴν ὅτι τὸ Κάλλιον ἔκειτο εἰς τὴν περιοχὴν Νοτίως τοῦ ὄρους Κόρακος ὅπου περίπου καὶ σήμερον ἐτοποθέτησαν τὸ νεώτερον Κάλλιον, μετονομάσαντες τὸ χωρίον Βελούχοβον.

Ἡ ἐκδοχὴ ἐπομένως ὅτι τὸ ἀρχαῖον Κάλλιον εἶναι τὸ νοτίως Καρπενησίου χωρίον Κλαυσι τῆς Εὐρυτανίας, ὅπου καὶ ἀρχαῖα ἀνευρέθησαν καὶ τινες Εὐρυτᾶνες μετ' ἐπιμονῆς διεκδικοῦσι τὸ ὄνομα Κάλλιον, δὲν φαίνεται νὰ εὑρίσκη ἱστορικὸν τι στήριγμα. Πλὴν τῆς γειτνιασεως τῆς τοποθεσίας Κοκάλια περὶ τὰ 10 χλμ. Ν.Α. Καρπενησίου ἐπὶ ὄροσπεδιον καὶ τῆς ἀγούσης πρὸς Κρίκελον ὁδούσεως ὅπου κατὰ ἐπίμονον παραδόσιν διασώζονται ὁστᾶ Γαλατῶν ἐξολοθρευθέντων ἐκεῖ. Ἐπὶ τούτου ὁ Πausανίας οὐδὲν ἀναφέρει, ὡς π.χ. ἂν Φάλαγξ τις Γαλατικὴ ἢ παραπληρηθεῖσα ἢ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλεῖσα ἔφθασεν ἕως ἐκεῖ καὶ κατὰ τνα τρόπον ἀπεδεκατίσθη, ὡς συνέβη εἰς τὰς ἄλλας, ὡς εἶναι πιθανόν.

Σχετικῶς πρὸ 5 τοὺς Εὐρυτᾶνας ὁ Θουκυδίδης εἰς τὸ III 95 σελ. 254 γράφει «.....Εὐρυτᾶσιν, ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν Αἰτωλῶν, ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν καὶ ὁμοφάγοι εἰσὶν ὡς λέγονται», ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν Εὐρυτᾶνων καὶ τὸ ἀλλαχοῦ γραφόμενον «πάντες δ' οἱ λοιποὶ Ἀμφίλοχοι (πλὴν τοῦ Ἀμφίλοχικοῦ Ἄργους) βάρβαροι εἰσὶ» πολλοὶ νεώτεροι ἐθνολόγοι καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Belloch καὶ Berne ἀντιτάσσουσιν ἐπιχειρήματα λίαν πειστικὰ ὅτι οἰἀναφερόμενοι ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου ὡς βάρβαροι ἦσαν ἐξίσου Ἕλληνες ὑστεροῦντες κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν λόγῳ γεωγραφικῶν κυριότερων λόγων.

Διὰ τοὺς Εὐρυτᾶνας ὁμοίως γράφει ὁ Θουκυδίδης ὅτι μόνον ἐὰν (οἱ Ἀθηναῖοι) ὑπέτασσον αὐτοὺς καὶ τοὺς Ὀφιοειεῖς εἶχον ἐλπίδα νὰ ὑποτάξουν καὶ τὴν Αἰτωλίαν.

Ὡς πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Πολυβίου χαρακτηριστικῶς, διὰ τὸν Αἰτωλὸν στρατηγὸν Δωριμαχὸν τὸν Τριχωνέα ὅτι ἦτο πλήρης Αἰτωλικῆς ὀρμῆς καὶ πλεονεξίας πρὸς ἣσαν ἀμφοτέρωτα διαφημισμένα Αἰτωλικά γνωρίσματα.

Ὁ Πολύβιος ἀλλαγῶς εἰς (ΙΧ, 28, 38) γράφει «ἀπὸ τῶν Μακεδονικῶν διώξεων μετὰ τὰ Λαμιακά ὁ Ἀντίπατρος κάκιστα ἐχρήσατο τοῖς ταλαιπώροις Ἀθηναίοις ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις... Φύξιμον γὰρ οὐδὲν ἦν πλὴν ἐνὸς αὐτοῖς τοῦ τῶν Αἰτωλῶν ἔθνους».

Δηλ. μετὰ τὰ λαμιακά ὁ Ἀντίπατρος (βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας) ἐκακομεταχειρίσθη τοὺς ταλαιπώρους Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Κανεὶς δὲ δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀποφύγῃ ὅλα αὐτὰ πλὴν τῶν Αἰτωλῶν.

Ἀλλαγῶς ὁ Πολύβιος γράφει «Αἰτωλοὶ γὰρ μόνοι τῶν Ἑλλήνων ἀντωφθάλμισαν πρὸς Ἀντίπατρον, μόνοι δὲ πρὸς τὸν Βρέννον... ἔφερον ἀντέστησαν».

Καὶ ἐν συνεχείᾳ Φίλιππος ὁ Ε΄ πρὸς μόνους τοὺς Αἰτωλοὺς πολεμῶν μηδέποτε δυνατὸς ἦν χειρώσασθαι τούτους δηλ. πολεμῶν κατὰ μόνων τῶν Αἰτωλῶν μηδέποτε ἠδυνήθη νὰ τοὺς καταβάλῃ.

Τὸ ἄσθεστον μῖσος ὅμως πρὸς τοὺς Μακεδόνας ἤγαγε τοὺς Αἰτωλοὺς νὰ συμμάχησιν μὲ τοὺς Ρωμαίους ἄνευ δὲ τῆς συμμαχίας αὐτῆς οἱ Ρωμαῖοι δὲν θὰ ἐνίκων καὶ δὲν θὰ ὑπέτασσον τοὺς Μακεδόνας καὶ ἐν συνεχείᾳ ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπομένως καὶ τὴν Αἰτωλίαν.

Πόλεις Αἰτωλικαὶ ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Πολυβίου: Στράτον, Ἀργίτιον, Κωνώπη, Λυσιμάχεια, Τριχώνιον, Φώταιον, Μέταπα, Θέρμος κ.λπ.

* * *

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν πολεμικῶν γεγονότων εὐρίσκομεν τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα εἰς τὰς Θερμοπύλας ἀδυνατοῦντα νὰ ὑπερικήσῃ τὸ ἐν τὸ ἄλλο. Τότε ὅμως συνέβη ὅτι καὶ πρὸ δύο αἰῶνων ἐπὶ Λεωνίδα. Οἱ Ἡρακλειῶται δηλ. καὶ οἱ Αἰνιᾶνες ὄχι ἀπὸ ἔλλειψιν ἐλληνισότητος ἀλλὰ ἀδυνατοῦντες νὰ ὑποφέρουν τὰς ἀφαντάστους κακουργίας τῶν Γαλατῶν ἐσκέφθησαν ὅτι ὁ μόνος τρόπος νὰ τοὺς ἀπομακρύνουν ἦτο νὰ τοὺς ὑποβοηθήσουν νὰ προελάσουν πρὸς νότον. Ὑπέδειξαν λοιπὸν εἰς τοὺς Γαλάτας τὴν στενωπὸν πρὸς ἣν ἐχρησιμοποίησεν ὁ Πέρσης Ὑδάρνης καὶ ἤχθη διὰ τῶν ὁρέων εἰς τὰ νῶτα τῶν Σπαρτιατῶν. Τὴν πρότασιν αὐτὴν ἠσπασθη ἀμέσως ὁ Βρέννος, ὁ ὁποῖος ἐγκαταστήσας τὸν Ἀχιχώριον ἀντικαταστάτην του καὶ παραλαβὼν ἐκλεκτὸν στράτευμα ἐκ 40.000 ἐκινήθη ἀμέσως πρὸς τὴν ἀτραπὸν. Ἡ ἐντολὴ πρὸς τὸν Ἀχιχώριον ἦτο, εὐθὺς ὡς ἀπιληφθῆ ὅτι ἐπέτυχεν ὁ ἐλιγμὸς τοῦ Βρέννου καὶ τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐν Θερμοπύλαις πρόκειται νὰ κωλυθῆ τότε νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

Συνέβη δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἐπικρατῆ εἰς τὰ ὀρεινὰ πυκνοτάτη ὀμίχλη ὥστε οἱ φιλάσποντες τὴν στενωπὸν Φωκεῖς αἰφνιδιάσθησαν καὶ μετὰ βραχὺν ἀγῶνα

ἐγκατέλειψαν αὐτήν καὶ κατελθόντες εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον ἀνήγγειλαν τὰ γενόμενα.

Οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τὰς τριῆρεις τῶν κατώρθωσαν νὰ διασώσουν ὅλον τὸ στρατεύμα μεταγαγόντες εἰς ἀσφαλῆ μέρη ὁπόθεν διεσκορπίσθησαν εἰς τὰς πατρίδας τῶν.

Ὁ Βρέννος μὴ ἀναμείνας τοὺς περὶ τὸν Ἀχιχώριον ἐκινήθη ἀμέσως πρὸς τοὺς Δελφούς. Ὅσοι δὲ Ἕλληνες εὐρέθησαν ἐκεῖ προσέφυγαν εἰς τὰ χρηστήρια τοῦ Ἀπόλλωνος ἵνα μάθουν κατὰ τίνα τρόπον θὰ σωθοῦν.

Ὁ Θεὸς ἐνεψύχωσεν αὐτοὺς προσθέσας ὅτι τὸ Μαντεῖον θὰ τὸ προστατεύῃ ὁ ἴδιος.

Ἐν τῷ μεταξὺ προσήρχοντο πάνταχόθεν Ἕλληνες ἐπίκουροι μεταξὺ δ' αὐτῶν ἦσαν οἱ Φωκεῖς ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις, ἐκ τῆς Ἀμφίσης τετρακόσιοι ὀπλίται, ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς ἦλθον ὀλίγοι καὶ βραδύτερον ὁ Φιλόμηλος μὲ χιλίους διακοσίους. Οἱ πολλοὶ τῶν Αἰτωλῶν ἐστράφησαν κατὰ τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀχιχωρίου ἐπιτιθέμενοι ἐκ τῶν πλευρῶν συνηθέστερον ἀλλὰ μὴ ἐμπλεκόμενοι εἰς μάχην καθ' ὃ ἀποσυρόμενοι πρὸ τῶν ἐπιτιθεμένων Γαλατῶν καὶ πάλιν ἐπιτιθέμενοι ἅμα ὡς ἐκεῖνοι ἀπεσύροντο ὥστε προκαλοῦν μεγάλην φθορὰν εἰς τοὺς Γαλάτας καὶ ἐπεβράδυνον τὴν πορείαν τῶν. Εἰς τὴν Ἡράκλειαν ὁ Ἀχιχώριος ἐγκατέστησε φρουρὰν πρὸς φύλαξιν τῶν παντοειδῶν λαφύρων τῶν Γαλατῶν.

Εἰς τὴν στρατιάν τοῦ προελαύνοντος πρὸς τὸ Μαντεῖον Βρέννου ἐσημειώθησαν τότε ὑπερφυσικὰ ἐπεισόδια, πὺν ὅλοι τὰ ἀπέδοσαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα.

Ἦτοι ὅλον τὸ ἔδαφος ὅπου ἐκινεῖτο ἡ Γαλατικὴ στρατιὰ ἐσειετο συνεχῶς, βρονταὶ δὲ καὶ κεραινοὶ ἠκούοντο ὥστε πλὴν τῶν φονικῶν συνεπειῶν νὰ μὴ ἀκούεται τίποτε ἀπὸ τὰ παραγγελλόμενα καὶ τὰς διαταγὰς, ταῦτα δὲ ἐξέπληττον τοὺς βαρβάρους. Φάσματα ἐξ ἄλλου προῦπαρξάντων ἡρώων ἐνεφανίσθησαν. Ἡ μάχη ἐν ταυτῷ πρὸς τοὺς προσδρομόντας Ἕλληνας ὀλονὲν ὤξυνετο. Μεταξὺ τῶν ἀνδραγαθησάντων ἦτο ὁ Φωκεὺς ἠγέτης Ἀλεξίμαχος, ὅστις ἔπεσεν ἐκεῖ μὲ πολλοὺς Φωκεῖς. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐδεινοπάθουν οἱ βάρβαροι μένοντες ἐμβρόντητοι πρὸ τῆς θεϊκῆς παρεμβάσεως καὶ κακοπαθοῦντες ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα. Ἡ ἐπελθοῦσα νύξ ἀπέβη ἀλγεινὴ τώρα διὰ τοὺς Γαλάτας, διότι βροχαὶ καὶ παγετοὶ ἐβασάνιζον τοὺς μαχητὰς ἐπὶ πλεόν δὲ βράχοι ἀποσπώμενοι ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ ἐφόνευον κατὰ ὁμάδας τοὺς διανηκτερέοντας Γαλάτας.

Ὡς ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς ἐπομένης οἱ Ἕλληνες προήλασαν ἐκ τῶν Δελφῶν οἱ ἄλλοι μὲν εὐθέως κατὰ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος, οἱ Φωκεῖς δὲ ὡς γνωρίζοντες τὰ μέρη κατέβησαν διὰ τῆς χιόνος τὰ ἀπότομα τοῦ Παρνασσοῦ καὶ εὐρέθησαν εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἐχθροῦ τοξεύοντες καὶ ἀκοντίζοντες αὐτὸν χωρὶς αὐτοὶ νὰ διατρέχουν κίνδυνόν τινα. Οἱ Γαλάται καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὸν Βρέννον ἀποτελοῦντες ἐπὶ λεκτα τμήματα ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων καὶ ἀλκιμωτέρων ἀντείχον ἀκόμη καίτοι ἐβάλλοντο πάνταχόθεν καὶ ὑπέφερον συγχόνως ἐκ τοῦ παγετοῦ ἰδίᾳ οἱ τραυματῖαι. Τότε ἐτραυματίσθη καὶ ὁ Βρέννος καὶ ἐλιποθύμησε μεταφερθεὶς ἔξω τοῦ χώρου τῆς μάχης.

Οὕτω πιεζόμενοι οἱ βάρβαροι ἤρχισαν ὀλονὲν ὑπεκφεύγοντες νὰ ἀποσύρονται

φρονεύοντες τοὺς ἀδυνάτους νὰ θαδίουν νὰ θαδίουν ἀπὸ τραύματα ἢ ἀσθενείας. Ἔστρατοπέδευσαν δ' ὅπου κατέλαβεν αὐτοὺς ἡ νύξ. Κατὰ τὸ βαθὺ ὅμως σκότος ἄγνωστόν πως κατέλαβεν αὐτοὺς πανικός κατ' ἀρχὰς μὲν ὀλίγους οἱ ὅποιοι ἐφαντάσθησαν ὅτι ἦκουον ποδοβολητὸν ἐπελαύνοντος ἱππικοῦ καὶ ἐπιτιθεμένου πεζικοῦ μετ' ὀλίγον δὲ μετεδόθη εἰς πάντας ὁ πανικός, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁποίου ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα ἤρχισαν φρονεύοντες ἀλλήλους πιστεύοντες ὅτι συμπλέκονται μὲ Ἑλληνας, τῶν ὁποίων ἐφαντάζοντο ὅτι ἦκουον τὴν γλῶσσαν καὶ ἔβλεπον τὰ ὄπλα. Αὐτὴν τὴν μανίαν οἱ Ἑλληνες ἀπέδοσαν ὁμοίως εἰς τὸν Θεόν.

Ποιμένες Φωκεῖς πρῶτοι ἀντιληφθέντες τὸ νυκτερινὸν πάθημα τῶν βαρβάρων ἔσπευσαν καὶ εἰδοποίησαν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Φωκέων, οἱ ὅποιοι ἀνέλαβον γενικὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν βαρβάρων δεινοπαθούτων ἤδη καὶ ἐκ πείνης.

Τότε κατέφθασαν οἱ Ἀθηναῖοι, μετ' ὧν συναμειχθήσαν κατὰ τὴν διαδρομὴν καὶ Βοιωτοί, καὶ ἐπελήφθησαν ἀμέσως τοῦ πολεμικοῦ ἔργου ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῶν Γαλατῶν, οἵτινες ὑποχωροῦντες συνηττήθησαν κατὰ τὴν νύκτα αὐτὴν μὲ τὴν στρατιὰν τοῦ Ἀκχωρίου, ἧτις ἐκινεῖτο βραδέως λόγῳ τῆς συνεχοῦς πίεσεως ποῦ ὑφίστατο ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοῦς.

Οὕτως οἱ Γαλάται πανταχόθεν βαλλόμενοι ἠγωνίζοντο νὰ διασωθοῦν πρὸς τὴν Ἡράκλειαν ὅπου εὕρισκετο τὸ στρατόπεδόν των.

Ὁ Βρέννος ὄχι τόσον διὰ τὴν βαρύτητα τῶν τραυμάτων του ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον τῶν πολιτῶν καὶ τὴν ἐντροπὴν διὰ τὸ ὄνειδος τῆς καταστροφῆς ποῦ ὑπέστη ἀφῆκεν ἐκουσίως τὴν ψυχὴν πῶν ἀκρατον οἶνον.

Τοὺς ἀποδεκατιζομένους Γαλάτας ἀνέμενον ἀπὸ Βορρᾶ συγκεντρωθέντες Θεσσαλοὶ καὶ Μαλιεῖς καὶ ἰσυνεπλήρωσαν τὴν καταστροφὴν μηδενὸς τῶν βαρβάρων διασωθέντος καὶ ἐπιστρέψαντος οἴκαδε.

Οὕτως ἱστορεῖ ὁ Παυσανίας τὰ τεραστίασημασία γεγονότα αὐτά, καθ' ἃ διέτρεξε σοβαρότατον κίνδυνον ἡ ὑπαρξίς τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς πρὸς τὸν Βρέννον ἔχουν φημολογηθῆ θρύλοι ὡς ἠγεθέντος ὀμαδικῆς αὐτοκτονίας Γαλατῶν κατὰ δεκάδας χιλιάδων καὶ Φιλολογία ἔχει πλασθῆ ἐπὶ τούτων, ὁ Παυσανίας ὅμως μὲ τὴν λεπτομερῆ ὡς ἄνω ἀφήγησιν του ἀποκλείει τὰ τοιαῦτα μυθεύματα.

Τὰ ἱστορούμενα ὅμως θαύματα πρέπει ἀναμφισβητήτως ν' ἀποδοθοῦν εἰς τοὺς ἱερεῖς τοῦ Μαντείου, οἵτινες καλλιεργοῦντες ἐν μυστικότητι τὰς τεχνικὰς γνώσεις καὶ γενικῶς τὴν ἐπιστήμην, ὡς ἔπραττον οἱ σοφοὶ διὰ τὴν ἐποχὴν των Αἰγύπτιοι ἱερεῖς, εἶχον παρασκευάσει ἀπὸ μακροῦ τὰ παράδοξα ἐκεῖνα φαινόμενα ἀποδεικνύοντα πόσον ὑψηλῶν τεχνικῶν γνώσεων ἦσαν κάτοχοι. Δὲν εἶναι δυνατὸν ἄλλως νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ Θαύματα ἐκεῖνα, οὔτε ἀπλῶς νὰ τὰ ἀποδώσωμεν εἰς δυσειδαμονίας καὶ ὑπερβολὰς.

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ: ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

του κ. Δ. Πασπάλη

Θεσσαλονίκη, Φλεβάρης 1983

Ἄγαπητοὶ φίλοι γειά σας.

Ἔστω καὶ κάπως ἀργά, ἀποφάσισα νὰ χαράξω τὶς λίγες αὐτὲς γραμμές, γιὰ νὰ σᾶς συγκαρῶ γιὰ τὴν πρωτοβουλία καὶ τὸν κόπο ποὺ καταβάλλετε, ζωντανεύοντας τὴ φιλοπρόοδο ὀργάνωση τῶν Μικροχωριτῶν «Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Σωτήρος».

Πρὸ 50 καὶ πλέον χρόνων πρωτοστατήσαμε ὁ Ἰ. Χ. Μανίκας, ὁ Δ. Κ. Κοκκάλας καὶ ἐγὼ καὶ φκιάσαμε τὴ «Φιλοπρόοδο Ἑταιρία Νεολαίας Μικροχωριτῶν» ἐδῶ στὴ Θεσσαλονίκη, ποὺ ἀργότερα μεταφέρθηκε στὸ χωριό μας καὶ γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν πραγματικὸ καμάρι. Πιστέψαμε τότε ὅτι κάτι ἔπρεπε νὰ γίνεῖ γιὰ τὸ χωριό μας, τὸ ὁποῖο ἄξιζε καλλίτερης τύχης, ὄχι καὶ τόσο γιὰ τὴν παράδοση ἀλλὰ γιὰ τὴν καλλονή του.

Λέω δὲ ὄχι καὶ τόσο γιὰ τὴν παράδοση, διότι ἡ παράδοση ἔχει, κατὰ τὴ γνώμη μου, καὶ πολλὲς μελανὲς σελίδες.

Μερικοὶ κάτοικοι ἦσαν ἐκεῖνοι ποὺ ἔκαναν ἀνθρώπινη στὸ χωριό μας καὶ πολὺ λίγοι οἰκογενειακὴ ζωὴ.

Ἐπειδὴ ὁ τόπος εἶναι φτωχός, ἀλλὰ καὶ ἡ παντελὴς ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος ἀπὸ τὴν πολιτεία, ἀναγκάζονταν οἱ πρόγονοί μας νὰ ξενητεῦνται.

Καὶ ἐδῶ ἄρχιζε ἕνα μεγάλο δράμα

Οἱ ἄντρες παντρεύονταν, ἔφκιαναν ἢ εἶχαν ὑπὸ κατασκευή ἕνα παιδί, ἄφηναν τὶς γυναῖκες τους καὶ πῆγαιναν ἄλλοι κοντὰ καὶ ἄλλοι μακριὰ στὴν ξενιτειά. Ὅταν ξαναγύριζαν φύτευαν ἀκόμα ἕνα παιδί καὶ πολλὲς φορὲς πρὶν νὰ γεννηθεῖ ξανάπαιρναν τὸ δρόμο τῆς ξενιτειᾶς, ποὺ ὁ λαὸς τὴ λέει μαγγούφα. Ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ, ὅπως καὶ ἐγὼ, χωρὶς νὰ θγάλουν τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο, ταξιδεύονταν στὴν Κων)πολη, Ἀθήνα, Λαμία, Θεσ)νίκη καὶ Ἀμερικὴ μὲ μόνο ἐφόδιο τὴν εὐχὴ τῆς μάνας.

Πολλὰ σακατεύονταν ἀπ' τὴ σκληρὴ δουλειῇ στὴ μικρὴ ἡλικία.

Μερικοὶ ἀπ' τοὺς ἄντρες πῆγαν καὶ δὲν ξαναγύρισαν, ὅπως εἶναι καὶ ὁ πατέρας τοῦ συμπολίτου μου καὶ χωριανοῦ μας Δ. Ντελῆ, ὁ ὁποῖος ὑπεραμύνεται τῶν προγόνων σὲ γράμμα ποὺ σᾶς ἔστειλε.

Ἄν ἔβγαζε τὸ χωριό μας ἕναν Μπότσαρη, Καραϊσκάκη ἢ Ἀθ. Διάκο, τότε καὶ ἐγὼ θὰ μπορούσα νὰ τὸν δικαιολογήσω κάπως, ἀλλὰ δὲν ἔβγαλε.

Ἐβγαλε βέβαια καὶ ἀνθρώπους ἀξιόλογους, ὅπως ὁ μακαρίτης Γ. Α. Κεράνης, ποὺ ἀπὸ φτωχόπαιδο ποὺ δούλευε στοῦ Φούκα, ἔφθασε πολὺ ψηλά, μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ἀσχοληθῶ σὲ ἄλλο μου γράμμα, γιὰ ἕνα ἐπεισόδιο ποὺ εἶχαμε στὴν σχολικὴ ἡλικία ὅταν πηγαίναμε στὸ Μεγάλο χωριό.

Ἐβγαλε καὶ ἀνθρώπους ποὺ θυσίασαν κυριολεκτικὰ τὴ ζωὴ τους στὴ μακρυνὴ ξενιτειά, ποὺ μόρφωσαν τὰ παιδιὰ τους, τὰ ὁποῖα κάνουν τώρα ἀξιοζήλευτὴ ζωὴ.

Ἄν ποῦμε γιὰ τὶς γυναῖκες ποὺ ἔμειναν στὸ χωριό μὲ τὰ τέκνα τους, ποὺ οἱ σύζυγοι ἦταν στὰ ξένα, αὐτὲς καὶ τὰ τέκνα ἦσαν λευκοὶ σκλάβοι, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, ἀλλὰ ἐ θ ε λ ο ν τ α ἰ. Δουλειὰ σὲ ὀργώματα, σπαρσίματα, ποτίσματα, τσοπανλήκι καὶ ξυλοκόποι ποὺ ὁ κόπος πῆγαινε χαμένος, διότι, ἐάν δὲν ἔρχονταν χρήματα ἀπὸ τὰ ξένα, θὰ ζοῦσαν σὲ μιζέρια, ὅπως ζοῦσαν καὶ οἱ οἰκογένειες ποὺ δὲν ξενητεύονταν οἱ ἄντρες.

Ἄ λ λ ἄ καὶ πάλιν ἄ λ λ ἄ δὲν θαρυγγομοῦσαν, διότι νόμιζαν ὅτι ἔτσι

είναι η ζωή. Οί φτωχοί ξφκιαναν πολλά παιδιά. Τά μέν άρσενικά πήγαιναν στο σχολείο τά δέ θηλυκά λίγα.

Κάμποσα θηλυκά πήγαιναν δούλες — έτσι τις έλεγαν — σε άρχοντόσπιτα κοντά, ή μακρυά και μάλιστα άμα έρχονταν σε ήλικία τά πάντρευαν τά άφεντικά.

Μολονότι τό ώραίο χωριό μας έγινε μισοφαλακρό από την κατολίσθηση, έξακολουθεί νά παρουσιάζει όμορφιά, διότι έχει μεγάλο όρίζοντα και χορταίνουν (και) τά μάτια.

Τό καινούργιο χωριό μου φαίνεται σαν προσφυγοχώρι παρ' όλη τή ρυμοτομία, τά καλά σπίτια, τούς καλούς δρόμους, φωτισμό και ύδρευση. Φθίνει συνεχώς και θα μείνει ως θέρετρο και όχι σαν μόνιμη κατοικία ανθρώπων.

Μπορεί νά όφείλεται σε αύταπάτη, διότι έγώ στο Παληό πρωτοείδα τόν ήλιο. Έπειδή ό όδοστροτήρας σάρωσε πάρα πολλά πράγματα, μπορεί νά όφείλεται και σ' αυτό για νά δικαιωθεί ό Δημόκριτος πού είπε: Τά πάντα ρεί και ούδέν μένει.

Οί έπαγγελματίες στο Παληό χωριό ήσαν πολλοί και ζούσαν πολύ καλά. Κατηφορίζοντας άπ' τό σπίτι μου βρίσκουμε τόν πρώτο έπισκευαστή ύποδημάτων Πολυζοπαντελή. Παρακάτω τόν άποστράπτοντα από καθαριότητα με τό πιστιμάλη μεγαλοπρεπή παντοπώλη Έλ. Παπαδή πού είχε μπόλικο έμπόρευμα.

Στήν άκρη έσφαζε ό Νταλάκας, ό όποίος ήταν ευτράπελος και άστείος, πού κάποτε πού πήγαμε στο σπίτι του με τόν Χαράλαμπο Μαστρογεωργόπουλο, ή Μαρούλα ξεδειρε τήν "Όλγα και έκλαιγε. Και τής λέει: "Ορέ τί γιλιάς; Και ή άπάντηση τής τότε μικρής "Όλγας ήταν: Δέν γιλιά τίποτα κλαίου.

Παρακάτω ήταν ό Μουχρισογιώργος, πού δέν είχε και τόσο πολύ έμπόρευμα.

Φθάνουμε στον Γιάννη Κομπορόζο, ό όποίος είχε πολύπραμμάτια, αλλά έβλεπε πάντοτε χαμηλά και άμα έλεγε κανένα άστείο ήταν καλό.

Δίπλα βρίσκουμε τό Μανικοθανάση τό χασάπη, πού δέν τά πήγαινε και τόσο καλά με τό γυιό του τό Φίλιππα, ό όποίος άργότερα θόσκαγε τά γίδια του και τά έσφαζε για λογαριασμό του.

Προχωράμε και βρίσκουμε τόν Νικ. Κυρίτση, ό όποίος είχε πράγματα και έπί τών σφαγιών είχε τό γυιό του τόν Γιώργο, αλλά τό μαγαζί τό κουμαντάριζε ή Σάββου. Παραπέρα βρίσκουμε τόν άγέρωχο και πάντα γελαστό και πολύ χορευταρά Μητρο Ζορμπαλά.

Πάμε για τόν Πλάτανο και Χάνι πού άλλαζε πολλούς ένοικιαστές. Άπέναντι ήτανε ό Γ. Γιαννακόπουλος (Τσαρδογιωργούλας), ό όποίος μαζί με καφετζηλίκι ήταν και χασάπης.

"Αν τύχαινε καμμιά φορά οί παρέες νά είμαστε στο Χάνι, καθόταν σε ένα τραπέζι, έξω θέβαια, και έπινε τόν έναν καφέ μετά τόν άλλον και κόντευε νά ξερριζώσει τό μουστάκι του άπ' τό πολύ στρίψιμο.

"Έφκιανε όμως τόν καλλίτερο καφέ πού έλεγε: μόλις τόν... έτριψα.

Πάμε δίπλα στο Σταύρο Κομπορόζο (Κατσαδούρα), πού παληότερα ήταν στήσ Φαλίνας τό μαγαζί, πού έφκιανε τά περίφημα τιλατίνια με τήν ώραία φούντα πού φορούσε και ό ίδιος, πού άμα κατέργαζε τό σολόδεσμα και κάρφωνε και τις πρόκες με τό σφυρί, ό ήχος πήγαινε πολύ μακρυά, πού μία φορά τόν άκουσα άπ' τ' Άλέστια.

Ήταν πολύ χορευταράς και τραγουδιστής. "Αμα δούλευε στο μαγαζί έπαιρνε και ένα τραγούδι του τραπεζίου, όπως: "Όλα του κάμπου τά πουλιά μαρι Βαγγελίτσα μου. Μά δέν χρειάζονταν πολλά πράγματα νά στήσει τό χορό απέξω από τήν εκκλησία, άρκεί νά ήταν δυό - τρεις άντρες και γυναίκες

καί μὲ τὸ στόμα ἄρχιζε: Πάνω σὲ τρικιαμαναμάν, πάνω σὲ τρικορφο βουνό... Αὐτὸ θέβαια θὰ γίνονταν σὲ κάποια ἐπίσημη μέρα. Μὰ ὅσο καί μακριὰ νὰ ἦ-
ταν κάποιο χωριὸ πού εἶχε πανηγύρι, δὲν βαριόταν, πῆγαινε.

Ὁ Σταῦρος Κομπορό-
ζος νιόπαντρος μὲ τὴ
γυναίκα του καὶ τὴ μη-
τέρα του.

Τέλος, μαζί μὲ τοὺς δυὸ ἐπαγγελματίες, τὸν Ζορμπαλᾶ καὶ τὸν Κομπορόζο
πού ἦταν χορευταράδες, θὰ ἦταν παράλειψη νὰ μὴν ἀναφέρω καὶ τὸν Δ. Κα-
λαντζῆ, ὁ ὁποῖος χόρευε κι αὐτὸς στὸ νύχι καὶ πῆγαινε κι ἔρχονταν τὸ μανκο-
κάπ ἀπὸ τὸν ντουλαμᾶ πού φόραγε μέχρι τελευταία, πού ἀξίζε πραγματικά νὰ
τοὺς καμαρώνεις.

Καλὸς ἐπίσης καὶ ὁ Πλακαντρέας, στὰ Γυφτοκάλυθα, πού ἔφκιανε τσασιά,
τσεκούργια ἢ λοιπὰ σιδηρουργικά πού συντηροῦσε καὶ τὸν «τροχό» στὸ Κεφα-
λόβρυσσο.

Ἄξιζει νὰ ἀναφέρω καὶ τὸν Κυρτσονίκο πού ἔφκιανε τὰ ὠραῖα καὶ νόστιμα
μεζεδάκια πού μοσχοβολοῦσαν ρίγανη καὶ ὄπως συνήθιζε νὰ εἶναι τσακίρ κέφ
καὶ ἄρχιζε τὴν ἱστορία τοῦ Ὁθωνα, πάντοτε ὄρθιος καὶ ἐπειδὴ ἄργοῦσε νὰ τε-
λειώσει, τρώγαμε πολλὲς φορές ὄλο... τὸ ταψί.

Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ

Μὲ ἀγάπη καὶ φιλία

ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΣΠΑΛΗΣ

Ὁ “παράφρονας,”

Στις 12 Σεπτέμβρη τοῦ 80 ἔγινε μιὰ ἀεροπειρατεία στοὺ Παρίσι καὶ σκάφος τῆς Λουφτχάνσα κατέληξε στὴν Κολωνία τῆς Δυτ. Γερμανίας. Διαβάσαμε στὰ «ψιλὰ» τῶν ἡμερησίων: «Ἀεροπειρατὴς ποὺ κατέλαβε Μπόινγκ τῆς Λουφτχάνσα μὲ 150 ἐπιβάτες, ζήτησε ἀπ’ τὴν Κυβέρνηση τῆς Δυτ. Γερμανίας νὰ διεξάγει δημοψήφισμα γιὰ τὴ χρήση τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας, νὰ δημιουργήσει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης γιὰ τὰ παιδιά καὶ νὰ καταργήσει τὶς ἔνοπλες δυνάμεις»...

Ἐκπρόσωπος τῆς Λουφτχάνσα χαρακτήρισε τὸν ἀεροπειρατὴ «παράφρονα»...

Ἀπὸ τὶς δεκάδες ἀεροπειρατείες τῶν τελευταίων χρόνων ἐλάχιστες χαρακτηρίστηκαν ὡς ἐνέργειες παραφρόνων. Κανεὶς δὲν χαρακτήρισε ἔργο παραφρόνων ἀεροπειρατείες ληστρικές. Οὔτε χαρακτήρισε ὡς ἐνέργειες παραφρόνων ἀεροπειρατείες ἢ ἀπαγωγές ποὺ ἀποσκοπούσαν σὲ πολιτικά ἢ σωθινιστικὰ κέρδη. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ πειρατείες ἦταν ἐνέργειες «ἐχεφρόνων»... Ἐγκληματιῶν μὲν, ἀλλά...

Μὲ τὴν παράλογη λογικὴ τῶν καιρῶν μας, τὰ αἰτήματα τοῦ ἀεροπειρατῆ μας «γιὰ δημοψήφισμα γιὰ τὴ χρήση τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας, γιὰ τὴ δημιουργία καλύτερων συνθηκῶν διαβίωσης τῶν παιδιῶν, γιὰ ἀφοπλισμὸ» κρίθηκαν ὡς παράλογα.

Ἄλλο πρῶμα καὶ τοῦτο. Ἀκοῦς ἐκεῖ τι ἀπαιτήσεις πρόβαλε ὁ τρελός... «Δημοψήφισμα γιὰ τὴ χρήση τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας»!.. Γελοῖο πρῶγμα. Ὅπισθοδρομικό. Χωρὶς τὴν πυρηνικὴ ἐνέργεια τῆς ὅποιας μορφῆς πῶς θὰ μπορέσουμε νὰ καταστρέψουμε ἀποτελεσματικὰ τὸ περιβάλλον μέσα στοὺ ὁποῖο ζοῦμε; Βέβαια δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀγνοήσουμε καὶ τὰ ἄλλα μέσα ποὺ διαθέτουμε —πετρελαιοκηλίδες, τοξικὰ νέφη, καυσαέρια, σκουπίδια κ.λ.π.— ἀλλὰ ἡ πυρηνικὴ ἐνέργεια...

Τί ἄλλο ζήτησε ὁ παλαβός; «Καλύτερες συνθήκες διαβίωσης γιὰ τὰ παιδιά»; Ἔ, αὐτὸ εἶναι ποὺ εἶναι... Μὰ δὲν πληροφορήθηκε πῶς ἔχει καθιερωθεῖ τὸ ἔτος τοῦ παιδιοῦ; Δὲν ἔχει παρακολουθήσει τόσες καὶ τόσες ἐντυπωσιακὲς ἐκδηλώσεις γιὰ τὰ παιδιά; Δὲν ἔχει ἀκούσει ὁμιλίες γιὰ τὴ σημασία τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὴν προστασία του, τὴ φροντίδα γιὰ τὴ μητρότητα; Τί ἄλλο θλεῖ; Εἶναι ἢ δὲν εἶναι γιὰ τὰ σίδερα;

Τώρα ἂν ἑκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο ἀπὸ διαφορὲς ἀρρώστιες λόγω κακῆς ὑγιονομικῆς περίθαλψης, πόσης μολυσμένου νεροῦ, δηλητηρίαση, ἀπὸ τοξικὰ ἀέρια, νόθευσης παιδικῶν τροφῶν, Ἔ, αὐτὸ εἶναι ἄλλο θέμα. Πιθανὸν αὐτὸ νὰ βοηθᾷ στὴν λύση τοῦ -μεγάλου προβλήματος τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ... Ἄν ἑκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν κάθε χρόνο ἀπὸ τὴν πείνα, τί νὰ κάνουμε; Ἄς πεθαίνουν... Ἐτσι κι ἄλλιως ζοῦν κάτω ἀπὸ ἄθλιες συνθήκες. Τὰ ἀπαλλάσομε ἀπ’ τὴ δυστυχία τους... Ἐτσι πρέπει νὰ σκέπτεται ὁ «λογικός» ἄνθρωπος.

Ἄλλὰ κἔϊνο τὸ αἶτημα τοῦ ἀεροπειρατῆ ποὺ εἶναι πέρα γιὰ πέρα τρελό, εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀναφέρεται στὴν κατάργηση τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ἐπιτρέψτε τὸν τρελό ποὺ ὑπογράφει νὰ τὸ διασκευάσει λίγο.

Τὸ αἶτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν λαῶν τῆς γῆς, τῆς ἀδερφοσύνης καὶ τῆς Παγκόσμιας Εἰρήνης.

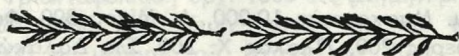
Τέτοια αἰτήματα προβάλλονται ἀπὸ ἐπικίνδυνα τρελοὺς ἀνθρώπους. Γιατί, οἱ «Μεγάλοι» τάχα δὲν ἐνδιαφέρονται γι' αὐτὰ τὰ θέματα; Δὲν κάνουν κάθε τόσο διασκέψεις κορυφῆς, διαβουλευσεις, μεσολαθήσεις γιὰ τὸ σταμάτημα ἐχθροπραξιῶν; Ἐπειτα ἔχουμε καὶ τὸν Ο.Η.Ε. Δὲν εἶδατε πόσο σέβονται τὶς ἀποφάσεις του οἱ καλοὶ μας γείτονες, οἱ Τοῦρκοι; Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι τὰ χαϊδεμένα τους παιδιὰ.

Ἐπειτα δὲν θάνατι ἄδικο νὰ χρεωκοπήσουν τὰ ἐργοστάσια παραγωγῆς μέσων μαζικῆς καταστροφῆς; Δὲν θὰ πεινάσουν οἱ «καημένοι» οἱ ἐργοστασιάρχες; Μὴ φοβάσαι γιὰ τοὺς ἐργάτες, γιατί αὐτοὶ πεινᾶνε καὶ τώρα, ὅπως πάντα... Ἀκόμη εἶναι παράλογο νὰ βασίζουμε τὴν Εἰρήνη στὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Αὐτὰ τὰ διδάσκει ὁ Χριστιανισμὸς... Αὐτὰ εἶναι παλιῆς σκουριασμένες ἰδέες... Ἡ εἰρήνη ποὺ ἐπιδιώκουν οἱ «Μεγάλοι» εἶναι οἱ μόνη δυνατὴ, γιατί στηρίζεται στὴν ἰσορροπία τοῦ τρόμου. «Φοβᾶται ὁ Γιάννος τὸ θεριὸ καὶ τὸ θεριὸ τὸ Γιάννο»...

Συχνὰ - πυκνὰ ἄς γίνονται καὶ πόλεμοι, ἀρκεῖ νὰ σκοτώνονται ἄλλοι ἐκτὸς ἀπὸ μᾶς. Ὁχ ἀδερφέ, θὰ σκοτιστοῦμε τώρα γιὰ τὸ τί γίνεται στὸ Λίβανο ἢ τὸ Ἰράκ... Αὐτοὶ οἱ πόλεμοι εἶναι ἀπαραίτητοι γιὰ δυὸ κυρίως λόγους. Πρῶτα δὲν θὰ μᾶς ἀφήνουν νὰ ξεχνᾶμε τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου.... Κι ἀκόμα θὰ μπορούμε νὰ καταναλώνουμε αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν στὰ ὄπλοστάσια, θὰ ἀνανεώνουμε τὸ πολεμικὸ ὕλικὸ καὶ νὰ κάνουμε καινούργιες ἐφευρέσεις. Δὲν θάνατι κρῖμα νὰ μείνουμε στάσιμοι; Ἄς μὴ ξεχνᾶμε πὼς φτάσαμε ἀπ' τὴν ἀτομικὴ βόμβα στὴν ὑδρογονικὴ καὶ τώρα στὴ βόμβα «νετρονίου». Ἀλήθεια, ξέρετε πόσο θαυμάσια εἶναι ἡ τελευταία; Ἀφανίζει τὴ ζωὴ, ὅμως δὲν καταστρέφει τὰ κτίρια.... Λίγο εἶναι αὐτό, Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ μᾶς καθησυχάζει ὄλους τοὺς φόβους, μιὰ καὶ δὲν θὰ πάθουν τίποτα οἱ περιουσίες μας;

Ὅλα λοιπὸν τὰ αἰτήματα ποὺ πρόβαλε ὁ «παράφρονας» εἶναι ἀπαράδεκτα... Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν παραξηγηθοῦμε τονίζουμε. ΔΕΝ διακίωνουμε πράξεις βίας σὰν κι αὐτὴ τοῦ ἀεροπειρατῆ μας. ΔΕΝ εἴμαστε ἀπ' αὐτοὺς ποὺ πιστεύουν, πὼς «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα». ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΟΥΜΕ τὶς τέτοιες ἐνέργειες. Ἴσως ὁ ἀεροπειρατὴς νὰ εἶναι πράγματι παράφρονος. Ἀναρωτιέμαι ἀπλά. Τί πρέπει νὰ μᾶς τρομάζει πιὸ πολὺ; Ἡ λογικὴ τῶν τρελῶν ἢ ἡ τρέλα τῶν λογικῶν; Ἐπειτα ἄς μὴν ξεχνᾶμε πὼς «ἀπὸ τρελὸ κι ἀπὸ μικρὸ μαθαίνει τὴν ἀλήθεια»...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΗΣ

Νεώτερες εισφορές για την Μεταμόρφωση

Καπνοβιομηχανία Γ. Α. Κεράνης δύο δόσεις από 50.000 δρχ. εις μνήμην Γεωργίου Κεράνη και 50.000 εις μνήμην Νικολάου Κεράνη, Κ. Τριανταφύλλης δρχ. 10.000, Κλ. Κουφαλιώτης δρχ. 10.000 εις μνήμην μητέρας του, Νίκης Θάνου 5.000 εις μνήμην συζύγου της Δημητρίου, Στ. Μπιλέτας 5.000 εις μνήμην τῆς συζύγου του "Αννας, "Αννας Πλάκα 1.000 εις μνήμην "Αννας Μπιλέτα και 1.000 εις μνήμην Βασιλικῆς Γκιάτα, Κων. Πλάκα 1.000 εις μνήμην Βασιλικῆς Γκιάτα, Φωτεινῆς Παπαστάθῃ 10000 εις μνήμην συζύγου της πρεσβυτέρου ἀείμνηστου Ἰθανασίου Παπαστάθῃ, Παναγ. Ι. Δερματᾶ 3.000 εις μνήμην γονέων του, Κων. καὶ Μαριάνθης Πριόβολου δολ. ΗΠΑ 100 εις μνήμη γονέων των καὶ θείου των Βάγια Πλάκα, Παν. Γρατσούνῃ 10.000 εις μνήμη τῆς συζύγου του, Κων. Α. Γιουρνᾶ 2.000 Ἰωάν. Κουτσούκη 5.000, Ἰωνάνου 3.000, Στέφ. Μαστρογεωργόπουλου δολ. ΗΠΑ 60, Ἐλένης Κομπορόζου δολ. ΗΠΑ 100, Παναγ. Δ. Ζαχαροπούλου δολ. ΗΠΑ 100 εις μνήμην πατρός του, Θωμᾶ Παπανίκου 2000 εις μνήμην πατρός του πρεσβυτέρου ἀείμνηστου Παπαθασίλῃ, Οὐρανίας Μπακογιάννη 2.000, Σωτηρίας Γ. Δημητρακοπούλου 10.000 εις μνήμην πατρός της ἀείμνηστου Παπαθανάση, Ροδάνθης Κυρίτση 5.000 εις μνήμην συζύγου της Γεωργίου, Τηλέμαχου Κομπορόζου 12.000 εις μνήμην Χαρίδημου Παπακωνσταντίνου, Κατίνας Ἀντωνίου (Ζωγράφου), 2.000 εις μνήμην γονέων καὶ συζύγου της, Γεωργίου καὶ Βίκης Γ. Μποκατσιᾶ δολ. ΗΠΑ 100, εις μνήμην γιαγιάς τους Ἐλένης Νικολοπούλου, Γρ. Βλάχη 1.000, Κλήμη Πλακᾶ δολ. ΗΠΑ 100, Ἄρ. Μίχος δολ. ΗΠΑ 25, καὶ εὐγενεῖ φροντίδι Χαραλάμπους Τριανταφύλλῃ ΗΠΑ οἱ Ν. Μούνγκε δολ. 25, Π. Καραγεώργη 20, Α. Ζίογα 20, Δ. Τσιάκου 20, Α. Βάκα 20, Χ. Τριανταφύλλῃ 20, καὶ 10, Γ. Ρούπου 10, Α. Μάλλη 10, Γ. Ἀποστάλου 5, Α. Κράστ 5, Α. Ταμπάση 5, Π. Ντάλλα 5, Π. Ἀλεξίου 5, Δ. Φαρμάκη 5, Γ. Περούλα 5, Σ. Καραγεώργη 5, Κ. Τομαρᾶ 5, Παύλ. Φλέγγα δολ. 100, εις μνήμην γονέων του.

Ἐπίσης σὲ πρόχειρο ἔρανο κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Μεταμορφώσεως 6 Αὐγούστου προσέφεραν χωρὶς νὰ πάρουν ἀπόδειξη οἱ παρακάτω: Ν. Κομπορόζος δρχ. 100, Γ. Πλάκας 1000, Η. Μούτσελος 50, Δ. Γαθρίλης 2000, Ι.Ν. Δερματᾶς 1000, Εὐδ. Λαΐνη 3000, Φ. Πασπαλάρης 2000, εις μνήμην πατρός του Γεωργίου, Μαρία Κυρίτση 1000 εις μνήμην γιαγιάς της Μαρίας Μουχρίτσα, Δημ. Κοκκάλα 3000, Κανούτος Χ. 1000, Π. Βενέτης 1000, Δ. Ντελῆς 1000, Δ. Τσατσαράγκος 500, Κ. Θεοδοσοπούλου 100, Π. Τσινιάς 500, Χρ. Κατσιγιάννης 500, Τσιπᾶ 100, Μανίκα Εὐ. 100, Αὐγέρης Αὐγερόπουλος 1000, Ν. Παπαδημητρίου 1000, Ι. Λιάτης 500, Δ. Σκορδάς 1000, Β. Πριτσιόλας δολ. Καναδᾶ 10, Εὐφ. Μπάρλα δρχ. 500, Ζουρζούκης Γ. 500, Σ. Καλτσῆ 100, Παπαδῆ (Κούτσικου) Κούλα 100, Δερματᾶ Σταυρούλα 200, Δερματᾶς Σπ. 100, Σ. Φούκα 100, Αἰκ. Δημοπούλου 100, Ματσούκα Β. 500, Ἐλ. Χονδροῦ 500, Θ. Καρδαρᾶς 1000, Β. Τάσιος 100, Π. Ζήσιμος 100, Σουλιώτη σύζ. Βασ. 1000, Φ. Ζάρα 100, Σιδερῆ 1000, Ν. Παναγιώτου 500, Ρ. Κυρίτση 500, Σπ. Παπαδῆς 500, Κ. Κατσάνος 1000, μοναχῆ Πελαγιά 1000, Α. Μουτογιάννης 100, Ι. Τσινιάς 1000, Χρ. Κεράνης 500, Π. Μπάρλας 1000, Γ. Ζήσης 500 Β. Ζωγράφος 400, Δ. Χριστοδουλιᾶς 1000, Θαν. Πλάκας 500, Κ. Κάππος 500, Σ. Δημόπουλος 200, Δημ. Μπακατσιᾶς 10.000, Α. Μίχος 300, Φωτεινῆ Πανατζῆ 150, Κυρίτσης Σ. 500, Καδερῆς 200, Πλακᾶς Χ. 200, Σπ. Δαλακώστας 100, Δ. Κατούδας 50, Καραπατῆς Μιχ. 200, Μαίρη Παναγιώτου 1000, Ἐλ. Τριχιᾶς 100, καὶ πρόσφατα οἱ: Εὐφροσύνη Φασούλη - Κομπορόζου 20.000 εις μνήμην Κων/νου καὶ Μαρίας Πιπερίγκου εις μνήμην "Αννας Μπιλέτα 2000, Αἰκατερίνης Πανώρη 2000 εις μνήμην Κωνσταντίνου καὶ Μαρίας Πιπερίγκου, Ζωῆ Δερματᾶ δολ. 50, Εὐ-

ΟΧΙ ΑΛΛΟ ΕΓΚΛΗΜΑ!

του κ. Θ. ΚΕΡΑΝΗ

Μπαίνοντας από τη διασταύρωση στο νέο οικισμό του χωριού μας, το καλοκαίρι χαίρεσαι τη δροσιά της ρεματιάς που κατεβαίνει στην άκρη του χωριού με τα γάργαρα νερά, τα σκιερά πλατάνια, τα πανύψηλα έλάτια και τις λυγερές ιτιές. Είναι μια πρώτη γεύση από τις τόσες όμορφιες του χωριού μας.

Λίγο πιο πάνω και άριστερά, καθώς ανεβαίνεις το έσωτερικό τιμμεντένιο δρόμο που οδηγεί μέχρι την κορφή του χωριού, βλέπεις μ' ευχάριστη έκπληξη το μοναδικό έλατόδασος που υπάρχει μέσα στο χωριό. Είναι το κάμαρι μας και με ύπερηφάνεια το δείχνουμε σε κάθε ξένο που περνάει από κει. Γιατί είναι πράγματι σπάνιο να βρης μέσα σε χωριό δάσος από έλατα. Και παρ' όλο που ίσως οι σκιές από τα έλατα μερικές φορές να προκαλούν ζημιές στα κήπια από τα γειτονικά σπίτια, όμως όλοι τα καμαρώνουν, τα προστατεύουν, τα αγαπάνε και ποτέ κανένας δεν σκέφτηκε να κόψη ούτε ξύνα κλαράκι. Όμως άπροσδόκητος μακελάρης ήρθε με την ιδιότητα του αρχιτεχνίτη της ΔΕΗ. Δεν λογάριασε ούτε έλατα ούτε πλατάνια και πέρασε μια νέα γραμμή πετσοκόβοντας ό,τι εύρισκε μπροστά του, λές και χάθηκε ο τόπος να την περάση από άλλο μέρος. Για λίγα μέτρα καλώδιο και μερικές κολώνες κόπηκαν δεκάδες έλατα, πλατάνια και άλλα δένδρα.

Εύχομαι να μην ξανασυμβη τέτοιο έγκλημα. Αν όμως έκηλωθη τέτοια πρόθεση θα πρέπει όλοι οι χωριανοί, από τον πρόεδρο μέχρι και το πιο μικρό παιδί, να ξεσηκωθούν και να αντιδράσουν με κάθε τρόπο.

Νά προτείνουμε λύσεις που να γλυτώνουμε τέτοιες καταστροφές. Νά εϊδοποιηθ το Δασαρχείο, ή Χωροφυλακή, ακόμη και ο Νομάρχης. Νά μην ξαναεπιτραπη κανένα έλατο ή άλλο κοινοτικό δένδρο να κοπη μέσα στο χωριό. Αυτό που μάς έδωσε με τόση άπλοχεριά ή μάνα φύση να το κρατήσουμε άλώθητο για το καλό όλων μας. Ποτέ να μην υποχωρούμε σε κάθε είδους σκοπιμότητα, ακόμη και αν έξυπηρετεί την τεχνολογική εξέλιξη: Ναι σε κάθε πρόοδο, ναι σε κάθε άνεση που προσφέρει ο τεχνολογικός πολιτισμός, όμως ποτέ με άντιπαροχή την καταστροφή του τόπου μας με τις τόσες φυσικές όμορφιες του.

Όσοι ζούνε στα μεγάλα άστικά κέντρα ξέρουν πόσο άκριβά πληρώνουν και θα πληρώνουν και τα παιδιά τους την άλόγιστη καταστροφή που έγινε στο περιβάλλον. Πρέπει όλοι να προστατεύουμε τον τόπο που ζούμε. Τα χωριά μας είχαν την τύχη, τουλάχιστο μέχρι σήμερα, να μην δουνε τέτοιου είδους καταστροφές. Άς προσέχουμε όλοι και άς τα προστατεύουμε, μελετώντα με προσοχή κάθε πρόταση όσο και αν φαίνεται έλκυστική στην πρώτη της όψη. Γιατί σειρήνες είναι θέβαιο ότι θα παρουσιαστούν, γιατί και πάλι θα το πώ, τα χωριά μας είναι όμορφα και τα τοπία μας πολύ όμορφα.

φροσύνη Πανταζή δολ. 20, Εύφροσύνη Ζεγιάρη δολ. 38, Χαρ. Τσιπας δολ. 100, Τασία Ζαχάκη - Τριανταφυλλίδη δρχ. 1000 εις μνήμην μητέρας της, Σπυριδούλα Συμεωνίδη - Παπαδη 1000, εις μνήμην γονέων της και του συζύγου της, Σοφία Καρελλά δρχ. 3000 εις μνήμην του πατρός της, Κων. Κατσάνος δρχ. 1000, άνώνυμη δωρήτρια 1890, Βασ. Τσινιά 1500, Κων. Μπούρας 3000, Άρ. Γιουρνάς 5000 β' δόση εις μνήμην του πατέρα του, άνώνυμος δωρήτρια 7500, Σουφλερός Μάνθος 1000, Γ. Τσιάνα (Γιουρνά) 1100, εις μνήμην γονέων, Δ. Πασπάλης 1300, Φωτ. Α. Παπαστάθη β' δόση 10000, Ι. και Μ. Μυτιλήδη 10000, Σπ. Ν. Πολύζος 7000, Άνώνυμος 3000.

Ο ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΠΛΑΤΑΝΟΣ

(τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ)

— Πές μας καϋμένε πλάτανε γιατί ὄσαι μαραμμένος;
γιατί πέφτουν τὰ φύλλα σου, στή μέση λαβωμένος;
— Παιδιά μου μὴ μὲ θιάζετε καὶ θὰ σὰς μολογήσω
εἶναι πολλὰ τὰ πάθη μου δὲν ξέρω ποῦ ν' ἀρχίσω.
Τὰ γλέντια ὅπου γίνονταν τὰ ὠραία χρόνια κείνα
ποῦ θούϊζε ὄλο τὸ χωριό, τραγούδια καὶ κλαρίνα!
Νάβλεπα θέλω γέροντες ποῦ νὰ χορεύουν πάλι
νάχουν ποτήρια μὲ κρασί, ποτήρια στὸ κεφάλι.
Νὰ δῶ νυφούλες λυγερὲς στήν ἐκκλησιά νὰ μπαίνουν
καὶ μὲ τὰ φλάμπουρα μπροστὰ τρελλὸ χορὸ νὰ σέρνουν.
Νὰ βλέπω γέρους καὶ γριές μαζί καὶ κοριτσάκια
ποῦ νὰ χορεύουν καὶ πηδοῦν σὰν νά'ναι κατσικάκια.
"Αχ! καὶ νὰ γυρίζαν ξανά τὰ χρόνια κείνα τὰ παλιά
ν' ἀφουγκραστῶ στὸν ὕπνο μου
νταούλια, ντέφια καὶ βιολιά.

.....
Μὰ ἦλθαν χρόνια δύσεκτα καὶ χρόνια πολὺ μαῦρα
ποῦ σκόρπησανε θάσανα, παντοῦ φωτιά καὶ λαύρα.
Σὰν τότε εἶδα τὸ Μπότσαρη μπροστὰ μου λαβωμένο
γιὰ νὰ τὸν μάθω ἀργότερα στὸ Μεσολόγγι πεθαμένο.
Εἶδα πολλοὺς νὰ φεύγουνε στοὺς λόγγους τρομαγμένοι
ὅταν ἐχθροὶ τοὺς ἐζῶναν, νὰ σώσουν οἱ καϋμένοι.
Φασίστες εἶδα Ἴταλοὺς τοὺς χωριανοὺς νὰ σφάζουν
ἀφοῦ πρῶτα τοὺς ἐβάζαν τοὺς τάφους τοὺς νὰ σκάθουν.
Εἶδα λεφούσια θάρθαρα τὰ σπίτια τοὺς νὰ καΐνε
καὶ γυναικούλες τραγικὲς νὰ φωνασκοῦν, νὰ κλαΐνε.
Δύο ἀνθρώπους ζωντανούς μὲς στή φωτιά πετοῦνε
οἱ ἄθεοι στέκουν παράμερα, ἐμπαίζουν καὶ γελοῦνε.
Μὰ ὁ πόνος ποῦ δὲν θάσταξα καὶ σκίστηκα στὰ δυὸ
ἦταν ποῦ ὁ τόπος χόρευε, θούλιαξε τὸ χωριό.
Τῆς μοίρας μου ἔτσι τᾶφερε καταραμένος χρόνος
μάρτυρας πάλι νὰ γενῶ, ἔρημος τώρα μόνος.
Μοναδική μου συντροφιά σ' ὄλες αὐτές τις μπόρες
τ' ἀντικρινὸ καμπαναριό, τοῦ ρολογιοῦ ἀπανωτὲς οἱ ὦρες.
Νὰ μὴ γνωρίσει ἄλλος θάσανα, τὶς πίκρες ὅπου πήρα
εἰς τὸν Θεόν μας εὐχομαὶ καὶ τὴν Ἁγιά - Σωτήρα.
Ἄφοῦ τὰ μάθατε κι ἀκούσατε ὄλα αὐτὰ παιδιά μου
πῶς θέλετε νὰ χαίρεται καὶ νὰ γελᾷ ἡ καρδιά μου;

Ι. Σ. Ζαχαρόπουλος

απο τη σκοπια της αδελφοτητας:

Προβλήματα, Δράση, Σχόλια

Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτήρος, 6 Αὐγούστου

Φέτος ἡ ἡμέρα τῆς Μεταμόρφωσης γιορτάστηκε μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα, καὶ πολὺ κόσμος.

Γιὰ πρώτη φορά τὸ Δ.Σ. καθιέρωσε καὶ ἔγινε ἀρτοκλασία εὐγενῆς προσφορά, κ. Παντ. Λιάπη, συμβούλου τῆς Ἀδελφ. ἡ ὅποια θὰ γίνεται κάθε χρόνο.

Τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε μὲ ἐμπνευσμένη ὁμιλία τοῦ ὁ θεολόγος - καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Τασσάκος πού προσκλήθηκε ἀπὸ τὸν κ. Παντελῆ Λιάπη.

Στὴν συνέχεια προγραμματίσθηκε στὴν πλατεία νὰ μιλήσει ὁ συγχωριανὸς μας κ. Δημ. Ντελῆς, πού εἶναι λάτρης τῆς παραδόσεως τοῦ χωριοῦ μας. Ἐπειδὴ γιὰ τεχνικούς λόγους τοῦτο δὲν ἔγινε δημοσιεύοιμε παρακάτω τὸ κείμενο τῆς ἐπίκαιρης ὁμιλίας τοῦ κ. Ντελῆ.

Φέτος περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη χρονιά τὸ πανηγύρι συγκέντρωσε πάρα πολὺ κόσμος καὶ εἶχε μεγάλο κέφι. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθεῖ ὅτι, τόσο τὴν παραμονή, ὅσο καὶ τὴν ἡμέρα τοῦ πανηγυριοῦ ὁ χορὸς καὶ τὸ τραγοῦδι δὲν σταμάτησε ὡς τὸ πρωί! Ἦταν δὲ δύσκολο νὰ βρεῖ κανεὶς καρέκλα νὰ καθήσει παρ' ὅλες τίς καλὲς προσπάθειες καὶ τὴν καλὴ ὀργάνωση τοῦ ξενοδοχείου.

Ἀκόμη πῶ δύσκολο ἦταν νὰ πάρει σειρά νὰ χορέψει.

Ὅσοι παλιοὶ παραβρέθηκαν στὸ πανηγύρι, ὁμολόγησαν: «Τέτοιο πανηγύρι δὲν ματαίδιαμε γιὰ πολλὰ χρόνια!...».

Ἀκολουθεῖ ἀπόσπασμα ἀπ' τὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ντελῆ:

Ἀγαπητοὶ μας χωριανοὶ καὶ Κύριοι Κύριοι Ἐπισκέπτες Χαιρετε!

Σήμερα πού Πανηγυρίζει τὸ Ἀγαπημένο μας Χωριό ἤρθαμε καὶ μεῖς ἀπὸ τὴν Κοιτινὴ Ξενιτγιά νὰ τιμήσουμε τὸ Πανηγύριτοῦ. Ἦρθαμε σὺν Προσκυνητῆς στὸν τόπο πού Γεννηθήκαμε, πού ἀντικρύσαμε τὸ φῶς τοῦ κόσμου πού γνωρίσαμε τὲς πρώτες χαρὲς τῆς Ζωῆς καὶ πλάσαμε τὰ πρώτα Παιδικὰ μας ὄνειρα

Μέσα στὴ Πλατεία αὐτὴ οἱ Παπούλδες

μας, οἱ Μανιές μας, οἱ Πατεράδες μας καὶ οἱ Μανάδες μας, Χόρεφαν, Γλέντησαν καὶ Τραγοῦδισαν μέσα στὸ μεγάλο Πανηγύρι τῆς Ζωῆς. Τὸ μεγάλο Πανηγύρι τῆς Ζωῆς γιὰ τοὺς Προγόνους μας ἐτελείωσε καὶ διαλύθηκε καὶ οἱ Πρόγονοί μας ἀνεχώρησαν γιὰ τὴν αἰωνιότητα καὶ παρέδωσαν τὸ κόσμος αὐτὸν σὲ μᾶς μὲ τὰς αἰωνίας ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς Ἀξίας τῆς ζωῆς μὲ τὰ ὠραία ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ Γεμάτα Λεβεντγιά καὶ Ἀξιοπρέπεια. Ἡθική, Σεβασμὸ καὶ Ἡρωϊσμὸ μᾶς τὰ Παρέδωσαν νὰ τὰ ζήσωμεν ἔμεῖς νὰ τὰ φυλάξωμεν καὶ νὰ τὰ Παραδόσωμεν εἰς τοὺς Ἀπογόνους μας νὰ τὰ φυλάξωμεν ἀπὸ τὴν Ἀδιακρισία καὶ τὸν ὀδοστρωτῆρα τοῦ Βιομηχανικοῦ καὶ Τεχνοκρατικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ αἰῶνα μας ὁ ὁποῖος τίποτε δὲν Σέβεται στὸ Πέρασμα τοῦ Ἀλλὰ τὰ Πάντα Ποδοπατάγει, τὰ Πάντα Σαρώνει καὶ τὰ Πάντα Ἰσοπεδώνει.

Καὶ Πάλιν μέσα Στὴν Πλατεία αὐτὴν κατὰ τὸ Παρελθὸν ἡ Λεβεντγιά ἡ Ρουμελιώτικη, Λέγω, Λεβεντγιά, κάτω ἀπὸ τὸν Πλάτανο αὐτὸν μὲ Νταούλια καὶ Βιολιά, μὲ Καραμούζες, Ντέλφια καὶ φλογέρες Ἐτραγοῦδησεν τὴν Ἀθάνατη Ρούμελη καὶ Ἐξύμνησεν τὰ Εὐγενέστερα, ὑπερήφανα καὶ Ἡρωϊκότερα αἰσθήματα καὶ ἰδανικὰ τῆς Ρουμελιώτικης ψυχῆς.

Ὁ Βιομηχανικὸς καὶ Τεχνοκρατικὸς Πολιτισμὸς τοῦ αἰῶνα μας ὁ χυδαῖος, ἐξαλλος καὶ Θρασύς ὕλισμὸς τῆς Ἐποχῆς μας, ἡ Μηχανοποιημένη καὶ τυποποιημένη Κοινωνία μας μὲ τὴν Πολυσύνθετο Κοινωνικὴ τῆς Ζωῆς, ὅλα αὐτὰ τίποτα δὲν Μπόρεσαν νὰ ἀφαιρέσουν, ἢ νὰ Ἀλιώσουν ἀπὸ τὴν αἴγλη καὶ τὸ Ἐπιβλητικὸ Μεγαλειὸ τῆς Ρουμελιώτικης Λεβεντγιάς, ἡ ὁποία εἶναι ἡ Ἴδια καὶ Ἀπαράλλαχτη, ὅπως ἦτανε καὶ πρὸ αἰῶνων ὅταν Γενήθηκεν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Προγόνων μας. Δημήτριος Ντελῆς

Ἡ Θερινὴ Συνεστίαση

Μὲ ἐπιτυχία ἔγινε πάλι φέτος ἡ θερινὴ συνεστίαση, κάτω ἀπὸ τὸν Πλάτανο, τὸν Αὐγουστο, στὸ χωριό. Τὴν συνεστίαση ἐτίμησε μὲ τὴν παρουσία του καὶ ὁ Νομάρχης Εὐρυτανίας.

Χάρης στὸ στερεοφωνικὸ «συγκρότημα» τοῦ κ. Αὐγερόπουλου, τὸν ὁποῖο εὐχαριστοῦμε καὶ πάλι γιὰ τὴν καθιερωμένη αὐτὴ προσφορά του, συγκεντρώθηκε τὸ ποσὸ τῶν 50 χιλ. δρχ. περίπου γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἔρανου τῆς Μεταμόρφωσης. Ἐκ μέρους τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητας παρέστη ὁ κ. Ἄθ. Ἰ. Κεράνης, ἀντιπρόεδρος, ὁ ὁποῖος προσφώνησε τὸν κ. Νομάρχην Εὐρυτανίας. Ὁ κ. Νομάρχης πού μίλησε δι' ὀλίγων ἐξέφρασε τὴ χαρὰ του πού θρέθηκε ἀνάμεσα στοὺς Μικροχωρίτες, καὶ ὑποσχέθηκε νὰ βοηθήσει τὸ χωριὸ μας ὅπως καὶ κάθε Εὐρυτανικὸ χωριὸ νὰ πάει μπροστὰ μὲ τὴ συμπαράστασή ὅλων.

Τὸ 1983 ἡ συνεστίαση προγραμματίζεται νὰ γίνῃ στὸ Ξενοδοχεῖο τοῦ νέου οἰκισμοῦ. Προσκεκλημένοι εἶναι ὅπως πάντα ὅλοι οἱ Μικροχωρίτες.

Στὴ συνέχεια μίλησε συγκινημένος ἐκ μέρους τῶν Μικροχωριτῶν ὁ κ. Δημ. Ντελής, ὁ ὁποῖος τόνισε:

Δημήτριος Ντελής

Μιά χαρούμενη βραδυγία

Ἀγαπητοί μου χωριανοὶ καὶ κύριοι ἐπισκέπται γειά σας. Ἄς ἐφχαριστήσουμε τὸ θεὸ πού μᾶς ἀξίωσεν καὶ φέτος νὰ ἀνταμωθοῦμε στὴν ἀγαπημένη μας Συνεστίαση, νὰ ἰδοθοῦμε νὰ ποῦμε τὰ νέα μας καὶ τὰ παλιὰ καὶ νὰ περάσουμε μιὰ εὐχάριστη βραδυά.

Σύμφωνα μὲ τὸν σκληρὸ ἀμείλικτο καὶ

ἀδυσώπητο νόμο τῆς φθορᾶς καὶ μέσα στὴν ἀκατάσχετη ροὴ προσώπων καὶ πραγμάτων τὸ παρὼν μας ἀσταμάτητα διαβαίνει μεταβαλλόμενο ἐν συνεχείᾳ σὲ παρελθὸν καὶ τὸ παρελθὸν μας γκρεμίζεται μέσα στὸ γκρεμὸ τῆς λησιμονιάς. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν στιγμὲς πού μέσα στὸ δρόμο τῆς ζωῆς μας καὶ μέσα εἰς τὸ βαθὺ εἶναι μας ξυπνᾷ τὸ παρελθὸν μας ὀλοζώντανο μπροστὰ στὰ μάτια μας, καὶ τότε ζοῦμε νοερά μὲ τὸ παρελθόν.

Ἡ ἱστορία τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων μᾶς διδάσκει ὅτι ἀτομακαὶ λαοὶ πού λησιμόνησαν τοὺς προγόνους των, τὰς παραδόσεις των καὶ τὴν καταγωγὴν των καταδικάζονται στὴν ἀφάνεια καὶ τὴν κατστροφὴ. Ἡ ἀναγνώριση καὶ ὁ σεβασμὸς τῶν παραδόσεων καὶ παραδοσιακῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς ἀποτελοῦν ἡθικὸν κεφάλαιο εἰς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων.

Σᾶς εὐχόμε καὶ πάλιν τοῦ χρόνου χωριανοὶ καὶ Ἐπισκέπτες νὰ ξανασυναντιθοῦμε γιὰ νὰ περάσουμε μιὰ ὁμορφὴ καὶ ἀξέχαστη βραδυγία.

Αὐγουστος '82

Παλεὸν Μικρὸν Χωριὸν

Τὰ Κοινοτικά τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ πρὶν 52 χρόνια!

Ἀπὸ μιὰ ἀνταπόκριση στὴν Ἐφημερίδα «Εὐρυτανία» τοῦ 1930 πού ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν Γ(εώργιο;) Κυρίτση μαθαίνουμε γιὰ τὰ ζωτικὰ θέματα πού ἀπασχολοῦσαν τὸ Χωριὸ μας πρὶν 52 χρόνια. Τὴν παραθέτουμε αὐτοῦσια: Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ὁ ἐκλεγείς τὸ 1930 Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Νικόλαος Κυρίτσης ἐκτελέστηκε τὸ 1942 ἀπ' τοὺς Ἰταλοὺς μαζί μὲ τοὺς ἄλλους συμπατριῶτες.

«Κατὰ τὰς τελευταίας ἐπαναληπτικὰς κοινοτικὰς ἐκλογὰς ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 95. Ἔλαβον δὲ ψήφους ἐκ τῶν δύο ἀντιπάλων συνδυασμῶν μετὰ πεισματώδη ἀγῶνα κατὰ σειρὰν οἱ ἐξῆς, ἐπικρατήσαντες τοῦ ψηφοδελτίου Ν. Κυρίτση, Ν. Κυρίτσης 58. Δ. Παναγιώτου 51. Δ. Γιούσμπασης 50. Δ. Καλατζῆς 40. Δ. Ζορμπαλάς 34. Σπυρ. Ζαχαρόπουλος (ἐκ τοῦ συνομισμοῦ Ἐρκίστης 32). Γ. Γιαν/λὸς 11. Ἐλ. Καναβῶς 28. Ἰωάν. Ν. Δερματᾶς 27. Γεωρ.

Σιδέρης 26. Φ. Μανίκας 24.

Συνεπώς τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον καθιερτίσθη ὡς ἐξῆς: Ν. Κυρίτσος ὡς Πρόεδρος, Δ. Παναγιώτου, Δ. Γιουσμπασής, Σπ. Ζαχαρόπουλος καὶ Γ. Γιαν/λος, ἤτοι 4 πρῶτοι ἐνὸς συνδυασμοῦ καὶ ὁ τελευταῖος τοῦ ἄλλου.

Ἀπὸ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον τοῦ χωριοῦ μας πολλὰ περιμένομεν. Ζητήματα δὲ τὰ ὁποῖα δεόν νὰ τύχουν τῆς ἀμερίστου προσοχῆς του εἶναι τὰ ἐξῆς εἰς τὴν καλὴν καὶ ταχεῖαν διευθέτησιν τῶν ὁποίων ἔχομεν λόγους νὰ ἐλπίζωμεν 1) διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ ἀποπερατώσεως τῆς σούδας τῆς διερχομένης ἀνωθεν τοῦ χωριοῦ ἥτις ἐγκαταλειφθεῖσα ἐξεχείλισε πρὸς τὸ χωρίον καὶ ἐκτὸς τῶν ζημιῶν ὅπου ἐπροξένησεν εἰς τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς προξενεῖ καὶ ἀηδίαν διασχίζουσα τὴν κεντρικωτέραν ὁδὸν παρὰ τὴν πλατείαν τοῦ χωριοῦ, 2) τῆς διὰ προσωπικῆς ἐργασίας κατασκευῆς τῶν δρόμων.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ζητήματα ἐφιστῶμεν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τοῦ νέου Κοιν. Συμβουλίου ὥστε νὰ μὴ συνεχισθῇ ἡ ἀδράγεια τῶν προηγουμένων Συμβουλίων. Ἀπλουστάτα νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀνεξαιρέτως ὁ νόμος περὶ προσωπικῆς ἐργασίας.

Ἐὰν λοιπὸν τὸ νέον Κοιν. Συμβούλιον δὲν ἐργασθῇ μὲ βρεξιν, οὐδέποτε θὰ ἴδῃ πρόοδον τὸ χωρίον μας. Εἶναι ἡ καινὴ γνώμη εἰς τὴν ὁποίαν ἂς προσέξουν πολὺ οἱ νέοι μας Κοιν. Ἄρχοντες ὥστε νὰ μὴ διαψευσθῶσιν αἱ ἐλπίδες μας.

Οἱ κοινοτικὲς ἐκλογὲς στὸ χωριὸ μας

Στις τελευταῖες κοινοτικὲς καὶ δημοτικὲς ἐκλογὲς τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1982, δύο συνδυασμοὶ διεκδίκησαν τὴν ψῆφον τῶν Μικροχωριτῶν. Πλειοψήφισε ὁ συνδυασμὸς «Προοδευτικὴ Κίνησις» καὶ μειοψήφισε ὁ συνδυασμὸς «Ἐνότης — Ὀμόνοια — Πρόοδος».

Ἔτσι, ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 1983, τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς: Ἰ. Ντζούφρας, ὡς Πρόεδρο καὶ τοὺς συμβούλους Δημ. Δερματᾶ, Στ. Κυρίτση, Β. Μπούρα, Δ. Τσατσαράγκο, Π. Γιαννοκόπουλο, Σ. Δημόπουλο. Γιὰ πρώτη φορὰ

ἐκλέχτηκε πᾶρεδρος τοῦ παλαιοῦ οἰκισμοῦ ὁ Ἄριστείδης Κ. Γιουρνᾶς.

Σχετικὸ εὐχαριστήριον τηλεγράφημα ἀπέστειλε τὸ Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητος στὸ νέο Κοινοτικὸν Συμβούλιον.

Σ Υ Ν Δ Υ Α Σ Μ Ο Σ
«ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»
ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΟΙΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ντζούφρας Ἰωάννης τοῦ Δημητρίου
(Ἵποψήφιος Πρόεδρος)
Γεωργόπουλος Κων) νος τοῦ Γεωργίου
Δερματᾶς Δημήτριος τοῦ Σπυριδῶν
Κουτσόπουλος Βασίλειος τοῦ Ἰωάννου
Κυρίτσος Σταῦρος τοῦ Νικολάου
Μπούρας Βασίλειος τοῦ Ἀποστόλου
Τάσιος Σπυριδῶν τοῦ Τριανταφύλλου
Τσατσαράγκος Δημήτριος τοῦ Γεωργίου
Ἵποψήφιος Πᾶρεδρος Μικροῦ Χωριοῦ
Γιουρνᾶς Ἄριστείδης τοῦ Κων) νου

Σ Υ Ν Δ Υ Α Σ Μ Ο Σ
ΕΝΟΤΗΤΑ - ΟΜΟΝΟΙΑ - ΠΡΟΟΔΟΣ
ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΟΙΝ. ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
ΕΓΥΡΤΑΝΙΑΣ

Γιαννακόπουλος Παῦλος τοῦ Σπυριδῶνος
(Ἵποψήφιος Πρόεδρος)
Δημόπουλος Σεραφεῖμ τοῦ Δημητρίου
Καλτσῆς Κων) ντίνος τοῦ Γρηγορίου
Μουτογιάννης Νικόλαος τοῦ Χρήστου
Μουτογιάννης Παναγιώτης τοῦ Χρήστου
Μπούρας Ἀπόστολος τοῦ Κων) ντίνου
Τσιναῖς Παντελῆς τοῦ Κων) ντίνου
Φλώρος Ἰωάννης τοῦ Δημητρίου

Ἔργα στὸ χωριὸ μας

Ὁ Νομάρχης Εὐρυτανίας κ. Μ. Καλκανδῆς ἐπισκέφτηκε πολλὲς φορὲς τὸ χωριὸ μας καὶ συζήτησε τὰ προβλήματα του γιὰ τὰ ὁποῖα ἔδειξε κατανόηση καὶ ὑποσχέθηκε νὰ ἐπιλύσει σταδιακά.

Ἔτσι ἔκρινε πολὺ σωστὰ τὴν ἀνάγκη νὰ ἀσφαλτοστρωθῇ ὁ δρόμος μεταξὺ νέου καὶ παλαιοῦ οἰκισμοῦ, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ ἀρχίσει πολὺ σύντομα.

Διέθεσε ἐπίσης τὸ ἀναγκαῖο ποσὸ καὶ τιμεντοστρώθηκε τὸ κομμάτι τοῦ δρόμου

από την παλιά γέφυρα μέχρι την είσοδο του χωριού. 'Ως γνωστό, απ' την είσοδο μέχρι την πλατεία είχε γίνει πέρσι. Το υπόλοιπο του δρόμου που περνάει μπροστά και πίσω απ' το νέο ξενοδοχείο στο νέο οικισμό καθώς και το δρόμο απ' το Χάνι ως το καμπαναριό. 'Ιδίως το τελευταίο έργο βοήθησε να φεύγουν τα νερά που λίμναζαν το χειμώνα και έθεταν σε κίνδυνο την ασφάλεια των γύρω κτισμάτων.

'Η 'Αδελφότητα άπευθύνει και από τη θέση αυτή θερμές ευχαριστίες στον κ. Νομάρχη για την κατανόηση που έδειξε στα προβλήματα του Μικρού χωριού.

Διαμόρφωση πλατείας

Μαθαίνουμε ότι χάρις στις πιστώσεις που διέθεσε η Νομαρχία Εύρυτανίας ολοκληρώνεται η διαμόρφωση και τελειοποίηση της πλατείας του νέου οικισμού Μικρού χωριού. Τα σχέδια έχουν έκπονησει οι τεχνικές υπηρεσίες της Νομαρχίας προς τις οποίες εκφράζουμε ιδιαίτερες ευχαριστίες για το ενδιαφέρον που δείχνουν στην ολοκλήρωση της πλατείας.

'Η ανέγερση μνημείου

Μόλις το επιτρέψει ο καιρός θα αρχίσει η ανέγερση του μνημείου των έκτελεσθέντων από τους 'Ιταλούς φασίστες στις 24. 12.42 στη θέση Λόγγοβες, με βάση το τελικό σχέδιο που φιλοτέχνησε ο αρχιτέκτονας κ. Διβέρης, συνεργάτης του διακεκριμένου γλύπτη - χαράκτη Μέμου Μακρή.

'Η 'Αδελφότητα εκφράζει δημόσια ευχαριστίες προς τον κ. Νομάρχη για την διάθεση μπουλντόζας που διαμόρφωσε το χώρο για την ανέγερση του μνημείου.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί επίσης τον αρχιτέκτονα κ. Διβέρη για την έκπόνηση σχεδίου του μνημείου καθώς και τον κ. Π. Καρσοφύλλη για το ενδιαφέρον που έδειξε και μαζί με τον κ. Διβέρη μετέθεσαν για επιτόπια εξέταση του χώρου, που θα στηθεί το μνημείο.

Ευχαριστεί επίσης την αρχιτέκτονα κ.

Τριανταφύλλου - Χριστοδούλου για τις πρώτες χρήσιμες υποδείξεις της για την κατάλληλη διαμόρφωση του χώρου του μνημείου και το στήσιμο του μνημείου.

'Ας σημειωθεί ότι συνεχίζεται η συγκέντρωση χρημάτων για την ανέγερση του μνημείου, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής καλύφθηκε μόνο το 1)3 της δαπάνης. Κάθε προσφορά είναι ευπρόσδεκτη.

Στο τέλος θα δημοσιευθεί κατάλογος όλων των εισφορών.

'Υπενθυμίζουμε σε όσους είχαν υποσχεθεί στην περσινή συνέλευση κάποιο ποσό και δεν το έδωσαν ακόμη, να το δώσουν το ταχύτερο.

Μνημείο στο χώρο της κατολίσθησης

'Ως γνωστόν πριν από χρόνια η 'Αδελφότητα ξεκίνησε μια προσπάθεια να διαμορφωθεί κατάλληλα όλος ο χώρος της κατολίσθησης, ώστε να απαλειφθεί η φρικιαστική εικόνα που ακόμα εμφανίζει ο χώρος αυτός, αλλά και να αξιοποιηθεί για το καλό όλων.

Με τη συνεργασία τότε του Δ)ντή Δασικών 'Υπηρεσιών της Νομαρχίας κ. Μίχα, προωθήθηκε η ιδέα δενδροφύτευσης όπωροφόρων δένδρων, δημιουργίας πάρκου και ανέγερσης σχετικού μνημείου. 'Η ιδέα αυτή προσέκρουσε τότε σε ποικίλα εμπόδια από ημέτερους και ξένους (υπηρεσίες Γεωργίας κλπ.) κι έτσι δεν υλοποιήθηκε η δημιουργία πάρκου που θα στόλιζε όλη την περιοχή.

'Επειδή δεν έτελεσφόρησε ακόμη και η άλλη προσπάθειά μας οικοπεδοποίησης του χώρου, η 'Αδελφότητα σε συνεννόηση με την Κοινότητα άποφάσισε το στήσιμο ενός μνημείου με τα όνοματά των άπωλεσθέντων τη φοβερή εκείνη μέρα της κατολίσθησης 13.1.1963.

'Από τις στήλες του περιοδικού καθιστά τουτό και πάλι γνωστό και άπευθύνεται κυρίως στους συγγενείς των θυμάτων που θα ήθελαν 1) να ενισχύσουν την ανέγερση του μνημείου, 2) να προσφέρουν φωτογραφίες των άγαπημένων τους προσώπων που χάθηκαν, οι οποίες ένδέχεται να χρησιμοποιηθούν για το μνη-

μείο, 3) νά παράσχουν θιογραφικά στοιχεία επίσης τῶν ἀπωλεσθέντων δικῶν τους.

Ἡ Ἀδελφότητα ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλία αὐτή, ἀλλὰ ἡ πραγματοποίηση τοῦ ἔργου θὰ ἐξαρτηθεῖ καὶ ἀπὸ τὴν προθυμία μὲ τὴν ὁποία θὰ ἀνταποκριθοῦν στὰ ἀνωτέρω οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ μνημείου προβλέπεται νά τελεσθεῖ στὸ χωριὸ Πανμικροχωρίτικο μνημόσυνο γιὰ τὰ θύματα σὲ χρόνο πού θὰ καθορισθεῖ ἀργότερα. Λόγω τῶν καιρικῶν συνθηκῶν πού δὲν καθιστοῦν εὐκολὴ τὴ μετάθεσιν ἐκεῖ σὲ πολλοὺς κρίθηκε σκόπιμο νά μὴ γίνῃ ἀκριβῶς στὶς 13 Ἰανουαρίου, ἀλλὰ ἀργότερα.

Ὁ Ἄη - Γιάννης

Ὡς γνωστὸν πολλὰ ξωκκλήσια τοῦ χωριοῦ μας, εὐτυχῶς τὰ περισσότερα, ἔχουν τοὺς λεγόμενους «κτήτορες», δηλ. αὐτοὺς πού τὰ ἔχτισαν μὲ δαπάνες τους ἢ τὰ συντηροῦν μὲ δαπάνες καὶ φροντίδες δικές τους. (Τέτοια εἶναι ὁ Ἄη - Θανάσης μὲ κτήτορες τοὺς Κεραναίους, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι μὲ κτήτορες τοὺς Μαστρογεωργοπουλαίους κ.ἄ.). Ἔτσι κάθε πρόβλημα ἐπισκευῆς καὶ συντήρησής τους ἐπιλύεται εὐκόλα. Χάρις σ' αὐτὴ τὴν εὐγενῆ παράδοση τῶν «κτητόρων» μπόρεσαν νά σωθοῦν ὡς τὶς μέρες μας τὰ ὄμορφα αὐτὰ ξωκκλήσια, πού εἶναι οἱ ἀψευδεῖς μάρτυρες ὄχι μόνον τῆς ὑπαρξῆς εὐλαβῶν συγχωριανῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ χωριοῦ μας. Εἶναι ξωκκλήσια ἑνός, δύο καὶ τριῶν ἀκόμη αἰῶνων.

Γιὰ τὸν ἀρχοντικὸ Ἄη - Γιάννη μας τὰ πράγματα δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλα καὶ δείχνει μᾶλλον ξεχασμένος, ἐνῶ ἔχει τόσα προβλήματα.

Χτίστηκε στὰ 1900 μὲ κτήτορες τοὺς Ι. Κουμπούρα, Χ. Πολύζο καὶ Ι. Κομπορόζο (πού καζάντησαν στὴν Πόλη).

Σήμερα μὲ τὸν ἐπιβλητικὸ του ὄγκο παρουσιάζει: 1) Πρόβλημα στέγης καὶ τοίχων πού ἔχουν ραγίσει σὲ ὠρισμένα σημεῖα. 2) Πρόβλημα σταθεροποίησης τοῦ ξυλόγλυπτου τέμπλου του καὶ 3) Κάτι πού μπορεῖ νά φανεῖ σὰν πολυτέλεια,

ἀλλὰ δὲν εἶναι, ὁ ἐμπλουτισμὸς τοῦ ὠραίου τέμπλου του μὲ εἰκόνες. Λεῖπουν πάνω ἀπὸ 50 εἰκόνες διαφόρων μεγεθῶν καὶ σχημάτων προκειμένου νά ἐνσωματωθοῦν ἐπάνω στὸ τέμπλο.

Γιὰ τὶς ἀνάγκες αὐτὲς δὲν ἐπαρκοῦν τὰ ἔσοδα τοῦ δίσκου του ἀπὸ μιὰ φορὰ πού γίνεται ἡ λειτουργία ἐκεῖ (29 Αὐγούστου), ἀλλ' οὔτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς τὸ πενιχρὸ ταμεῖο.

Ζητοῦνται λοιπὸν συγχωριανοὶ «προστάτες» τοῦ Ἄη - Γιάννη μας, πού θὰ ἀναλάβουν τὴ φροντίδα γιὰ τὰ παραπάνω προβλήματα του. Στὸ πρόσωπο τοῦ νέου κτήτορα θὰ συνεχισθεῖ μιὰ ὁμορφὴ παράδοση χάρις στὴν ὁποία τὸ χωριὸ μας κρατήθηκε ζωντανὸ καὶ πρόκοψε.

Παραδόσεις τοῦ χωριοῦ μας

Πολλοὶ θέλουν πῶς οἱ παραδόσεις τοῦ χωριοῦ μας, ἢ ἱστορία του, σιγὰ - σιγὰ ἐξασθενοῦν, χάνονται. Γι' αὐτὸ λένε πρέπει νά μάθουμε τὴν καταγωγή μας, τὴν ἰστορία τῶν οἰκογενειῶν μας κλπ.

Σωστὲς οἱ ἀνησυχίες καὶ ὁ προβληματισμὸς καὶ ὠραῖες οἱ σκέψεις μας.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως θὰ μπορέσουν νά διασωθοῦν μόνον μὲ τὸ προσωπικὸ ἐνδιαφέρον τοῦ καθενός μας. Ὁ καθένας μπορεῖ νά μάθει ἀπ' τοὺς πρεσβύτερους μέσα στὸν οἰκογενειακὸ του κύκλο τὴ γενεαλογία του, τὰ ἱστορικὰ συμβάντα πού ἀφοροῦν πρόσωπα τῆς οἰκογενειᾶς του σὲ προηγούμενες ἐποχές κλπ.

Αὐτὰ θὰ μποροῦν νά συσχετισθοῦν ἀργότερα μὲ ἄλλα γενικότερα συμβάντα τοῦ χωριοῦ, καὶ μέσα ἀπὸ τὴν σύνθεσή τους θὰ μπορέσει νά βγεῖ ἡ προσωπογραφία τοῦ χωριοῦ ἢ καὶ μιᾶς ὀλόκληρης περιοχῆς.

Τὸ περιοδικὸ μας παρακινεῖ ὅλους σ' αὐτὸ τὸ ἔργο καὶ θὰ δημοσιεύει τέτοιου εἴδους καταγραφές. Ἄλλωστε αὐτὲς οἱ προσπάθειες ἐντάσσονται στὶς ἐπιδιώξεις καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἀδελφότητος. Λίγο ἢ πολὺ ὅλοι μας ἔχουμε ὑποχρέωση νά τὴ βοηθήσουμε καὶ μὲ τὴν προσωπικὴ μας συμβολή. Ἀξίζει ὁ κόπος.

Κίνηση τῆς δανειστικῆς

Ἀπό τῆ δανειστικῆ βιβλιοθήκη τῆς Πνευματικῆς Γωνίας στὴ διάρκεια τοῦ καλοκαιριοῦ (1982) δανείστηκαν βιβλία τὰ ὁποῖα καὶ ἐπέστρεψαν οἱ παρακάτω: 1) Ἡ οἰκογένεια Προθόπουλου τὰ βιβλία, Βενέζη Περιγηγίσεις καὶ Ἀρχιπέλαγος, Γκόρκι ἢ Μάνα, Θεοτόκη Σκλάβθα, Π. Βασιλείου, Τουριστικὸς ὁδηγὸς Εὐρυτανίας. 2) Κατερίνα Τσατσαράγκου, Ἰβανόνς, Ἀσημούλα καὶ Δαβὶδ Κόπερφιλντ. 3) Κικὴ Ἀϊθαλιώτου, Στρατιωτικὴ ὀργάνωση στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, Γερμανικὴ ἰδεολογία. 4) Κ. Παπαχρήστος, Ἱστορίες Δύναμης, οἱ Δαίμονες τῶν μπαμποῦ, Δίψα γιὰ αἶμα. 5) Δ. Τραχανᾶς, Τὸ πορτραῖτο τοῦ Ντόριαν Γκρέϋ. 6) Μ. Δερματά, Ὁ θωρακισμένος ἄνθρωπος. 7) Ρήνα Δερματά, Ποιήματα. 8) Ν. Κουτσούκης, Κλεοπάτρα. 9) Σπ. Κρίκος, Σαβουάρ Βίβρ.

Τὸ ἡμερολόγιο τῆς Ἀδελφότητας

Φέτος, γιὰ πρώτη φορά, ἡ Ἀδελφότητα τύπωσε καλαίσθητο ἐγχρωμο ἡμερολόγιο τοῦρου γιὰ τὸ 1983.

Οἱ δώδεκα μῆνες καὶ τὸ ἐξώφυλλο εἶναι στολισμένο μὲ παλιές καὶ νέες φωτογραφίες τοῦ χωριοῦ. Οἱ περισσότερες ἀπ' αὐτὲς μᾶς δόθηκαν ἀπὸ τὸν κ. Πάνο Χ. Μαστρογεωργόπουλο. Τὸν ὁποῖο εὐχαριστοῦμε καὶ ἀπὸ τῆ θέσι αὐτῆ.

Ἀπὸ τὰ χίλια κομμάτια διατέθηκαν περίπου τὰ μισά. Δὲν θὰ ὑπῆρχε θέσια ἀπὸ πρόβλημα διαθέσεώς του, ἂν κάθε Μικροχωρίτης ἀγόραζε ἢ διέθετε ἀπὸ ἓνα.

Τὸ Δ.Σ. πού κράτησε τὸ κύριο θάρος τῆς διαθέσεως, ἡ ὁποία συνεχίζεται ἀκόμη ἐπιθυμεῖ νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλους ὅσους με τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο τὸ βοήθησαν στὴν ἐκτύπωση καὶ τὴν μέχρι τώρα διάθεση τοῦ ἡμερολογίου.

Ἀνταπόκριση ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικὸ

Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὴν Αὐστραλία μᾶς ἐγνώρισαν ὅτι ἔλαβαν τὸ ἡμερολόγιο καὶ ἀπέστειλαν διάφορα ποσὰ γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς Ἀδελφότητας καθὼς καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῆς ἐκκλησίας τῆς Μεταμόρφωσης.

Μὲ τὴ σειρὰ πού μᾶς ἦλθαν εἶναι οἱ παρακάτω (μέχρι τὰ μέσα Φεβρουαρίου):

Ζωὴ Δερματᾶ δολ. 50, Πάνος Σιαφᾶ

κας 12, Ἰωάννης Χαμπερῆς 20, Ἀφροδίτη Μωραῖτη 25, Κώστας Παναγιωτόπουλος 50, Γιώργος Φλέγγας 15, Θόδωρος Σ. Κομπορόζος 12, Δημήτριος Γ. Ζαχαρόπουλος 30, Χριστόφορος Γιαννακόπουλος 12,5, Κώστας Χασκόπουλος 12, Ντίνος Πρατῆλας 20, Σταῦρος Πλάκκας 20, Σταῦρος Κοντογιάννης 20, Ἰωάννης Λιάτσος 25, Σεραφεῖμ Νταφύλλης 50, Αἰκατερίνη Παπαδημητρίου 20, Ἀλέξανδρος Κουτσούκης 70, Δημήτριος Ξεκάρφωτος 12, Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος 100, Κώστας Σιαφάκας 12, Σεραφεῖμ Λιάπης 15, Νίκος Νταφύλλης 50, Φανὴ Ζούλα 12, Κ. Πριόβολος 25, 1. καὶ Φ. Ζυγιάρη 50, Εὐ. Πανταζῆ 40 δολλ.

Γεν. Συνέλευση - Κοπὴ Βασιλόπιτας

Στὶς 20 Φεβρουαρίου ἐγίνε ἡ ἔκτακτη Γενικὴ Συνέλευση τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητας, ἡ ὁποία ἀσχολήθηκε μὲ τὴν τροποποίηση τοῦ καταστατικοῦ. Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης ἦταν ὁ κ. Σταῦρος Γεωργούλης. Ἀπὸ τὶς πῖο οὐσιώδεις τροποποιήσεις πού ἔγιναν δεκτὲς εἶναι ἡ αὐξηση τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, σὲ ἑπτὰ, ἡ διετὴς θητεία τοῦ Συμβουλίου, ἡ αὐξηση τῆς συνδρομῆς, ἡ θέσπιση δύο νέων ὀργάνων, ὅπως τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκπολιτιστικῶν Ἐκδηλώσεων καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Προνοίας καὶ Ἀλληλοβοηθείας καθὼς καὶ ἡ ἴδρυση παραρτημάτων σὲ πόλεις ὅπου ὑπάρχουν εὐάριθμες παροικίες Μικροχωριτῶν.

Ἡ ἐπόμενη Συνέλευση θὰ γίνε μετὰ τὴν ἔγκριση τοῦ νέου καταστατικοῦ ἀπὸ τὸ Πρωτοδικεῖο.

Τὸ Δ.Σ. εὐχαριστεῖ ὅλα τὰ μέλη πού παραβρέθηκαν στὴ Συνέλευση καὶ ἰδιαίτερα ὅσους συνέβαλαν μὲ τὶς προτάσεις τους στὴν ἀρτιότερη τροποποίηση τοῦ καταστατικοῦ.

Τὴν Συνέλευση τίμησε μὲ τὴν παρουσία του ὁ πρόεδρος τῆς Πανευρυτανικῆς Ἐνωσης κ. Κωστοπαναγιώτης, ὁ ὁποῖος ἔκοψε τὴν πρώτη ἀπὸ τὶς τρεῖς βασιλόπιτες τῆς Ἀδελφότητας — εὐγενικὴ προσφορά τῶν κυριῶν Μαρίας Δημοπούλου, Χρυσούλας Κεράνη καὶ Ὀλγας Παπαδημητρίου—. Τὶς ἄλλες δύο ἔκοψαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς Συνέλευσης κ.κ. Παν. Παπαδῆς καὶ Σπ. Κομπορόζος.

Τὸ ἐπόμενο τεῦχος

Λόγω ἄλλης ἐπίκαιρης ὕλης, ὅπως ἐπέτειος τῆς κατολίθωσης κλπ., καὶ ἐπειδὴ (συνέχεια στὴ σελ. 48)

απο το χωρο της Ευρυτανίας και της Ρουμελης

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Ἐορτάζει καί πάλιν ἡ Ἐκκλησία μετ' εὐφροσύνης τὸ μέγα γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θείου Λόγου, τὴν φανέρωσιν τοῦ Θεοῦ «ἐν σαρκί» καί τὴν εἰσοδὸν τοῦ «ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ» εἰς τὸν χρόνον καί τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Ὅροσημον εἰς τὸ μέσον εἶναι ἡ θεία ἐνανθρώπησις, ἡ ἐν χρόνῳ γέννησις τοῦ προαιωνίου Λόγου τοῦ Θεοῦ. «Πλήρωμα τοῦ χρόνου» ὀνομάζει ὁ Ἀπόστολος τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» καί ὁ Θεὸς «ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ».

Τὸ μέγα τοῦτο γεγονός, ἀλλὰ καί «ξέγον μυστήριον» καί «παράδοξον θαῦμα» τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θείου Λόγου, ὅπως καί ὅλα τὰ ἄλλα θαυμαστά γεγονότα τῆς θείας οἰκονομίας, τὰ βλέπομεν, τὰ δεχόμεθα, τὰ προσκυνούμεν καί τὰ ἐορτάζομεν διὰ τῆς πίστεως.

Μέσα εἰς τὴν πίστην αὐτήν, πού ξυπνᾷ τὴν συνείδησιν καί γεννᾷ τὸν πόθον τῆς λυτρώσεως καί τὴν προσδοκίαν τοῦ Λυτρωτοῦ, ὠρίμασαν οἱ ἄνθρωποι διὰ τὰ δεχθῶν, κατὰ τὰς ἐπαγγελίας, τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ θείου Λόγου καί τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Καί ἀκριβῶς αὐτὸ εἶναι τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου» καί «ἡ προσδοκία τῶν ἔθνων».

Αἱ ἐορταὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, μὲ ζωτικὸν κέντρον τῆς Θ. Λειτουργίας καί τὴν συμμετοχὴν τῶν πιστῶν εἰς τὴν τράπεζαν τῆς ἁγίας Κοινωνίας, δὲν εἶναι μόνον ἐπέτειοι ἱστορικῶν γεγονότων, ἀλλὰ συγχρόνως μυστικαὶ ἐπαναλήψεις τῶν γεγονότων τούτων τῆς θείας οἰκονομίας εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν. Κατὰ τὰς ἐορτάς οἱ πιστοὶ ζοῦν μυστικῶς καί πνευματικῶς τὰ ἐορταζόμενα πρόσωπα καί γεγονότα τῆς πίστεως ὡς παρόντα πάντοτε ἐνώπιόν των. Δὲν ἀναγόμεθα εἰς αὐτὰ διὰ τῆς μνήμης καί δὲν τὰ βλέπομεν διὰ τῆς φαντασίας, ἀλλὰ ἀναστρεφόμεθα μετὰ τῶν ἁγίων προ-

σώπων καί ζῶμεν τὰ ἱερά γεγονότα εἰς τὸ παρόν. Διὰ τοῦτο οἱ θεοὶ Πατέρες καί οἱ Ὑμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς Εὐχὰς καί τοὺς ὕμνους χρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν «σήμερον», ἀκριβῶς πρὸς δήλωσιν τῆς πραγματικότητος, μιᾶς πνευματικῆς καί μυστικῆς πραγματικότητος εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν: «Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου...», «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει...». Οὕτω πιστεύεται καί νοεῖται ἡ παρουσία καί τὸ ἔργον τοῦ ἐνανθρωπήσαντος θείου Λόγου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

† Ὁ Καρπενησίου ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἡ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ

Παραθέτομε ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Ἐγκύκλιον τοῦ νέου Νομάρχου Εὐρυτανίας κ. Καλκακιδῆ μὲ τὴν ὁποία καλεῖ ὅλους τοὺς Εὐρυτάνες νὰ βοηθήσουν σὲ μιὰ ἀναγεννητικὴ προσπάθεια γιὰ τὸ καλὸ τῆς Εὐρυτανίας: Ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ὅλοι οἱ παράγοντες εἰσάκουσαν τῆς προτροπῆς τοῦ κ. Νομάρχου καί σχεδὸν σύσσωμος ὁ Εὐρυτανικὸς λαὸς συμπαρίσταται γιὰ νὰ δεῖ κάποτε προκοπὴ αὐτοῦ ὁ τόπος. Ἦδη μαθαίνουμε, ὅτι ἡ Εὐρυτανία εἶναι ὁ μόνος νομὸς πού καταφέρει νὰ ἀπορροφήσει ὅλες σχεδὸν τὶς πιστώσεις πού δόθηκαν πράγμα πού δείχνει τὶς μεγάλες ἐλλείψεις του ἀλλὰ καί τὴν ἐργασία πού γίνεται γιὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ ἀνάγκες αὐτές.

Ἀγαπητοί μου Εὐρυτάνες,

Οἱ ὁραματισμοὶ γιὰ ἓνα καλύτερο αὐριο ἀρχίζει νὰ γίνεται πραγματικότητα.

Σὰς μεταφέρω τὸ μήνυμα τῆς Κυβέρνησης τῆς Ἀλλαγῆς.

Τὸ μήνυμά της εἶναι πῶς ἡ μεγάλη μάχη πού θὰ δώσουμε ὅλοι μαζί, Κυβέρνηση, Λαός, Νομάρχης, Αὐτοδιοίκηση καί φορεῖς τοῦ λαοῦ θὰ εἶναι σίγουρα νικηφόρα, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ γκρεμίσουμε τὰ σύνορα ἀνάμεσα στὴν ἀνάπτυξη καί ὑπανάπτυξη, ἀνάμεσα στὸ φῶς καί στὸ σκοτάδι, ἀνάμεσα στὴν πρόοδο καί στὴν καθυ-

στέρξη, ανάμεσα στο μαρασμό και στη δημιουργία.

Εὐρυτάνας

Σὰς καλῶ ἔλους με̄ λεβεντιά και χαρά
νά προχωρήσουμε μαζί γιᾱ μιὰ καινούρ-

ἐκπρωσώπους τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης
με̄ ὑπευθυνότητα και πάθος νά αγωνισθοῦν
και νά συμπαραταχθοῦν γιᾱ τὴν πρόοδο
και τὸ καλὸ ὁλοκλήρου τοῦ ὠραίου Εὐρυ-
τανικοῦ λαοῦ.

Ὁ νέος νομάρχης κ. Μ. Καλκανδῆς

για Εὐρυτανία, νά μεταβάλουμε τὴν Εὐρυτανία σὲ μιὰ Ἑλληνικὴ Ἑλβετία, πού νά γίγει ζηλευτὴ σ' ἔλους και νά ξεκουράζει ἔλους και αὐτοὺς τοὺς ἐπισκέπτες — τουρίστες πού ἀποζητοῦν νά πάρουν λίγη ἀνάσα, ἀπὸ τὰ καυσαέρια τῶν μεγάλων πόλεων, λίγο καθαρὸ ἀέρα πού με̄ ἀπλοχεριά ἢ Εὐρυτανικὴ γῆ και με̄ περίσσια χάρη τὸν προσφέρει. . .

Τελειώνοντας, παρακαλῶ θερμὰ τοὺς

Θὰ ζῶ μαζί σας τὶς ἀγωνίες σας και τὰ προβλήματα σας.

Τὸ γραφεῖο μου θὰ εἶναι στὴ διάθεσή σας γιᾱ κάθε νόμιμη ἐξυπηρέτηση και τὸ προσωπικό μου τηλέφωνο, 22.218 ἐπίσης, γιᾱ κάθε σας πρόβλημα πού θὰ σὰς ἀπασχολεῖ, γιᾱ μιὰ δίκαιη και ἄμεση λύση.

Ὁ Νομάρχης

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΛΚΑΝΔΗΣ

Καρπενήσι, 9 Δεκεμβρίου 1982

ΠΡΟΣ: Τήν Πανευρωπαϊκή Ένωση και όλους τους Συλλόγους και Σωματεία των Απανταχού Εύρυτανών.

Θ Ε Μ Α : 'Ανάπτυξη Χειμερινού Τουρισμού στην Εύρυτανία.

Ο Νομός Εύρυτανίας θεωρείται και είναι η ωραιότερη θουνίσια περιοχή της Ελλάδας. Μέχρι πρόσφατα η ελάχιστη ανάπτυξή της, όφειλόταν μόνο στην προσπάθεια των παιδιών της, να κρατήσουν όσο μπορούν αυτήν την εγκαταλειμμένη από την πολιτεία γωνιά της πατρίδας μας.

Απευθυνόμενοι σε όλους τους Εύρυτάνες και κυρίως σε κείνους που ζούν και δημιουργούν μακριά από την γενέθλια γη, τους πληροφορούμε ότι σκέψη μας είναι η υλοποίηση ενός έργου, που θα οδηγήσει στην παραπέρα ανάπτυξη της Εύρυτανίας:

Νά γίνει θέρετρο και πόλος έλξης τουρισμού όχι μόνο θερινού, αλλά κυρίως χειμερινού.

Προτείνουμε, όλοι οι Σύλλογοι μέσα στο χειμώνα να πραγματοποιήσουν μια (1) τουλάχιστον εκδρομή, με όσο το δυνατόν περισσότερη συμμετοχή σε τοποθεσίες που συγκεντρώνουν την ιστορία, την όμορφιά, την φιλοξενία.

Είναι καιρός πιά να αλλάξει ή εικόνα του Νομού, που για πολλά χρόνια τον συνόδευε σε τουριστικούς οδηγούς και λοιπά έντυπα και που παρουσιάζουν το Νομό σαν τον φτωχό συγγενή, σε σχέση με άλλους Νομούς της χώρας. Είναι καιρός να φανεί ή ιστορική, πολιτιστική και φυσική αξία της Εύρυτανίας και να γίνουν ευρύτερα γνωστές οι όμορφιές της, που δίκαια την χαρακτηρίζουν: Έλβετία της Ελλάδας, με την διαφορά ότι ή όμορφιά της δικής μας Εύρυτανίας, είναι αποτέλεσμα της φύσης και όχι των ανθρώπινων χεριών. Είναι καιρός να γνωρίσουν όλοι τις μεγάλες συγκινήσεις που προσφέρει ή Εύρυτανία και που δεν συναντώνται εύκολα σε άλλες γωνιές της πατρίδας μας.

Περιμένοντας την απάντησή σας και τις συγκεκριμένες προτάσεις σας, πιστεύουμε ότι θα ανταποκριθείτε στο κάλεσμά μας και στην πραγματοποίηση της προσπάθειάς μας για την ανάπτυξη του χειμε-

ρινού τουρισμού στην όμορφη πατρίδα σας.

Αναμένουμε με χαρά τις ενέργειές σας.

Ο Νομάρχης

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΛΚΑΝΔΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (Ε.Ο.Κ.)

Το Μικρό Χωριό, όπως και άλλα χωριά της Εύρυτανίας, συμπεριλαμβάνονται στις περιοχές εκείνες (1.987 χωριά) που θα χρηματοδοτηθούν από την Ε.Ο.Κ. για μια ταχύρρυθμη γεωργική ανάπτυξη. Με βάση την έκθεση του Έλληνα εισηγητή - Εύρωβουλευτή κ. Καλογιάννη, ο σχετικός κανονισμός της Ε.Ο.Κ. προβλέπει:

1) Την βελτίωση της αγροτικής ύποδομής με έργα εξηλεκτισμού, κατασκευής οδικών δικτύων και παροχής ποτίσιμου ύδατος, με ποσό συμμετοχής της Κοινότητας 3.168.800.000 δρχ.

2) Την έκτέλεση έργων άρδευσης, με ποσό συμμετοχής της Κοινότητας 4.107.100.000 δρχ.

3) Την πραγματοποίηση έργων έγγειου βελτιώσεως σε βοσκοτόπους και την προστασία των γεωργικών εδαφών από διαθρώσεις, με ποσό συμμετοχής της Κοινότητας 1.011.700.000 δρχ.

4) Την ανάπτυξη της έκτροφής βοειδών, προβάτων και αιγών με ποσό συμμετοχής της Κοινότητας 1.393.600.000 δρχ.

5) Την ανάπτυξη και βελτίωση του εξοπλισμού για την γεωργική εκπαίδευση, με ποσό συμμετοχής της Ε.Ο.Κ. 234.500.000 δρχ.

6) Την έκτέλεση έργων για τη δασική βελτίωση των υπ' όψη περιοχών, με ποσό συμμετοχής της Ε.Ο.Κ. 3.450.500.000 δρχ.

Η χρηματοδότηση από την Ε.Ο.Κ. θ' αρχίσει τον Ιανουάριο του 1983. Οι καταβολές θα είναι σταδιακές και θα ολοκληρωθούν σε μία πενταετία. Πριν όμως από τη λήξη της πενταετίας μπορεί ν' αποφασισθεί από το Συμβούλιο της Ε.Ο.Κ. ή παράταση της εκτέλεσης των έργων.

ΤΑ ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΕΙΑ

Με πρωτοβουλία του Νομάρχη Εύρυτανίας συστήθηκε επιτροπή ή όποια έχει αναλάβει την οργάνωση έορτων προς τιμή του πρόδρομου της Επανάστασης του 1821 λαϊκού ήρωα Κατσαντώνη.

Με την ευκαιρία αυτή διοργανώθηκε στις 5.11.82 συνάντηση - συζήτηση εκπροσώπων των Εύρυτανικών Συλλόγων με

σκοπό την άρτιότερη οργάνωση τῶν Κατσαντωνείων.

για την πρόοδο καὶ ἀνάπτυξη τῆς Εὐρυτανίας.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ὁ Εὐρυτάνας βουλευτῆς Α΄ Ἀθηνῶν κ. Κ. Σαφάλης μᾶς ἀπέστειλε τὸ κείμενο πολλῶν ἐρωτήσεων τοῦ πρὸς τοὺς ἀρμόδιους ὑπουργοὺς ποὺ ἀφοροῦν ζητήματα τῆς Εὐρυτανίας, ὅπως: ἡ ἀνέγερση τοῦ Δικαστικοῦ Μεγάρου Καρπενησίου, τοῦ κτιρίου Δικαστικῶν Ὑπηρεσιῶν, τοῦ Γηροκομείου Εὐρυτανίας, ἡ λειτουργία τοῦ πεστροφογεννητικοῦ σταθμοῦ, τὸ ὁδικὸ δίκτυο καὶ ὁ ἐξηλεκτρισμὸς ὠρισμένων οἰκισμῶν, δάνεια σεισμοπλήκτων, κ.ἄ. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ζωτικῆς σημασίας

Η «ΓΕΦΥΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ»

Ὁ πρόεδρος τῆς Πανευρυτανικῆς κ. Κωστοπαναγιώτης καὶ ὁ πρῶν πρόεδρος τῆς Ἐν. Εὐρυτάνων Ἀμερικῆς «Τὸ Βελοῦχι» κ. Καπιζώνης, ἐμφανίστηκαν καὶ μίλησαν στὶς 29.9.82 ἀπὸ τὴν ἐκπομπὴ τῆς ΥΕΝΕΔ, «Γέφυρα με τὴν πατρίδα». Ἀναφέρθηκαν στὰ ἐπιτεύγματα τοῦ Συλλόγου «Τὸ Βελοῦχι» καὶ τίς προσπάθειες ποὺ κάνει τώρα γιὰ τὴν εὐδὼση τοῦ Γηροκομείου Καρπενησίου, στὴν ὁποία καλεῖ δ-λους τοὺς συμπατριῶτες νὰ συμβάλουν.

ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

● ΧΩΡΙΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ: Τὸ 19ο τεῦχος Ὀκτ. — Δεκ. 1982, τοῦ ἐκλεκτοῦ περιοδικοῦ ποὺ ἐκδίδει ὁ Σύλλογος Εὐρυτάνων «Καλλιακούδα», πλούσια ἢ ὕλη του κι αὐτὴ τὴ φορά, μὲ προεξάρχουσα ἐπίκαιρη χριστουγεννιάτικη ὕλη καὶ πρόγραμμα τοῦ Συλλόγου γιὰ δράση τὸ 1983.

● Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓ. ΧΩΡΙΟΥ: Κυκλοφόρησε τὸ τεῦχος 43 - 46 τοῦ περιοδικοῦ ποὺ ἐκδίδει ὁ Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτῶν ἢ Ἀγία Παρασκευή. Ἐνδιαφέρουσα ὕλη ποὺ ἀναφέρεται στὸν ἀπολογισμὸ τῆς περασμένης χρονιάς, σκέψεις γιὰ τὸ χωριό, προοπτικὲς γιὰ τὸν τουρισμὸ, ἱστορικὲς σημειώσεις μὲ παλιὲς φωτογραφίες, διάφορα κοινωνικά, κ.ἄ.

● Ο ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ: Λάβαμε τὸ φύλο 18 τῆς ἐφημερίδας τῶν ἀπανταχοῦ Καστανιωτῶν Εὐρυτανίας, μὲ ἐνδιαφέρουσα εἰδησιογραφία καὶ ἄρθρα γιὰ ζητήματα τῆς Καστανιάς, κ.ἄ.

● ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ: Τὸ τελευταῖο τεῦχος τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ περιοδικοῦ, ποὺ γιὰ 15 καὶ πλέον χρόνια, καλύπτει στὸ σύνολό του τὸν πνευματικὸ χῶρο τῆς Ρούμελης, μὲ ἐκλεκτοὺς Ρουμελιῶτες συγγραφεῖς καὶ διανοοῦμενους.

● ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ: Ἡ ἐφημερίδα ποὺ χρόνια τώρα καλύπτει δημοσιογραφικὰ τὸ χῶρο τῆς Ρούμελης μὲ συνεργασίες ἐκλεκτῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων τῆς Ρούμελης.

● ΑΠΕΡΑΝΤΙΑΚΑ, Περίοδος Β΄, τεῦχος 29. Τὸ περιοδικὸ ποὺ γιὰ μιά δεκαετία προβάλλει μὲ δυναμισμό τὰ ζητήματα τῶν Ἀπεραντιῶν καὶ γενικότερα τῆς Εὐρυτανίας. Στὸ τεῦχος αὐτὸ παρουσιάζει τὸ 5ετὲς πρόγραμμα δημοσίων ἐπενδύσεων γιὰ τὴν περιοχὴ Ἀπεραντιῶν, ἀναπτύσσει γινώμεις γιὰ θεσμικὰ καὶ ὀργανωτικὰ θέματα τοῦ Νομοῦ, κοντὰ σὲ λαογραφικὰ καὶ ἱστορικὰ θέματα τῆς περιοχῆς.

● ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ: Κυκλοφόρησε τὸ τεῦχος Φλεβάρη 1983 μὲ ἐπίκαιρη ὕλη γιὰ τὰ θέματα τοῦ Δήμου Καρπενησίου καὶ τῆς Εὐρυτανίας.

Ἄπ. Ζορμπᾶ, ΛΑΜΠΡΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ, (1976)

Ὁ διακεκριμένος Ρουμελιώτης ἐκπαιδευτικὸς, λογοτέχνης καὶ συγγραφέας κ. Ἄπ. Ζορμπᾶς, δώρισε στὴν Πνευματικὴ Γωνιά τῆς Ἀδελφότητος ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του, «Λαμπρὰ παλληκάρια» (1976), ποὺ εἶναι μιά ἐκλεκτὴ σειρά ἀπὸ πρόζες, ποιήματα καὶ διηγήματα. Εἶναι ἐμπνευσμένα τὰ πρὸ πολλὰ ἀπὸ τὴν περίοδο τοῦ Ἀλβανικοῦ Ἔπους καὶ τῆς Ἀντίστασης. Ἐπίσης μᾶς ἀπέστειλε ἀντίτυπα μίᾶς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ Σπύρου Φαντάζη, γνωστοῦ Κύπριου ποιητῆ.

Εὐχαριστοῦμε ἀπὸ καρδιάς τὸν κ. Ζορμπᾶ γιὰ τὴν εὐγενική του αὐτὴ προσφορά. Ἐλπίζουμε, σὲ ἐπόμενα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ νὰ δοθεῖ ἢ εὐκαιρία νὰ δημοσι-

εύσουμε κομμάτια απ' την παραπάνω συλλογή του.

Δ.Π. Καραπιπέρη, ΞΕΝΑΓΗΣΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ: Γεωγραφία, 'Ιστορία, λαογραφία (1974). σσ. 221.

Με ένα πρωτότυπο τρόπο, πετώντας ψηλά με τα φτερά των σταυραετών, πάνω από την δασοσκέπαστη Εύρυτανία, ο κ. Δημ. Καραπιπέρης θέλησε να ξεναγήσει τον άναγνώστη στον γεωγραφικό, ιστορικό και ανθρώπινο χώρο της Εύρυτανικής γής.

Με μια άμεσότητα, στην λιτή αφήγησή του δεν αφήνει χωριό, οικισμό, δεν αφήνει τοποθεσία, θουνό, ποτάμι ή πέραςμα που να μη του δώσει την γεωγραφική, λαογραφική και ιστορική του συντεταγμένη. "Έτσι, ώστε να λύνει ή μάλλον να προλαβαίνει κάθε άπορία του άναγνώστη που πετάει μαζί του!

'Ιστορικά συμβάντα, έτυμολογικά Τοπωνυμίων, λαογραφικά έθιμα και τρανούδια, οί καημοί και οί όμορφίες κάθε Εύρυτανικής γωνιάς έξιχνιάζονται άβιαστα από τον κ. Καραπιπέρη, που ή σκληρή στρατιωτική ζωή (είναι στρατηγός σε άποστρατεία) δεν φαίνεται να του στέρησαν μια γόνιμη φαντασία και αφήγηματική χάρη, έρευνητική διεισδυτικότητα και τό πιό σημαντικό την αγάπη του για τον τραχειά γή της Εύρυτανίας. Γιατί τέτοια έργα έχουν άναμφισβήτητα τή σφραγίδα του μόχθου που ύπαγορεύει ή αγάπη για τή γενέθλια γή.

Τήν εργασία του αυτή τή στολίζουν άκόμη πολλές σπάνιες φωτογραφίες άλλα και τέσσερες έγχρωμοι πρωτότυποι χάρτες που ό ίδιος έπίδεδεξα φιλοτέχνησε.

ΤΙΜΗΤΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΠΑΝΟ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, τής Πανευρυτανικής "Ενώσης 'Αθήνας, 1982.

Περιέχει τις όμιλίες του Δημήτρη Σακκά, Συμβούλου του ΚΕΜΕ και τής Δήμητρας Τσιουγκρή, καθηγήτριας που έγιναν στο Καρπενήσι (3.8.1980) σε ειδική τελετή, στο Πνευματικό Κέντρο «Ευγένιος ό Αίτωλος», για να τιμηθεί ή 50χρονη ιστορικό-λογοτεχνική και αγωνιστική προσφορά του Π. Ι. Βασιλείου στην Εύρυτανία και τή Ρούμελη.

'Αξίζουν συγχαρητήρια στην Πανευρυτανική, που όργάνωσε τήν τιμητική αυτή έκδήλωση — όφειλη πρός τον διακεκριμένο Εύρυτάνα και προέβη και στην έκδοση των όμιλιών των δύο έκλεκτών όμιλητών.

Η καλαισθητή έκδοση είναι έμπλουτισμένη με κριτικές και άλλα λεπτομέρειες από τό έργο του τιμώμενου συγγραφέα, καθώς και φωτογραφικά κειμήλια, ιστο-

ρικής αξίας, για θέματα που τον άπασχόλησαν στις έρευνές του.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΜΕΛΟΥ

«Από τις έκδόσεις «Δωδώνη» κυκλοφόρησε τό βιβλίο του Δημήτρη Σταμέλου «'Η μάνα στην όρεινη Ρούμελη», που πήρε τό Α' βραβείο σε σχετικό διαγωνισμό. Πρόκειται για μια ιστορική και λαογραφική μελέτη που καλύπτει τό χρονικό διάστημα από τά χρόνια τής τουρκικής σκλαβιάς ως τήν έποχή μας. 'Ολόκληρη ή ήρωική και συχνά μαρτυρική πορεία τής, ευεργετική σε όλους τους τομείς, παρουσιάζεται στο έργο αυτό, με γενικές θεωρήσεις, άλλα και με συγκεκριμένα γεγονότα, μορφές και περιστατικά, με πλούσια στοιχεία και αναλυτικές σημειώσεις.

'Η μελέτη, έκτός από τήν Τουρκοκρατία, αναφέρεται στο Εικοσιένα, στους κατοπινούς άγώνες, στον πόλεμο 1940-1941, τήν Κατοχή, τήν 'Εθνική 'Αντίσταση και τον 'Εμφύλιο. 'Εκτός από τά ιστορικά στοιχεία, στο έργο ύπάρχει και πλούσιο λαογραφικό υλικό σχετικό με τή Ρουμελιώτισσα μάνα, προσδιορίζεται ή θέση τής στην οικογενειακή και κοινωνική δομή και ή ευεργετική τής προσφορά στην ιστορική πορεία του 'Εθνους».

Τό βιβλίο (δρχ. 200) μπορείτε να τό ζητήσετε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και απ' ευθείας από τις έκδόσεις «Δωδώνη» ('Ασκληπείου 3, 'Αθήνα 143).

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ

'Από τις έκδόσεις «Γλάρος» κυκλοφόρησε τό καινούργιο βιβλίο του διακεκριμένου Ρουμελιώτη συγγραφέα και λογοτέχνη Δημήτρη Σταμέλου «Πρωτοπόροι και ήρωες τής 'Ελληνικής Δημοσιογραφίας (Βλάσης Γαβριηλίδης, Κλεάνθης Τριαντάφυλλος — Ραμπαγάς)».

«Τό βιβλίο αυτό, ένας πολυσέλιδος και καλαισθητος τόμος, άποτελει ούσιαστική προσφορά στον ειδικό τομέα τής δημοσιογραφίας, άλλα και στην ευρύτερη κοινωνικοπολιτική θεώρηση των τελευταίων χρόνων του περασμένου αιώνα, όπου, μέσα σε σωρό αντιδράσεις διαμορφώνεται τό νεωτεριστικό κλίμα για μια θεμελιακή αναγέννηση, σε όλες τις έκδηλώσεις, του νεοελληνικού βίου.

Δυό πρωτοπόροι και δραματιστές που είδαν πλατιά και σε βάθος τό νεοελληνικό πρόβλημα, που πολέμησαν τή συντήρηση και τό σκοταδισμό, που υπέδειξαν ευεργετικές λύσεις για τό "Έθνος κι όλα αυτά με τόλμη και άνυποχώρητη πίστη στις ιδέες τους. Κυνηγήθηκαν, ύβρίστηκαν, σύρθηκαν στα δικαστήρια και τις φυ-

λακές σάν ύβριστές του βασιλιά και πολεμιστές της πολιτικής μισξέριας κι όμως δέν λύγισαν, δέν συμβιβάστηκαν, δέν υπέκυψαν και προχώρησαν στο δρόμο της συνένπειας που συχνά φτάνει ως την αὐτοθυσία για ν' ἀποδείξει τόν ἡρωϊκό της τόνο.

Τό ἔργο, μέ διεξοδική διερεύνηση τῶν ἱστορικῶν πηγῶν, παρουσιάζει τή ζωή και τήν πολυτιμή δράση του Βλάση Γαβριηλίδη και του Κλεάνθη Τριαντάφυλλου — Ραμππαγά, σέ συσχετισμό μέ τὰ μεγάλα γεγονότα της ἐποχῆς τους στά ὁποία κι οἱ ἴδιοι διεδραμάτισαν βασικό και ἐνεργητικό ρόλο και περιλαμβάνει πλούσιες σημειώσεις και ἀναλυτική βιβλιογραφία, καθώς και ἐκλογή ἀπό ἀντιπροσωπευτικά κείμενά τους.

Πρόκειται για ἔργο που θά βοηθήσει πολύπλευρα νά δοῦμε σωστά και πολλά σημερινά προβλήματα και νά προχωρήσουμε στήν καλύτερη λύση τους, ἀλλά και νά θιώσουμε τους ἀγῶνες και τίς δοκιμασίες τῶν πρωτοπόρων σέ καιρούς ἀποφασιστικούς για τὸ ἴδιο τὸ μέλλον του τόπου μας».

Δημήτριος Ι. Φαλλῆς, ΚΑΛΛΙΟΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ: Νέα θεώρηση της Ἱστορίας του. Ἱστορικές ἐκδόσεις Στέφ. Δ. Βασιλόπουλου. Ἀθήνα 1982, σελ. 208.

Ὅπως δείχνει ὁ ὑπότιτλος του βιβλίου ὁ συγγραφέας ἀνέλαβε μέ ἐπιτυχία τήν μεγάλη και ἀξίεπαινη προσπάθεια νά ἀποκαταστήσει ἱστορικά τὸ χωριό του, στίς διαστάσεις που του ἀξίζουν.

Ἡ ἀξιόλογη αὐτή ἱστορική μονογραφία ἀναφέρεται ἐκτεταμένα στήν ἱστορία και ἱστορικότητα του γνωστοῦ χωριοῦ Κλαυί, της Ποταμιάς Καρπενησίου, τὸ ὁποῖο, ὅπως ἀποδεικνύει ὁ κ. Φαλλῆς, δέν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο Κάλλιο που θέλησαν νά καταστρέψουν οἱ τρομεροὶ Γαλάτες τὸ 279 π.Χ. Ἐκτοτε ἡ λαϊκή παράδοση του ἔδωσε τὸ ὄνομα Κλαυσεῖον, ἀπὸ τὸν θρῆνο και ὄδυρμό της φοβερῆς ἐκείνης καταστροφῆς που ἔπαθε ἀπ' τους Γαλάτες.

Ἡ ἱστορική αὐτή ἀποκατάσταση, ἐπιβεβλημένη ὄχι μόνο για τὸ Κλαυί, ἀλλά και εὐρύτερα για τὸ θέμα της ἱστορίας της Εὐρυτανίας, ἦταν ὅπως φαίνεται ὁ κύριος στόχος του συγγραφέα που κατέβαλε και χρόνο και μόχθο πολὺ για νά τὸν ἐπιτύχει.

Μέ ὄδηγό τὴν λαϊκή παράδοση και μέ ἀτράνταχτη λογική ὁ συγγραφέας ἐξετάζει διεϊσοδυτικά και ἐρμηνεύει εὐστοχα τὰ σχετικά κείμενα διαφόρων ἱστορικῶν, του Πausανία κυρίως και ἄλλους σύγχρονους, για νά φέρει ἀθίσασα στήν παραδοχή ὅτι τὸ σημερινὸ Κλαυί της Εὐρυτανίας, δέν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὸ Κάλλιο της ἀρχαίας Αἰτωλίας. Ἐτσι πλέον δικαιολο-

γεῖται ὁ ρόλος και ἡ δεσπόζουσα θέση που κατέλαβε στους μετέπειτα χρόνους, Ρωμαϊκή και Βυζαντινὴ ἐποχὴ τὸ χωριό, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ εὐρήματα που τυχαία ἔρχονται στο φῶς κάθε τόσο.

Μέ τὸ νυστέρι της ἱστορικής ἔρευνας ὁ κ. Φαλλῆς ἐξετάζει ὄλες τίς ἐνδείξεις και ἱστορικά εὐρήματα του χώρου και ταυτόχρονα ἀπορρίπτει μέ πειστικότητα διάφορες ἐσφαλμένες ἐρμηνείες και τοποθετήσεις νεωτέρων ἱστορικῶν.

Σέ γλώσσα στρωτή, ἡ ἔκδοση εἶναι ἰδιαίτερα ἐπιμελημένη ἀπὸ τίς Ἱστορικές Ἐκδόσεις του κ. Στέφ. Βασιλόπουλου, που ἔγινε μέ δαπάνη του Συλλόγου Κλαυσειωτῶν Εὐρυτανίας.

Συγχαίρουμε ἐγκάρδια τὸν συγγραφέα για τήν ἐπιμοχθη και ἐπιτυχημένη αὐτή προσπάθεια που ὄχι μόνο μᾶς βοηθαίει στο νά γνωρίσουμε τὸ ἱστορικό Κλαυί, ἀλλά ἐπίσης συμβάλλει στήν γνωριμία του ἱστορικοῦ χώρου της Εὐρυτανίας και ἀναζωογονεῖ ἔτσι τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἱστορικῶν ἐρευνητῶν.

Συγχαρητήρια ἐπίσης ἀρμόζουν και στους ἄλλους δυὸ συντελεστές της ἔκδοσης που ἀναφέραμε παραπάνω.

Θανάσης Παπαθανασόπουλος, ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΘΗΡΑΜΑΤΩΝ, Ἀθήνα 1983.

Μέ τὸν τίτλο αὐτὸ κυκλοφόρησε ἡ δέκατη τέταρτη ποιητική συλλογή του διακεκριμένου Ρουμλιώτη λογοτέχνη Θανάση Παπαθανασόπουλου. Μέσα σέ πέντε μεγάλες ἐνότητες περιέχονται καινούργια ποιήματά του, σέ μοντέρνους στίχους. Δομημένος, μέ καινούργιο κάθε φορά ὕλικὸ που ἀποπνέει φρεσκάδα λεζική, σβελτάδα φαντασίας και ζωηρῆς σκέψης, οἱ στίχοι του Παπαθανασόπουλου πάντα συγκινοῦν, ἐντυπωσιάζουν, ἐρεθίζουν εἴτε εἶναι ἐρωτικά ἢ νοσταλγικά, σαρκαστικά ἢ συμβολικά, εἴτε ἀποπνέουν τὴ φιλοσοφία της ζωῆς, τίς χαρὲς και τίς λύπες του κόσμου τούτου.

Ὁ Θ. Π., που πέρα ἀπ' τήν ποίηση, παρουσιάζει εὐδόκιμη προσφορά στο δοκίμιο, τὴ λαογραφία, τὸ διήγημα, θέατρο, μετάφραση, τήν νομική ἐπιστήμη (εἶναι δικαστικός), κ.ἀ., ἀποδεικνύεται ὀξυδερκής παρατηρητῆς της ζωῆς και του περιβάλλοντος, ἀλλά και τῶν προσωπικῶν βιωμάτων που πολλὲς φορές τὸν οδηγοῦν σέ ἀπαισιόδοξες σκέψεις.

Ὁ στίχος του παραδοσιακὸς ἢ μοντέρνος πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ἴσως δέν παύει νά συγκινεῖ και νά γοητεύει, γιατί μένει πάντα ἐπίκαιρος και πάντα ἐρεθίζει τὴ σκέψη.

(συνέχεια στή σελ. 48)

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀθήνα, 17 Αὐγούστου 1982

Ἀγαπητέ κύριε Κουτσούκη,

Μία εὐγενική πρόσκλησή σας ἔφερε τὴν οἰκογένειά μου καὶ ἄλλους φίλους στὸ πανόραμα τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, τὸν τόπο τῆς καταγωγῆς σας. Δὲν εἶχαμε τὴν τύχη νὰ βρεθοῦμε σὲ τέτοια εἰδυλλιακὸ περιβάλλον ἄλλη φορὰ καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴν πρωτοβουλία σας νὰ γνωρίσουμε ἕνα τόσο ὀμορφο κομμάτι τῆς Εὐρυτανίας.

Εἶναι περιττὸ νὰ ἐξάρω τὴ χαρὰ ποὺ νοιώσαμε σὰν βρεθήκαμε στὶς ἐλατοσκιώτες πλαγιές τοῦ χωριοῦ σας μὲ τὰ τρεχούμενα καὶ γάργαρα νερά του. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ μᾶς ἐντυπωσίασε περισσότερο ἀπὸ ὀτιδήποτε ἄλλο ἦταν ἡ προσωπικὴ ἱστορία τοῦ τόπου καὶ ἡ ἐγκαρδιότητα τῶν κατοίκων του.

Στὴν ἐκδιομηχανοποιημένη ζωὴ τῶν μεγαλουπόλεων διψᾶμε ὅλοι μας γιὰ λίγη ζεστασιά καὶ γιὰ λίγη ἀνθρωπιά. Αὐτὴ τὴ ζεστασιά τὴ βρήκαμε στὸ ὠραῖο Μικρὸ Χωριὸ καὶ τοὺς καλοκάγαθους κατοίκους του. Ἡ ἀπλότητα καὶ ἡ καλωσύνη τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐπαρχίας μας καθρεφτίζονται στὰ πρόσωπα ποὺ συναντήσαμε στὴν Εὐρυτανία.

Ἡ λαμπρὴ καὶ σεμνὴ στὴν ἑλληνοπρέπεια τῆς τελετῆς τῆς ἀπονομῆς τῶν ἀπολυτηρίων στοὺς ἀπόφοιτους τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου 1982, μᾶς θύμισε τίς ρίζες μας καὶ μᾶς γέμισε δάκρυα. Ἦταν ὅλα τόσο ἀπλά κι ἀληθινά, ποὺ συγκινηθήκαμε, ὅπως καὶ οἱ μικροὶ μαθητὲς ποὺ ἄφηναν τὰ θρανία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἐνα μεγάλο εὖγε ἀξίζει στὸ Σύλλογο, στὴν ἀκριτικὴ δασκάλα, στοὺς μαθητὲς καὶ σὲ ὅλους ὄσους συμβάλανε γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ὠραίας σχολικῆς γιορτῆς.

Δώσαμε μιὰ ὑπόσχεση, νὰ ἐπισκεφτοῦμε πάλι τὸ Μικρὸ Χωριὸ γιὰ νὰ ἀκούσουμε τὸ κελάρημα τῶν πουλιῶν του καὶ νὰ αἰσθανθοῦμε τὸ θρόισμα τοῦ ἔλατου ποὺ τόσο ἀνακούφιση δίνουν στοὺς νεφόπληγ-

κτους κατοίκους τῆς Ἀθήνας.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ δεχθῆτε παρακαλῶ τὴ μικρὴ προσφορά μου 1000 δρχ. γιὰ τὴν ἐκκλησία σας, ἐλάχιστο δεῖγμα εὐγνωμοσύνης γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ καὶ τῶν κατοίκων του.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία
Γρηγόρης Βλάμης
Ἑλλάδος Ἑργασίου Ἐθν. Οἰκονομίας

★

Ἀγαπητοὶ συμπατριῶτες,

Ὅταν διάβασα τὸ τραγούδι τῆς Διαμαντοῦλας «κεῖ στὰ δασιά πλατάνια», ποὺ ἔγραψε ὁ καλὸς συγχωριανός μας κ. Δημ. Ντελής, σὲ προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικῆς τῆς Ἀδελφότητας, θυμήθηκα καὶ ἄλλα δυὸ τραγούδια ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια, ὅταν τὸ Μικρὸ Χωριὸ ἦταν χτισμένο στὴν Ἁγία Τριάδα, καὶ στὴν Ἁγία Τριάδα, μέχρι τὴν Κρυόδουρη!

Δρόμος τότε δὲν ἦταν ἀπὸ τὸ Κλειδί, οἱ δρόμοι ἦταν κλειστοὶ καὶ τὸ ποτάμι ἔπιανε ἀπὸ τὴν Ἁγία Παρασκευὴ τοῦ Μεγάλου Χωριοῦ ὡς τὸν πάτο τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ παλαιότερου Μικροῦ Χωριοῦ! Τότε, ἕνας δρόμος διὰ τὸ παλαιὸ χωριό, πήγαινε ἀπὸ τὸ Καρπενήσι στὸ Κάλιον, Μεγάλου Χωριοῦ καὶ ἀπὸ Ἁγία Παρασκευὴ πρὸς Καρύντσα καὶ ἦτανε στὸν πάτο στὰ Μπαλτέϊκα καὶ πέραγε μέσα στὸ ἕνα ποτάμι. Ὁ ἄλλος δρόμος ἐρχόταν ἀπὸ Ἐρκίστα, Λάστοβο, Δερμάτι ἀπέναντι τῆς «Καμιέρα» καὶ ἔβγαινε στὸν Ἁγιον Σώστη καὶ ἀπὸ κεῖ στὸ Νουκολό, ὅπου κατοικοῦσαν στὰ τώρα Παλιόσπιτα καὶ τὴν πρώην ἐκκλησιὰ ποὺ ἀναφέρω παραπάνω, τὴν Ἁγία Τριάδα. Τότε τραγουδοῦσαν ἀκόμη:

«Κορίτσια τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ,
γιὰ λάτε παραπάνω
κάτι νὰ σὰς ρωτήσουμε,
κάτι γιὰ νὰ σὰς ποῦμε

.....

Στήν άκρη τής 'Αγίας Τριάδας Γαῦρος δέν ὑπῆρχε τότε τόν καιρό ἐκεῖνο. Κάτω ἐκεῖ ἦταν θαρικό, δέν ἐνώνονταν μέ τά ἀπέναντι χωριά. Πήγγαιναν ἀπό γύρω - γύρω εὐθεία τά χωριά, στά σύρραχα κι ἔχει σημάδια ἀκόμη και εὐκολα μπορεῖ νά ἀποδειχτοῦν.

Σᾶς χαιρετῶ ὅλους και σᾶς σφίγγω τὸ χέρι πατριωτικῶς ἐκ βάθους καρδίας.

Χαρ. Δ. Τριανταφύλλης
Ρεγκ, Βιρτζίνια Η.Π.Α.

★

SAN FRANCISCO 20.9.82

Ἄγαπητέ μου Πρόεδρε,

Ἀνταποκρινόμενος στήν ἔκκλησιν μέσω τοῦ κυκλοφορήσαντος τεύχους τῶν Μικροχωρίτικων Γραμμάτων ἀποστέλλω διά τὸ ἐπόμενο τεύχος πού πρόκειται ὅπως διάβασα νά εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τήν ἀντίστασιν τοῦ χωριοῦ μας κατά τήν χρονικήν περίοδον 40 - 44 σχετικῆν συνεργασίαν.

Ἀνταποκρινόμενος ἐπίσης εἰς ἔκκλησιν διά τήν ἀνέγερσιν μνημείου τόσον κατά τήν κατοχικήν περίοδον θυμάτων ὅσον και κατά τήν κατολισθησιν σᾶς ἐσωκλείω ἐπιταγήν 500 δολ.

Μέ τήν παράκλησιν διαβιβάσεως τοῦ χαιρετισμοῦ μου στά μέλη τοῦ Διοικητικοῦ σας Συμβουλίου και τὸ σύνολο τῶν Μικροχωριτῶν

Διατελῶ μέ ἀγάπη
ὁ συγχωριανός σας
Πάνος Κεράνης

★

Αὐστραλία 15.10.1982

Ἄγαπητέ Μένο

Χαίρετε.

Μόλις πρὸ ἡμερῶν λάβαμε τὸ τελευταῖο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Μικροχωρίτικα Γράμματα» και σέ εὐχαριστοῦμε.

Ἀνοίγοντάς το κανεῖς, ἐδῶ στήν ξενιτειά, οἱ ἀποστάσεις μνηνερίζοντε μονομαῖας και ἀμέσως ἐπανέρχονται στή μνήμη μας παλιές ἀναμνήσεις ἀπ' τὸ ἀξέχαστο Χωριό μας. Πρόσωπα, πράγματα και καταστάσεις πού συνδέθησαν τόσο γερά μέ τὸ χωριό μας και ἔμειναν στήν καρδιά τοῦ καθένα μας χωρὶς νά μπορεῖ πλέον οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ἡ ἀπόσταση χιλιάδων χιλι-

μέτρων νά ἐξαφανίσουν.

Ἐσωκλείω σὸ γράμμα μου αὐτὸ ἕνα μικρὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ βιβλίο τής βιογραφίας τοῦ πατέρα μου, παρμένο ἀπὸ τὶς σελίδες σχετικὰ μέ τήν ἀντίσταση σὰ χρόνια τής Κατοχῆς, καθὼς ἐπίσης και δυὸ φωτογραφίες. . .

Μαζὶ μέ τὶς φωτογραφίες και τὸ σημεῖωμα ἐσωκλείω τραπεζικὴ ἐπιταγὴ 20 δολ. Αὐστραλίας γιὰ τήν ἐτήσια συνδρομὴ μου σὸ περιοδικὸ «Μικροχωρίτικα Γράμματα» ἀπὸ σήμερα.

Παρακαλῶ διαβιβάστε στοὺς δικούς σας και σ' ὅλους τοὺς χωριανούς μας τὶς πρὸ θερμῆς εὐχῆς τῶν οἰκογενειῶν Νταφύλλη μαζὶ μέ τὶς εὐχῆς τοῦ πατέρα μου και τής μητέρας μου.

Μέ ἐκτίμησιν
Νίκος Νταφύλλης

★

Εὐχαριστῶν διά τήν προσφορὰν τοῦ Ἡμερολογίου '83 μέ τὰ ὠραία τοπία τοῦ Μικροῦ Χωρίου, εὐχομαι ἐπ' εὐκαιρία εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τής Ἀδελφότητος τήν κατὰ Θεὸν προκοπὴν και εὐτυχίαν ἐν ὑγείᾳ και εὐφροσύνῃ οἰκογενειακῶς.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ
Ν Ι Κ Ο Λ Α Ο Σ

★

Εν ΝΕΥ ΥΟΡΚ 21.12.82

Ἄγαπητοὶ συγχωριανοί, καλησπέρα, ἔλαβα τὸ ἡμερολόγιό σας και χάρηκα πάρα πολὺ και σᾶς στέλνω και τὰ 12 δολλάρια διά τὸ ἡμερολόγιο. Καλὰ Χριστούγεννα και εὐτυχησμένος ὁ καινούργιος χρόνος

Παναγ. Σιαφάκας

★

Ἄγαπητοὶ πατριῶτες,

Ὀλόθερμες εὐχῆς γιὰ χαρούμενα Χριστούγεννα κι ἐκπλήρωσιν κάθε ποθουμένου σὸν καινούριο Χρόνο.

Μαζὶ μέ τὰς εὐχὰς μου διά τὰς ἁγίας ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων και τὸν καινούργιο χρόνο πού μᾶς ἔρχεται, εὐχομαι νά περάσετε μέ ὑγείαν και χαρὰ μέ τὰς οἰκογενείας σας.

Σᾶς στέλνω και τήν συνδρομὴ μου διά τὸ 1983.

Σᾶς χαιρετῶ μέ ἐκτίμησιν και ἀγάπη
Ἀφροδίτη Μωραΐτη

Πρὸς τὴν

Ἀδελφότητα Μικροχωριτῶν

Ἄαθαμε τὸ ἡμερολόγιό τοῦ χωριοῦ μας μαζί με τὶς εὐχές σας.

Μᾶς συγκίνησε πάρα πολύ. Βλέποντας τὶς ὡραίες φωτογραφίες καὶ προπαντὸς συγκρίνοντας τὶς τωρινὲς ὡραίες φωτογραφίες με τὶς παλιές ὡραίες τοῦ παλιοῦ χωριοῦ.

Ἀντευχόμεθα χρόνια πολλά διὰ τὶς ἐορτὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ με ὑγεία καὶ εὐτυχία ὁ νέος χρόνος.

Ἐσωκλείστωσ ἅς στέλνομε εἴκοσι δολ.

Μὲ ἀγάπη

Οἰκογένεια Ἰωάννου Χαμπερῆ

Ἰανουαρίου 3, 1983

Ἀγαπητοί μας συγχωριανοὶ τοῦ Συμβουλίου

Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ὡραῖο ἡμερολόγιο ποὺ μᾶς στείλατε.

Σᾶς ἐσωκλείω ἓνα μικρὸ ποσὸ γιὰ τὰ ἐξόδα τοῦ ἡμερολογίου.

Σᾶς εὐχομαι καλὴ χρονιά νὰ ἔχετε.

Μὲ ἀγάπη

Δ. Ζαχαρόπουλος

Ἀγαπητὲ χωριανὲ καὶ γείτονα,

Ἐλαβα τὸ μνηολόγιο καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ. Σοῦ στέλνω ἓνα τσέκ ἀπὸ 50 δολλάρια ἀλλὰ θέλω νὰ μοῦ στείλεις ἓνα ἀκόμα· θέλει καὶ ἡ Σοφία ἓνα.

Σᾶς εὐχόμεθα καλὰ Χριστούγεννα καὶ εὐτυχὲς τὸ νέον ἔτος 1983.

Μὲ ἀγάπη

Κώστας καὶ Βασιλικὴ Παναγιωτοπούλου

Ἀθήνα, 28) 1) 1983

Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε καὶ σεβαστὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητας.

Ἀπὸ τὴν πολὺ μακρινὴν Αὐστραλία σᾶς χαιρετοῦμε καὶ εὐχόμεσθε τόσο σὲ σᾶς, ὅσο καὶ σὲ κάθε Μικροχωριτῆ, χαρούμενο καὶ εὐτυχημένο, γεμᾶτο πρόοδο καὶ παρὰ Κυρίου εὐλογημένο τὸ 1983.

Κατὰ πρῶτον ἔρχομαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὸ τόσο ὡραῖο ἡμερολόγιο ποὺ μᾶς στείλατε. Εἶμαι βέβαιος ὅτι γιὰ τὸν

κάθε Μικροχωριτῆ, ὅπου καὶ ἂν βρίσκεται, τὸ Μικρὸ Χωριὸ εἶναι ἓνα κομμάτι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένο στὴν καρδιά του.

Θέλω δὲ νὰ εἴσθε βέβαιοι καὶ νὰ πιστεύετε καὶ σεῖς αὐτοῦ στὴν πατρίδα, ὅτι κάθε φορὰ ποὺ μαθαίνει κάτι γιὰ τὸ χωριὸ του ὁ μετανάστης Μικροχωριτῆς, ἀμέσως γίνεται πρὸς πολὺ λάτρης τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ καὶ ἀναπολεῖ καὶ ζωντανεῖ μετὰ τὴ σκέψη του τὸ παλιὸ μεγαλεῖο τοῦ χωριοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν τόσο ἀγνὴ καρδιά «ΤΟΤΕ» τοῦ κάθε Μικροχωριτῆ.

Ὁ μετανάστης ζεῖ καὶ πιστεύει ἀκόμη σήμερα τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα χρόνια πρὶν φύγει, πράγμα ποὺ ὁπωσδήποτε γι' αὐτὸν ποὺ ζεῖ σήμερα στὴν πατρίδα, κοντὰ στὸ χωριὸ, ὅλα ἐκεῖνα ἀνήκουν πιά στὸ παρελθόν. . . . .

Μὲ τὴν ἀγάπη, τὴν ἀλήθεια, τὴ συνεργασία καὶ τὴν πρόοδο ποὺ διέπει τὴν Ἀδελφότητα, εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ Μικρὸ Χωριὸ καὶ σήμερα καὶ αὔριο θὰ συνεχίζει νὰ εἶναι τὸ παράδειγμα τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς πρόδο.

Μὲ ἐκτίμηση

Ἀπὸ τὴν Αὐστραλία

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΤΑΦΥΛΛΗΣ

ADELAIDE τῆ 10) 1) 83

Πολὺ ἀγαπητῆ μου Ἀδελφότης Μικροχωριτῶν.

Ἐλαβα τὸ ἡμερολόγιον με ὅλα τὰ τοπία τοῦ χωριοῦ μας καὶ μείναμε πάρα πολὺ ἐκθαμβοὶ ποὺ τὸ ἔχομε σὺν εἰκόνα καὶ τὸ βλέπομε κάθε στιγμὴ καὶ μᾶς θυμίζει τὸ ἀγαπητὸ μας Μικρὸ Χωριὸ μας καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε πάρα πολύ. Θὰ σᾶς ἐσωκλείσω 1 τσέκ 50 δολλαρίων γιὰ τὴν ολοκλήρωση τῆς ἐκκλησίας μας. Σᾶς εὐχόμεσθε καλὴ χρονιά τὸ 1983 νὰ περάσετε καὶ καλὴ ἐπιτυχία στὶς δουλειές σας.

Σᾶς χαιρετῶ ὁ φίλος σας καὶ χωριανὸς σας

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΝΤΑΦΥΛΛΗΣ

καὶ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΝΤΑΦΥΛΛΗ

Μαρτινέζ, Καλιφόρνια, 28) 1) 83

Ἀγαπητοὶ χωριανοί, χαιρετε.

Μάθετε πῶς ἔλαβα τὸ ἡμερολόγιο τοῦ χωριοῦ μας καὶ ἐχάρηκα διότι μᾶς ὑπεν-

θυμίζει πολλά. Γνωρίζω τὸ ἡμιτελές τῆς ἐκκλησίας τοῦ π. χωριῶ καὶ καθὼς ἔπραξα εἰς τὸ παρελθὸν πράττω καὶ τώρα στέλλοντας τὸ ποσὸ τῶν ἑκατὸ δολλαρίων διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, τὴν ἀποπεράτωσιν ἐσωτερικῶς καὶ τὴν διακόσμησιν, σοβάδες, εἰκόνες καὶ τὰ λοιπά, διότι ὅλα ἔχουν παγώσει. Κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ πρῶτο βῆμα πρέπει νὰ εἶναι αὐτό, τὸ φτιάξιμο τῆς ἐκκλησίας, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει τίποτα τὸ ἀφταίωγον ἢ κάποια ἔλλειψις. Καὶ ἂν περισσέψουν χρήματα, τότε ἀσφαλῶς ἡμπορεῖ νὰ γίνει καὶ κάτι ἄλλο, ὅπως φέρ' εἶπεῖν τὰ ἀναμνηστικά μνημεῖα, πρῶτον τῆς κατολισθήσεως διὰ τὰ δεκατρία θύματα, τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ γίνει πρὸ πολλοῦ εἰς κάποιο περαστικὸ μέρος τῆς κατολισθήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ μέλλον τὰ ὑπόλοιπα μνημεῖα τῶν ἄλλων 13 στίς Λόγγοβες. Καὶ κατόπιν ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται, χωρὶς νὰ γίνεται διάκρισις μεταξὺ καινούργιου καὶ παλαιοῦ, ὅπου χρειάζεται περισσότερο καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖ ποῦ κατοικοῦν οἱ χωριανοί.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἡ Κοινότης ἐφρόντισε διὰ ἱερέα ἢ ὑπάρχει ἤδη τακτικὸς ἱερέας στὸ χωριὸ μας. Ἄν δὲν εὐρέθη ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ φροντίσει ἡ Κοινότης διὰ τὴν εὐρεσίαν ἱερέως τὸ συντομότερον. Διότι πλησιάζουν δύο χρόνια τώρα χωρὶς νὰ ὑπάρχει τακτικὸς ἱερέας στὸ χωριὸ μας. Καὶ οἱ χωριανοὶ στεροῦνται τὸν τακτικὸ πνευματικόν. Θὰ εἶναι λυπηρὸ νὰ ἔχωμεν δύο περικαλεῖς ναοὺς εἰς τὸ χωριὸ μας καὶ νὰ στερούμεθα ἱερέα. Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις τελειώνω τὸ γράμμα μου καὶ εὐχαιμὰ ὅπως πραγματοποιηθοῦν ὅλες οἱ προσδοκίαι σας καὶ ὅπως ἡ ἀναζήτησις χρημάτων στεφθεῖ ὑπὸ ἐπιτυχίας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ποθουμένων σκοπῶν.

Σὰς χαιρετῶ καὶ διατελῶ μὲ ἀγάπη καὶ ἐκτίμησιν ὁ χωριανὸς σας

ΣΤΕΦ. Χ. ΜΑΣΤΡΟΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
 Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ἄριθ. πρωτ. 901 Ἀθήνα 16.11.1982

Π ρ ὶ ς

τοὺς ἐξ ἀδιαιρέτου ἰδιοκτητίας
 τοῦ χώρου τῆς κατολισθήσεως

Ἀγαπητοὶ Συγχωριανοί,

ΘΕΜΑ: Ἡ ἴδρυση οἰκοδομικοῦ Συνεταιρισμοῦ μὲ σκοπὸ τὴν ἀξιοποίηση καὶ διανομὴ τοῦ χώρου τῆς κατολισθήσεως.

Σὰς στέλλοιμε συνημμένως γνωμάτευση τοῦ δικηγόρου κ. Χρήστου Δημοπούλου ἐπὶ τοῦ παραπάνω θέματος. Ἡ γνωμάτευση αὕτη συντάχθηκε ὅπως γνωρίζετε, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ κ. Γ. Δημοπούλου καὶ πρὸς τὸ περιεχόμενόν τῆς συμφωνοῦν καὶ οἱ νομικοὶ μας κ.κ. Χρήστος Θάνος καὶ Μένιος Κουτσούκης.

Ὡς προκύπτει ἀπὸ τὴν γνωμάτευση καὶ ἀπὸ μακρὰ καὶ ἐπίμονο ἔρευνα τοῦ Δικηγόρου ἢ ἔγκριση τοῦ καταστατικοῦ ἐνὸς Οἰκοδομικοῦ Συνεταιρισμοῦ γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ χώρου τῆς κατολισθήσεως εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος λόγω τῆς ἰδιαιμόρφου πρεσβείσεως τοῦ χώρου, ποῦ δὲν προβλέπεται ἀπὸ τοὺς ἰσχύοντας καὶ τοὺς τελευταῖα ψηφισθέντας Νόμους. Ἀκόμη ἡ ἴδρυση Οἰκοδομικοῦ Συνεταιρισμοῦ πρὸς ἱκανοποίηση τῶν ἐξ ἀδιαιρέτου ἰδιοκτητῶν προσκρούει εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Κράτος ἱκανοποίησε ἤδη τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν χορηγόντας οἰκόπεδα στὸ νέο Οἰκισιόν.

Πάντως τὸ ἐξ ἀδιαιρέτου δικαίωμα ἰδιοκτησίας τῶν συγκυρίων ἰδιοκτητῶν οὔτε χάθηκε οὔτε πρόκειται νὰ χαθεῖ, ὅπως λεπτομερῶς ἐκτίθεται στῆ γνωμάτευση.

Ἔτσι ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα: Τί θὰ κάνοιμε τώρα;

Π ρ ὶ τ ο ν: Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συσταθεῖ μία Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τρεῖς ἢ πέντε συνιδιοκτητῆς, ἢ μὴ συνιδιοκτητῆς, δραστηρίους, γνωρίζοντας ὅσα πράγματα ἀπαιτοῦνται καὶ διαμέροντας τὸν περισσότερο χρόνον στὸ χωριόν, ἢ ὁποῖα ἐπιτροπὴ ἀνιδιστελῶς θὰ ἀναλάμβανε τὴν ὑπόθεση καὶ θὰ τὴν ἔφερε εἰς πέρας ἐν καιρῷ, ἀφοῦ προηγουμένως εἶδιδετο ἀπὸ ὅλους τοὺς συνιδιοκτητῆς ἐντολὴ καὶ πληρεξουσιότης. Τοῦτο τὸ προτείνει καὶ ὁ Δικηγόρος. Ἄλλὰ ποῦ θὰ εὐρεθοῦν τέτοιοι ἄνθρωποι γιὰ νὰ ἀναλάβουν μιὰ προσπάθεια μὲ τόσες εὐθύνες καὶ μάλιστα χωρὶς νομικὸ κάλυμμα γιὰ τὴν εἰσπραξὴ καὶ πληρωμὴ χρημάτων;

Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν: Ἡ Κοινότης τοῦ χωριοῦ ὡς νομικὸ πρόσωπο ἐνδείκνυται νὰ ἀ-

να λάβει και να περατώσει την υπόθεση συνδυάζοντας την με την επέκταση του ρυμοτομικού σχεδίου του νέου Χωριού, ή οποία εδρίζεται από 18 μηνών υπό εκκρεση στη Νομαρχία Εδρυτανίας.

Σχετικώς θα επικοινωνήσουμε με το νέο Κοινοτικό Συμβούλιο μόλις εγκατασταθεί.

Τρίτον: Η Ἀδελφότητα, όπως τονίστηκε και στην τελευταία Γενική Συνέλευση δεν μπορεί να αναλάβει την Ὑπόθεση λόγω δεσμεύσεως από το Καταστατικό που δεν επιτρέπει τέτοιες δραστηριότητες. Χρειάζεται να προηγηθεί σχετική τροποποίηση του Καταστατικού, ή οποία προγραμματίζεται να γίνει, αλλά θα απαιτήσει χρόνον. Όταν αυτή πραγματοποιηθεί θα ενεργήσουμε αναλόγως.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ὁ Γραμματέας
Γ. Κ. Δημόπουλος

★

Ἀθήνα, 24.11.1982

Ἐλαβα την κοινοποίηση τῆς πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συνδέσμου τῶν Μεγαλοχωριτῶν, ἐπιστολῆς τοῦ ἀξιότιμου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ὑμετέρας Ἀδελφότητος «**Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ**» (ἀρ. 888 ἀπὸ 16.11.1982), πού εἶχατε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ στείλετε καὶ θερμότητα σὰς εὐχαριστῶ.

Μὲ ξόφνιασε, πραγματικά, καὶ μὲ κατασυγκίνησε εἰλικρινὰ ἢ ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς σας. Ἀπ' αὐτὴν πληροφορήθηκα τίς πατριωτικὲς σας ἐνέργειες γιὰ τὴν ἀνεγερσὶ στοῦ Μικροῦ Χωριῦ τοῦ ἀπὸ χρόνια μελετουμένου Μνημείου ὑπὲρ τῶν Ἐθνομαρτύρων Μικροχωριτῶν καὶ Μεγαλοχωριτῶν τῆς γενομένης Θυσίας κατὰ τὴν 24ην Δεκεμβρίου 1942.

24 Δεκεμβρίου 1942. Ἡμερομηνία γιὰ ὅλους μας σημαδεμένη. Σ' ἓνα ἀκριβῶς μῆνα συμπληρώνονται ΣΑΡΑΝΤΑ (40) χρόνια ἀπὸ τὴν πατριωτικὴν, ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος Θυσίας τῶν Πατέρων μας. Καὶ στὰ 40 αὐτὰ χρόνια οἱ Ἡρωϊκοὶ μας ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΕΣ χωρὶς ΜΝΗΜΕΙΟΝ. Τέτοιοι, ὅμως, Μάρτυρες δὲν χάνουν

ποτὲ τὴν ἐπικαιρότητά τους. Οἱ Ἡρωες, πραγματικά, καταργοῦν τὸ χρόνο καὶ ζοῦν σ' ἓνα διαρκὲς παρόν. Εἴστε, λοιπόν, ἀξιέπαινοι καὶ σεις καὶ ὅσοι συνείργησαν καὶ συνεργοῦν γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὸ Μνημεῖον τῆς Θυσίας τῶν Πατέρων μας, πού μέχρι τώρα ἦταν ὑψωμένο μόνον στὶς καρδιές μας (νὰ τὸ ἰδοῦμε, λέγω), καὶ στὸν ἱερὸ τόπο τῆς θυσίας των ἀπέριττο, σεμνὸ καὶ περήφανο, ἄξιό τῆς μεγάλης Θυσίας των.

Μπράβο σας!

Ἐπιτρέψτε μου ἀκόμα, νὰ σὰς εἰπῶ καὶ τὰ ἀκόλουθα:

Δὲν σὰς ἀποκρύπτω καὶ τὴν ἰδιαίτερη συγκίνησή μου γιὰ τὸ γεγονός, ὅτι, καὶ γιὰ τὸν Ἱερομάρτυρα καὶ Ἐθνομάρτυρα Πατέρα μου ἱερέα καὶ διδάσκαλο † Οἰκονόμο Δημήτριο Κ. Βαστάκη, καὶ τὸν συναθλητὴ τοῦ ἀστυνόμο Χαρίλαο Κατσίμπα, ἐξευρέθη τόπος νὰ στηθῆ καὶ γι' αὐτοὺς ἓνα ἀπέριττο Μνημεῖο, πού νὰ δείχνει τὸν τρόπο καὶ τὸν ἱερὸ τόπο τοῦ Μαρτυρίου των. Σὲ ὅλους σας καὶ γιὰ τὴν ἐνέργεια αὐτὴ ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνη μου. Στὸν εὐλογημένο, ὅμως, ἄνθρωπο, τὸν φιλομάρτυρα πατριώτη καὶ διακεκριμένο ἐπιστήμονα ἱατρὸν κ. Ἰωάννην Δερματᾶ, γνήσιον ἐκπρόσωπο τοῦ Μικροῦ Χωριῦ, θὰ εἴμαστε, τ' ἀδέλφια μου καὶ ἡ ταπεινότητά μου, ὅσαι ἐργονόμονες γιὰ τὴν ἀνεκτίμητην προσφορά του. Θερμότητα καὶ ἀπὸ τῆ θέση αὐτὴ τὸν εὐχαριστοῦμε καὶ εὐχόμεθα ταπεινῶς νὰ ἔχει τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐχὴ τῆ μαρτυρικῆς τῶν τιμημένων Μαρτύρων.

Γιὰ τίς δαπάνες τῶν ἔργων τούτων, πού ἀναφέρονται στὴν ἐν λόγῳ ἐπιστολὴν σας ξεχώρησα, ὅπως προσωπικῶς, εἴκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) δραχμῆς, εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Πατρός μου καὶ τῶν συναθλητῶν του, τὰς ὁποίας ἔχω στὴν διάθεσί σας.

Γιὰ ὅλα σὰς συγχαίρω, σὰς θαυμάζω καὶ σὰς εὐχαριστῶ.

Στὴν κατ' οἶκον Ἐκκλησία καὶ τοὺς πολυτίμους συνεργάτες σας, ἰδιαίτερώς στὸν κ. Γεώργιο Δημόπουλο, θερμῆς εὐχῆς.

Διατελῶ μετ' εὐχῶν ἐν Κυρίῳ καὶ πολλῆς ἀγάπης.

† Πρωτοπρεσβύτερος Κων. Βαστάκης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ, ΑΓΑΘΗ,

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΔΡΕΑΝ ΜΠΕΤΕΝΙΟΝ

ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ

ΕΠΑΙΝΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΥΤΑΠΑΡΝΗ
ΣΕΩΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΗΝ ΕΠΕΔΕΙΞΑΤΟ ΣΥΜΒΑ
ΛΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΑΣΩΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛ
ΛΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΙΝ ΚΑΙ
ΤΗΝ ΕΚ ΤΑΥΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΝ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩ
ΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΑΠΕΝΕΙΜΕΝ

ΕΝ ΤΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΤΗΣ ΕΝΑΤΗΣ ΕΠΙ
ΕΙΚΑΔΙ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΚΑΙ
ΕΞΗΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'H. E. ...'.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'K. ...'.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΕΤΕΝΙΟΣ

(1932 - 1982)

Στόν πεντηκοστό χρόνο τῆς ζωῆς του ἔδωσε τὸ ραντεβού του μετὰ τὸ χάρο ὁ ἀείμνηστος δάσκαλος Ἀνδρέας Μπετένιος.

Γιὰ ἕνα χρόνο πάλαψε μετὰ τὴν ἐπάρατη ἀρρώστεια. Ὁ Ἀνδρέας λύγισε τελικὰ στὶς 16 Ὀκτωβρίου 1982 κι ἔτσι χάθηκε ὁ δάσκαλος πού ἀγάπησε κι ἐνοστερνώθηκε τὸ χωριό μας σὰν δικό του καὶ γιὰ

ἀρκετὰ χρόνια δίδαξε στὸ σχολεῖο μας.

Μαζὶ μετὰ τὴν ἀξία γυναῖκα του Ρωξάνη, πρώτη Μικροχωρίτισσα δασκάλια, κόρη τοῦ Βάγια Πλάκα, νέοι κι οἱ δύο, ἀπὸ τὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία Λαμίας, ἤλθαν μετὰ ἐνθουσιασμό καὶ ὄρεξη νὰ διδάξουν στὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μας.

Στὶς 13 Ἰανουρίου 1963, τὴν ἡμέρα τῆς κατολίθωσης, ὁ Ἀνδρέας Μπετένιος περιμάζεψε τὰ παιδιὰ τοῦ σχολεῖου καὶ θοήθησε ποικιλότερα τὶς δυσκόλες ἐκεῖνες μέρες γιὰ τοὺς Μικροχωρίτες καὶ τὰ παιδιά τους.

Γιὰ τὴ δράση του αὐτὴ τιμήθηκε μετὰ πᾶσι ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καὶ μετὰ τὰ μεταλλία τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, τοῦ Ροταριανοῦ Ὀμίλου καὶ ἀπὸ τὸ ἴδρυμα «Βασίλειος Παῦλος».

Μετὰ τὸ Μικρὸ χωριὸ ὑπηρετήσε στὴν Ἐπιθεώρηση Εὐρυτανίας (Καρπενήσι) ὅπου πρωτοστάτησε γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀναγέννηση τῆς περιοχῆς, τὴν ἴδρυση τοῦ Ἑλληνομουσείου «Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός» κι ἄλλα.

Τὰ τελευταῖα χρόνια ὑπηρετήσε ὡς διευθυντὴς στὴν Ἐπιθεώρηση Στοιχειώδους Ἐκπαίδευσως Λαμίας.

Προαισθανόμενος ἴσως τὸ τέλος του ἐπισκέφθηκε τὸ περασμένο καλοκαίρι τὸ χωριὸ καὶ μάλιστα χόρεψε στὸ πανηγύρι τραγουδώντας τό:

Τούτη ἡ γῆ πού τὴν πατοῦμε
ὄλοι μέσα θεὸ νὰ μποῦμε...

Ἀπευθυνόμενος στοὺς συγχωριανοὺς καὶ πανηγυριώτες τοὺς ἀποχαίρετσε μετὰ συγκινητικὰ λόγια πού ἔκαναν ὄλους σχεδὸν νὰ δακρῦσουν...

Ὁ Ἀνδρέας Μπετένιος ὑπῆρξε λάτρης τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν παραδόσεων καὶ τὴν ἀγάπη του καὶ πίστη του αὐτὴ προσπάθησε νὰ μεταλαμπαδεύσει στοὺς μαθητὲς του, στοὺς συνανθρώπους του. Καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα δίδαξε μετὰ τὸ παράδειγμα του. Οἱ Μικροχωρίτες πάντα θὰ τὸν θυμούνται.

ΕΛΕΝΗ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Περασμένα ὄγδοντα, μᾶς ἄφησε χρόνους ἡ γλυκομίλητη καὶ καλὴ κυρὰ Ἑλένη Δερματὰ (Κοντοσπύρινα), τὸν περασμένο Ἰούλιο 1982, στὸ χωριὸ ὅπου ἔμε-

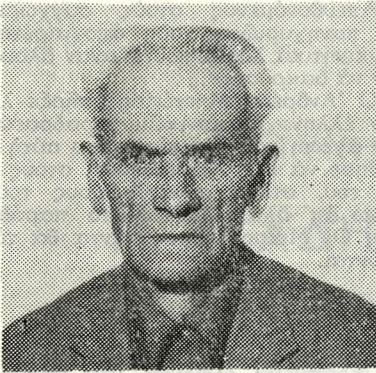
νε μετὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ γιοῦ της Δημήτρη.

Κοντὰ στὰ πλήγματα τῆς ζωῆς της, τὸ τελευταῖο, ὁ χαμὸς τῆς εἰκοσάχρονης ἑγγονούλας της Ἑλένης, πού τὴ στόλισε νόφι στὸ νεκροκρέβατο, ἦταν τὸ ὀδυνηρότερο πού τὴν ἔκανε νὰ νιώθει τὴ ζωὴ της περιττὴ. Ὅλοι θὰ τὴν θυμούνται μετὰ τὸ χαμόγελό της καὶ τὸν καλὸ λόγο πού εἶχε πάντα στὸ στόμα της.

ΔΗΜ. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Σε ηλικία 75 ετών, περίπου, ο πρώος και μελίσχος Μήτσος Ζαχαρόπουλος (Τσαγγαρομήτσος) υπέκυψε στο μοιραίο. Πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό τόν πε-

ρασμένο Ίούλιο, ύστερα από διαδοχικά έγκεφαλικά επεισόδια.

Μεταπολεμικά είχε ταξιδεύσει στην Αμερική όπου εργάστηκε και ξμεινε κοντά στον γιό του Πάνο.

Θά τόν θυμούνται όλοι σαν ένα καλοκάγαθο άνθρωπο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΝΟΥΔΗΣ

(1904 - 1982)

Στις 29.10.82 έφυγε από τόν κόσμο τούτο ο Γιάννης Γαλανούδης, σύζυγος τής Μαρίας Γαλανούδης, τó γένος Άθων. Κομ-

πόροζου, σέ ηλικία 78 ετών. "Αν και νησιώτης στην καταγωγή, από τή Χίο, αγάπησε τó Μικρό χωριό, όπου τόν θυμούνται όλοι σαν καλοκάγαθο και πάντα μελίχιο νά χαιρετᾶ και νά κουβεντιάζει με όλους.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ Α. ΠΛΑΚΑΣ

Ύπερογδοηκοντούτης μᾶς έφυγε ó γερός δουλευτάρης στά νιάτα του Παντελῆς Α. Πλάκας, αδελφός του αείμνηστου Ήλια Πλάκα. Απετέλεσε μέλος του λαϊκού δικαστηρίου και Πρόεδρος τής Κοινότητας τᾶ πρώτα χρόνια μετά τόν έπαναπατρισμό (1950). Η προεδρία του συνέπεσε με τήν ανέγερση του ξενοδοχείου στο Χάνι.

Πικρό τó παράπονό του πού έχασε δυό παιδιά στον έμφύλιο πόλεμο, τόν Σπύρο

και τήν Παρασκευή. Τρίτωσε τó κακό όταν σκοτώθηκε τó άλλο του παιδί, ó Πάνος, από πτώση στη θάλασσα. "Εγινε πικρότερο τó παράπονό του πού ή Πολιτεία δέν του άναγνώρισε μιά μικρή σύνταξη για τόν άδικο χαμό τών παιδιών του, πού ήταν γνωστό ότι «στρατολογήθηκαν» τότε. Ό γιός του Αντρέας στην Αμερική και οι δύο κόρες του στην Αθήνα και προπαντός ή γυναίκα του Χαρίκλεια τόν πρόσεχαν και τόν φρόντιζαν μέχρι τᾶ τελευταία του.

ΜΑΡΙΑ ΤΖΑΒΕΛΗ

Με τó φορτίο τών έκατόν της χρόνων περίπου, μᾶ πίο πολύ με τó φαρμάκι στά χέιλη της για τόν πρόωρο και άδικο χαμό τής μονάκριβης κόρης της Δημητρούλας, άφησε τᾶ εγκόσμια η Μαρία Τζαβέλη πού πέθανε άνήμερα Πρωτοχρονιά 1983.

Τριάντα τρία χρόνια έζησε με τόν καύ-

μό της χαμένης κόρης της που ξεπάγιασε στη Ράχη τὸ 1949, ὅταν προσπάθησε νὰ φύγει ἀπ' τὸ Καρπενήσι πὺ κατέλαβαν οἱ ἀντάρτες. Φοβήθηκε τὴν ἐκδίκησή

τους γιατί εἶχε δραπετεύσει ἀπὸ τὶς τάξεις τους ὅπου τὴν εἶχαν στρατολογήσει μαζί με ἄλλα κορίτσια τοῦ χωριοῦ.

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἡ Μαρία Τζαβέλη, ἀδελφὴ κι αὐτὴ τοῦ ἀείμνηστου Ἡλία Πλάκα, δὲν εἶχε κανέναν στὸν κόσμο καὶ θρῆκε θαλπωρὴ καὶ περιποίηση ἀπὸ τὶς μοναχὲς ἀδελφές στὸ γηροκομεῖο τῆς Μονῆς τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ἄθόρυθα, ὅπως πέρασε σ' ὅλη της τὴ ζωὴ, ἄφησε τὰ ἐγκόσμια, πλησιάζοντας τὰ ἐνενηντα, ἡ Βασιλικὴ Γεωργοπούλου

(Γιωτοβασίλω). Στὸ χωριὸ (Νέο) ζοῦσε ὡς τὸν περασμένο Σεπτέμβρη πὺ πέθανε μετὰ τὸν ἀντρα τῆς τὸν μπάρμπα Μήτσο πὺ κρατᾶει τὸ καλοκαίρι τὸ περίπτερο μπροστὰ στὰ γραφεῖα τῆς Κοινότητας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μιὰ ἀκόμη γυναίκα ἀπὸ τὴν παλιὰ φρουρὰ τῶν ξωμάχων τοῦ χωριοῦ μας ἐσθῆσε ἀθόρυθα: Ἡ Δέσποινα χήρα Ἄνδρέου Δημοπούλου, πὺ πλησίαζε τὰ ἑκα-

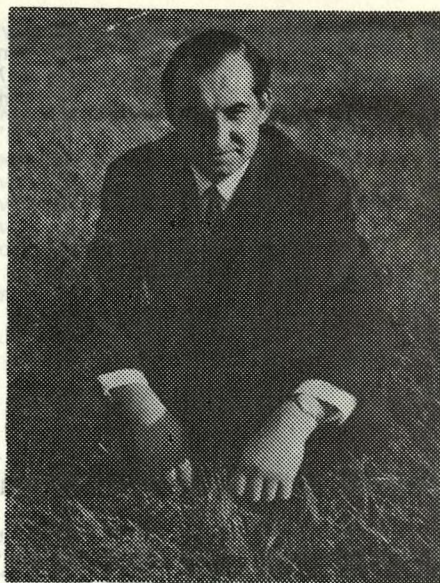
τό της χρόνια, ὅταν πέθανε στὰ τέλη τοῦ 1982. Εἶχε ἀναθρέψει ἕξη παιδιά, ἀπ' τὰ ὅποια εἶδε τὰ τρία ἀγόρια της νὰ πεθαίνουν σὲ νεαρὴ ἡλικία. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἀντεξε ὅλες τὶς μπόρες μαζί με τὴν τελευταία τοῦ 1963 πὺ κατέστρεψε τὸ σπιτικό της. Στὸ χωράφι της σὶς Λόγγοβες οἱ Ἴταλοὶ εἶχαν ἐκτελέσει τοὺς 11 πατριώτες. Αἰωνία της ἡ μνήμη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΙΟΥΡΑΣ

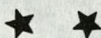
Σ' ὅλη τὴν Ποταμιὰ Καρπενησίου ἀντήχησε μετὰ ὀδύνη ἢ εἶδηση γιὰ τὸν ἀδόκητο θάνατο τοῦ Γιάννη Παλιούρα, ἀπὸ τὸ Γαῦρο. Πρὶν 40 χρόνια στὸ Μικρὸ χωριὸ οἱ Ἴταλοὶ ἐκτελοῦσαν τὸν πατέρα του μαζί με ἄλλους πατριώτες. Ἰδιαίτερη αἴσθηση ἔκαμε στοὺς Μικροχωρίτες, πὺ στὸ μαγαζὶ τοῦ Γιάννη εὑρίσκαν πάν-

τοτε μιὰ φιλόξενη γωνιά πού τή ζέσταινε τὸ χαμόγελο τοῦ Γιάννη Παλιούρα. Ἐκεῖ κατέφυγαν τὶς πρώτες ὥρες καὶ μέρες μετὰ τὴν κατολίθωση τῆς 13.1.63. Κι εἶναι κάτι πού δὲν θὰ τὸ ξεχάσουν ποτέ.

Ὁ Γιάννης Παλιούρας

ΕΝΤΥΠΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(συνέχεια ἀπ' τὴ σελ. 38)

Κυκλοφόρησε ἀπὸ τὶς Ἐκδόσεις ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ τὸ βιβλίο τοῦ συγγραφέα Κώστα Ζήση μὲ τίτλο «ΑΓΡΑΦΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΩΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821». Τὸ βιβλίο αὐτὸ μοναδικὸ ἱστορικὸ ντοκουμέντο γιὰ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821, ἀποτελεῖ τὸ βιογραφικὸ καὶ ἀγωνιστικὸ σημεῖωμα γιὰ 770 Ἀγραφιῶτες καὶ Εὐρυτάνες ἀγωνιστὲς τῆς Ἐθνικῆς μας Ἐλευθερίας.

Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες αὐτοῦ τοῦ σπάνιου βιβλίου ξεπηδᾷ μιὰ πλειάδα γνωστῶν καὶ ἀγνωστων ἀγωνιστῶν μὲ ἱστορικὰ στοιχεῖα παρμένα ἀπὸ τὴν ἔρευνα τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους.

Οἱ 770 βιογραφίες βασίζονται σὲ πλῆθος ἀπὸ ἔγγραφα καπεταναίων καὶ ὀπλαρχηγῶν πού φωτίζουν πολὺλευρα τὴν προσωπικότητα, τὴν οἰκογενειακὴ κατάσταση, τὸν τόπο καταγωγῆς, τὸ βαθμὸ (στρατιώτης, ἀξιωματικός, ὑπαξιωματικός) καὶ τὴν πολεμικὴ δράση κάθε βιογραφουμένου ἀγωνιστῆ.

Μέσα ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἱστορικὸ θησαυρὸ πηγάζει δλόκληρο τὸ μεγαλεῖο τῆς περιοχῆς Ἀγράφων καὶ Καρπενησίου στὴν πιὸ κρίσιμη ἱστορικὴ στιγμή τοῦ Νεοελληνικοῦ ἱστορικοῦ μεγαλείου.

Κάθε Εὐρυτάνας θὰ βρεῖ στὸ βιβλίο αὐ-

τό, γνωστὰ ὀνόματα πού λάμπρυναν τὸν τόπο μας.

Κάθε χωριὸ θὰ βρεῖ τοὺς ἀγωνιστὲς του καὶ θὰ φροντίσει νὰ τοποθετήσῃ τὶς ἀναμνηστικὲς του στήλες γιὰ νὰ τιμήσῃ ἐπ'αἷμα τοὺς πρωτεργάτες τῆς πολυτίμητης Ἐλευθερίας μας.

Τὸ βιβλίο περιλαμβάνει ἐπίσης πίνακες χωριῶν τῆς περιοχῆς μας καὶ ἀλφαθητικὰ εὑρετήρια τῶν ἀγωνιστῶν πού κατὰγονταν ἀπὸ αὐτά, καθὼς καὶ πίνακα τῶν κυριώτερων μαχῶν πού ἔγιναν στὰ 8 χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης καὶ πού σ' αὐτὲς πῆραν μέρος οἱ βιογραφούμενοι ἀγωνιστὲς.

Τὸ βιβλίο πού δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λείπει ἀπὸ κανένα εὐρυτανικὸ σπίτι.

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

(συνέχεια ἀπ' τὴ σελ. 32)

καθυστέρησε ἢ ἀποστολὴ μερικῶν συνεργασιῶν, τὸ ἀφιέρωμα τοῦ περιοδικοῦ στὴν Ἄντισταση θὰ γίνῃ στὸ ἐπόμενο τεύχος. Στὸ μεταξὺ συνεχίζεται ἡ συγκέντρωση τῆς ὕλης καὶ ἄλλων ντοκουμέντων ἀπὸ τὴν Κατοχή. Κάθε σχετικὴ συνεργασία εἶναι εὐπρόσδεκτη καὶ πρέπει νὰ ἐπισπευθεῖ ἢ ἀποστολὴ τῆς.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΔΡΟΜΗ 25 - 27 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ἡ Ἀδελφότης Μικροχωριτῶν «Ἡ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ» καὶ ὁ Σύνδεσμος τῶν Μεγαλοχωριτῶν «Ἡ ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ» διοργανῶνουν μεγάλη τριήμερη ἐκδρομὴ στὰ χωριά Μεγάλο καὶ Μικρὸ Χωριὸ προκειμένου νὰ τεθεῖ ὁ θεμέλιος λίθος τῶν μνημείων τῶν Ἐθνομαρτύρων Μεγαλοχωριτῶν καὶ Μικροχωριτῶν ποὺ ἐκτελέστηκαν στὶς 24 Δεκέμβρη τοῦ 1912 ἀπὸ τὰ φασιστικὰ στρατεύματα κατοχῆς.

Τὰ Μνημεῖα θ' ἀνεγερθοῦν στὸ Μεγάλο Χωριὸ σὲ ἰδιόκτητο οἰκόπεδο τοῦ Συνδέσμου καὶ στὸ Μικρὸ Χωριὸ στὸ χῶρο ποὺ ἐγίνε ἡ ἐκτέλεση τῶν πατριωτῶν.

Ἡ ἐκδήλωση θὰ περιλαμβάνει μετάβαση μὲ πούλμαν στὸ χῶρο θυσίας τῶν Ἐθνομαρτύρων (Λόγγοβες τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ), ἐπιμνημόσυνη δέηση, ὁμιλία στοὺς χώρους ἀνέγερσης τῶν Μνημείων. Θὰ ἀκολουθήσει ἐπίκαιρο καλλιτεχνικὸ Πρόγραμμα στὰ δυὸ χωριά καὶ στὸ Καρπενήσι.

Στὴν ἐκδρομὴ καλοῦνται νὰ μετάσχουν ὅλοι οἱ Εὐρυτάνες καὶ ἰδιαιτέρως οἱ Μεγαλοχωρίτες καὶ Μικροχωρίτες γιὰ νὰ τιμηθεῖ μὲ λαμπρότητα στὸ πρόσωπο τῶν θυσιασθέντων, ἡ Ἐθνικὴ μας Ἀντίσταση.

Ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ πάρουν μέρος στὴ μεγάλη αὐτὴ ἐκδήλωση - ἐκδρομὴ ἄς ἐπικοινωνήσουν μὲ τὰ τηλέφωνα 363-8343, 361-9831, 721-0282 (Μεγαλοχωριτῶν) καὶ 722-1323, 923-8197, 646-7052 (Μικροχωριτῶν) γιὰ κρατήσεις θέσεων καὶ κάθε ἄλλη χρῆσιμη πληροφορία.

Ἄς μὴ λείπει κανένας ἀπὸ τὸ προσκλητήριό γιὰ τὸ Ἐθνικὸ αὐτὸ Προσκύνημα.

multifilter

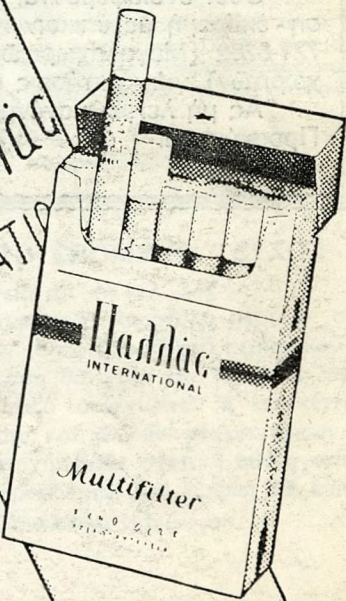
ὁ πῖο ἀποτελεσματικὸς
συνδυασμὸς
διαφορετικῶν
φίλτρων στὸ

Παλλὰς
INTERNATIONAL

- ΤΈΛΕΙΟ
φιλτράρισμα
- καθαρώτερο
κάπνισμα

Ἀποκλειστικότης τοῦ Ἑλβετικοῦ οἴκου
BAUMGARTNER

"ΔΑΚΤΥΛΟ"